

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TRAFİK GÜVENLİĞİ
BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR
EYLEM ARAŞTIRMASI: İZMİR İLİ ÖRNEĞİ

CEREN ŞENTÜRK

İzmir
2022

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TRAFİK GÜVENLİĞİ
BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR
EYLEM ARAŞTIRMASI: İZMİR İLİ ÖRNEĞİ

CEREN ŞENTÜRK

DANIŞMAN
DOÇ. DR. TUNCAY CANBULAT

İzmir
2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

28/06/2022

Ceren ŞENTÜRK

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 01/07/2022

Tez Başlığı:

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 170 sayfalık kısmına ilişkin, 01/07/2022 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı**) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 23'tür**.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı

Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☒

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☒	
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☒	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Ceren ŞENTÜRK
Öğrenci No : 2020950182
Anabilim Dalı : Temel Eğitim
Programı : Sınıf Öğretmenliği
Statüsü : Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

Ceren ŞENTÜRK
ÖĞRENCİ

Doç. Dr. Tuncay CANBULAT
DANIŞMAN

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (☐) işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin çıktılanmış ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Araştırmamın her aşamasında bana rehberlik ederek yolumu aydınlatan, araştırma konusunun belirlenme sürecinde beni bu yöntemle tanıştıran tez yazım sürecinde görüş ve önerileriyle beni yönlendiren, daha iyi bir araştırmacı olarak yetişmem için gayret göstererek anlayış, sabır ve yardımını hiçbir zaman esirgemeyen, her an desteğini bana olan inancını hissettiğim, lisans sürecimden yüksek lisans sürecime kadar tüm akademik yaşamım boyunca kendime örnek aldığım tez danışmanım, çok değerli hocam Doç. Dr. Tuncay CANBULAT’a çok teşekkür ediyorum.

Araştırmamın gelişmesi ve daha iyi bir çalışma haline gelmesi için bana destek vererek zaman ayıran değerli hocalarım Doç. Dr. Hülya HAMURCU ve Dr. Öğretim Üyesi Perihan Şara HÜRSOY’a sevgi ve saygılarımı sunarım.

Bu çalışmada yer alarak katkı sağlayan, ilk göz ağrılarım öğrencilerime, araştırma süresince desteklerini esirgemeyen değerli idarecilerime, çalışma arkadaşlarıma, sınıf öğretmenleri Gürcan AYDINALP ve Necati ŞENTÜRK’e çok teşekkür ederim.

İlkokula başladığım günden bugüne dek üzerimde emeği olan, deneyimlerini ve bilgilerini paylaşarak bugünlere gelmemi sağlayan tüm öğretmenlerime saygılarımı sunar, teşekkür ederim.

Çalışma süreci boyunca her zaman desteğini hissettiğim, motivasyonum düştüğünde bana olan inancıyla enerjimi yükselten, her zorlandığım anda yanımda olduğunu bildiğim ve başarılarıyla gururlandığım değerli arkadaşım Mimar Emre Gürses’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım...

Canım ailem... Her koşulda maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, bana inanarak bugünlere gelmemi sağlayan, varlıklarına şükrettiğim yol arkadaşlarım annem ve babam... Her düştüğümde kaldırıp yolumu aydınlatığınız için sizlere minnettarım.

Bu tezi sevgili anneme ve babama ithaf ediyorum...

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç ve Önem	4
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri	7
1.4. Sınırlılıklar	7
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Tanımlar	7
1.7. Kısaltmalar	9
BÖLÜM II	10
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	10
2.1. Trafik: Tanımı ve Önemi	10
2.2. Trafiğin Tarihçesi ve Gelişimi	12
2.3. Türkiye’de Örgün Eğitim Sisteminde Trafik Eğitiminin Yeri	14
2.4. Türkiye’de Trafik Eğitiminin Tarihçesi ve Gelişimi	17
2.5. İlkokullarda Trafik Güvenliği Eğitimi.....	20
2.6. İlkokullarda Trafik Güvenliği Eğitiminin Amaç ve Önemi	22
2.7. Trafik Güvenliği Eğitiminde Kullanılan Yöntemler	24
2.7.1. Trafik Güvenliği Eğitiminde Soru Cevap Yöntemi.....	24
2.7.2. Trafik Güvenliği Eğitiminde Tartışma Yöntemi	25
2.7.3. Trafik Güvenliği Eğitiminde Drama Yöntemi.....	25
2.7.4. Bilgisayar Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi.....	26
2.7.5. Oyun Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi	27
2.7.6. Çocuk Trafik Eğitim Parkı Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi	29
2.8. Çocuk Trafik Eğitim Parklarının Özellikleri	31
2.9. Çocuk Trafik Eğitim Parklarında Görevli Kuruluşlar ve Görevleri	32
2.9.1. Millî Eğitim Bakanlığı.....	33
2.9.2. İç İşleri Bakanlığı	33
2.9.3. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı	33

2.9.4. Belediyeler.....	34
2.9.5. İl Özel İdareleri.....	34
2.9.6 Çocuk Trafik Eğitim Parkı Eğitim ve Denetim Komisyonu	35
2.10. İlgili Araştırmalar	35
BÖLÜM III	46
YÖNTEM	46
3.1. Araştırmanın Modeli	46
3.2. Katılımcılar.....	49
3.3. Veri Toplama Araçları	50
3.4. Uygulama Süreci.....	54
3.5. Verilerin Analizi	60
3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği	61
3.7. Araştırmacının Rolü	64
BÖLÜM IV	65
BULGULAR.....	65
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	65
4.1.1. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine Öğrencilerin Ön Uygulama ve Son Uygulamada Verdikleri Cevaplar	65
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	77
4.2.1. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları.....	78
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	79
4.3.1. Öğrenci Görüşleri	79
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	84
4.4.1 Araştırmacı Gözlemi	84
BÖLÜM V	89
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	89
5.1. Sonuçlar ve Tartışma	89
5.2. Öneriler	97

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. TÜİK, Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri 2021.....	5
Tablo 2. Çalışma Grubuna Ait Demografik Özellikler	44
Tablo 3. Araştırmanın Eylem Planı.....	48
Tablo 4. Trafikte Güvenlik Ünitesi İçinde Yer Alan Konular ve Konuların İşlenme Tarihleri	52
Tablo 5. Değerlendirme testi normallik testleri Analizi Sonuçları	54
Tablo 6. 3-2-1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar	55
Tablo 7. 2-1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar	55
Tablo 8. 1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar.....	55
Tablo 9. Trafik Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	59
Tablo 10. Yaya Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	60
Tablo 11. Yaya Geçidi Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	60
Tablo 12. Yolcu Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	61
Tablo 13. Güvenli Yol Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	61
Tablo 14. Işıklı Trafik İşaret Cihazı Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	62
Tablo 15. Kavşak Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	62
Tablo 16. Geçiş Üstünlüğü Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	63
Tablo 17. Banket Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	63
Tablo 18. Trafik Kazası Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	64
Tablo 19. Trafik Polisi Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	64
Tablo 20. Büyüdüğünüzde Araba Kullanırken Üzücü Bir Durum Yaşamamak İçin En Çok Dikkat Edilmesi Gereken 3 Davranış Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	65
Tablo 21. Taşıt Yolunda Karşıdan Karşıya Güvenli Bir Şekilde Geçmek İçin Nereleri Kullanabiliriz Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	66
Tablo 22. Yaya Olarak Güvenli Bir Şekilde İstedığımız Yerlere Ulaşabilmemiz İçin Uymamız Gereken 3 Kural Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	67
Tablo 23. Taşıt İçinde Yolcu Olarak Uyulması Gereken Kurallardan 3 Tanesini Yazınız Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	68
Tablo 24. Çocuk Trafik Eğitim Parkı Sizce Ne Demektir? Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar	68
Tablo 25. Toplu Taşıma Araçlarını Kullanan Yolcuların Sorumlulukları Nelerdir? Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	69

Tablo 26. Trafik İşaret Levhalarından Bildiklerinizin Anlamlarını (İsimlerini) Yazınız Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar.....	70
Tablo 27. Öğrencilere Uygulanan Ön Test ve Son Test Verilerinin Betimsel İstatistik Sonuçları	70
Tablo 28. Öğrencilere Uygulanan Ön Test ve Son Test Verilerine İlişkin t Testi Sonuçları..	71
Tablo 29. Öğrencilerin Birinci Soruya Verdikleri Cevaplar.....	72
Tablo 30. Öğrencilerin İkinci Soruya Verdikleri Cevaplar.....	74
Tablo 31. Öğrencilerin Üçüncü Soruya Verdikleri Cevaplar.....	75
Tablo 32. Araştırma Genelinde Öğrenci Memnuniyeti.....	77
Tablo 33. Eylem araştırması sürecinde yer alan teknoloji destekli etkinliklerin öğrencileri etkilemesi ile ilgili gözlemler.....	77
Tablo 34. Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliği ile yapılan öğretimin öğrenciler üzerindeki etkisi ile ilgili gözlemler	78
Tablo 35. Öğrenci uygulamasına dayalı etkinliklerin öğrencilere etkisi ile ilgili gözlemler.....	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Çocuk Trafik Eğitim Parkında Görevli Kuruluşlar.....	31
Şekil 2. Eylem Araştırması Süreci.....	43

ÖZET

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TRAFİK GÜVENLİĞİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI: İZMİR İLİ ÖRNEĞİ

Her geçen gün küreselleşen dünyada gelişen ulaşım ve iletişim teknolojileri, 21. yüzyılın insanlarının bir taraftan yaşantısını kolaylaştırırken diğer yandan da birtakım sorunlara sebep olmaktadır. Karşılaşılan bu sorunlardan bir tanesi de özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki kontrol altına alınamayan trafik güvenliği sorununu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada; Türkiye’de ilkokullarda trafik güvenliği dersi ile verilen eğitimin genel bir değerlendirmesini yaparak temel sorun ve eksikliklere değinmek, bu eksiklikleri en aza indirmek için hazırlanan eylem planının uygulanması ile öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin artırılması amaçlanmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma yöntem çeşitlerinden biri olan eylem araştırması modelinde tasarlanmış olup katılımcılar, İzmir ili Buca ilçesinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel bir ilkokulda öğrenim gören 16 (11 erkek ve 5 kız), 4.sınıf öğrencisi olarak belirlenmiştir. Veriler, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerini ölçmek için, araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testi, öğrenci görüşme formu ve araştırmacı gözlem formuyla elde edilmiştir. Araştırmada verilerin analizi nicel ve nitel veri analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Nicel verilerin analizi SPSS 25 programı ile gerçekleştirilmiş olup frekans, yüzde, Shapiro Wilk Testi ve bağımlı gruplar t testi teknikleri ile analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Yedi hafta süren eylem planının uygulanması sonucunda öğrencilerden elde edilen bulgular ışığında, öğrencilerin trafik güvenliği bilgi ve becerilerinde anlamlı düzeyde artış gerçekleşmiştir. Ayrıca öğrencilerle yapılan görüşme ve araştırmacı gözlemi sonuçlarına göre de yapılan eylemlerin onların trafik güvenliği becerilerine olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Trafik, trafik güvenliği eğitimi, eylem araştırması, ilkokul

ABSTRACT

AN ACTION RESEARCH ON IMPROVING TRAFFIC SAFETY SKILLS OF PRIMARY SCHOOL 4TH GRADE STUDENTS: THE CASE OF IZMIR PROVINCE

Developing transportation and communication technologies in the globalizing world day by day, while facilitating the lives of the people of the 21st century, on the other hand, they cause some problems. One of the problems encountered is a traffic security problem that cannot be controlled, occurring mostly in developing countries. In this study; It is aimed to increase the traffic safety competencies of the students with the implementation of the action plan prepared to address the main problems and deficiencies and to minimize these deficiencies by making a general evaluation of the education given with the traffic safety course in primary schools in Turkey. This research was designed in the action research model, which is one of the qualitative research methods, and the participants were identified as 16 (11 boys and 5 girls) 4th grade students studying in a private primary school subject to the Directorate of National Education in Buca district of İzmir province. The data was acquired through a written attendance test, a student interview form, and a researcher observation form of open-ended questions prepared by the researcher to measure students' traffic safety competencies. The analysis of the data in the research was analyzed using quantitative and qualitative data analysis methods. While, The analysis of Quantitative data was conducted using the SPSS 25 program and analyzed on the basis of frequency, percentage, Shapiro Wilk test and paired group T-test techniques. For the analysis of qualitative data, the descriptive analysis methodology was used. In view of the results obtained with students following the implementation of the 7-week action plan, there has been a significant increase in the traffic safety skills of students. In addition, according to the results of the student interview and the research findings concluded that the actions made a positive contribution to their road safety competencies.

Keywords: Traffic, road safety training, action search, primary school

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile ilgili problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın varsayımları ve araştırmada geçen kavramların tanımlarına ait bilgiler verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

“Trafik, ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt tarafından kullanılması, gidiş geliş, seyrüsefer” anlamına gelmektedir (TDK, 2022). Trafik, üç ana kavramdan meydana gelmektedir. Bunlar; çevre, taşıt ve insandır. Bu ana unsurların her biri sistem içerisinde farklı bir işlev ve öneme sahiptir. Trafikte; çevre, taşıt ve insanı birbiriyle uyumlu etkileşime sahip hareketli bir yapı olarak ifade edebiliriz (Sarı, 2021).

Türkiye’de gerçekleşen trafik kazaları neticesinde her geçen yıl binlerce vatandaşımız yaralanmakta ve yaşamını yitirmektedir. 2020 yılında meydana gelen toplam 983 bin 808 trafik kazasından 150 bin 275 tanesi ölümlü-yaralanmalı trafik kazasıdır. Türkiye’de 2020 senesine ait verilere bakıldığında ölümlü yaralanmalı trafik kazası sonucunda 2 bin 197 kişi kaza bölgesinde hayatını yitirirken, 2 bin 669 kişi ise yaralanarak sağlık kuruluşlarına sevk edilmiş, daha sonra kazanın etkisiyle yaşamını yitirmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020).

Trafik kazaları, insan hayatında telafisi olmayan etkilere neden olmaktadır. Tedavi süreci, yetişmiş insan gücü kaybı, kaza sonrası yaşanan maddi hasarlar hem birey hem de ülke ekonomisini olumsuz etkilemektedir. Bunun yanında bu kazaların kusur unsurları incelendiğinde ağırlıklı olarak sürücü kaynaklı kusurlar olduğu, yol ve araç kaynaklı kusurların ise daha az olduğu görülmüştür (EGM, 2001).

Görüldüğü üzere hem Türkiye’de hem de dünyada karşılaşılan bu trafik kazaları önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu sorunun temel sebebine bakıldığında, bireylerin yeterli trafik eğitimi almamış olduğu görülmüştür. Bu sebeple, trafikte güvenliğe dikkat edilmelidir. Güvenli trafik; araçların, yolların ve insanların birlikte etkileşimleri esnasında oluşabilecek her türlü sorunu, bu sorunlara yönelik çözüm yollarını, yöntem ve teknikleri içine alan kapsamlı bir konudur. Güvenli bir trafik sistemi oluşturabilmek için yolların, taşıtların, trafik kurallarının ve denetimlerin sürekli olarak yenilenerek ortama adapte edilmesi ve trafiğin temel unsurları olan sürücülerin, yaya ve yolcuların sürekli olarak eğitilmesi gerekmektedir (Payam, 2012).

21. yüzyıl ile birlikte iletişim, ulaşım ve bilgi sektöründe hızla artan gelişmeler kentsel yaşam şekillerini ve standartlarını derinden etkilemiş, tüm dünyaya yayılan bu yeni yaşam stilleri, büyük şehirlerde yaşayan insanların trafik ve trafik güvenliği olgularıyla karşı karşıya gelmelerine sebep olmuştur. Bu durum, dünya toplumlarının ortak sorunlarından biri olan trafik kazaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşanan trafik kazalarının en büyük nedenlerinden birisi de eğitim yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bireylerin yeterli trafik eğitimi almamış olması, trafikte hem kendileri hem de başka insanlar için tehlike riski oluşturmaktadır (Kavsıracı, 2014). Sistemli, güvenilir ve sürdürülebilir bir trafik ortamı oluşturabilmek için, bu ortamın temel faktörleri olan yaya, yolcu ve sürücülerin belirli bir eğitim seviyesinde olması gerekmektedir. Trafik, Karayolları Trafik Kanunu'nda "yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki durum ve hareketleridir" şeklinde tanımlanırken trafik eğitimi ise, sürücülerin, öğrencilerin ve trafiği denetleyen bireylerin eğitilmesi olarak tanımlanmaktadır (Payam, 2018). Çevresine karşı duyarlı, trafik güvenliği bilincine sahip bireylerin yetişmesi ancak düzenli, sürekli ve sistemli bir eğitim ile gerçekleşir. Bireylerin, okul dönemlerinde alacakları trafik eğitimi, gelecekte beklenen davranış modellerinin oluşmasında ve bireylerin trafik güvenliği bilincinin hayati bir öneme sahip olduğunu anlamalarında oldukça önem arz eder.

Örgün eğitim, eğitim sisteminin en önemli parçasını oluşturmaktadır. Çünkü toplumumuzun temel taşı olan çocuklara, küçük yaşlarda verilecek olan planlı ve sürekli bir eğitim onları geleceğe hazırlar. Dünyada elde edilen bütün başarıların temelinde etkili ve doğru bir eğitime sahip olmak vardır. Öğrenme – öğretme süreci, bireyin yaşamı boyunca devam eder. Bu süreç içerisinde trafik eğitimi de yer almaktadır. Trafik eğitimi, çocukların içinde bulunduğu topluma uyum sağlamalarını ve kendilerini trafikteki tehlikelerden koruyarak daha rahat hissetmelerini sağlar.

İnsanların, trafik ortamında yaptıkları kural ihlalleri, yanlış tutum ve davranışları, birbirlerine saygı duymamaları insan hayatını riske atan trafik kazaları ile sonuçlanmaktadır. Türkiye'de yaşanan trafik kazalarının sebep olduğu can ve mal kayıplarını en aza indirmek ve hatalı olan davranışları engellemek için, trafik ortamlarının güvenilir hale getirilmesi ve eğitim politikalarımızın içine mutlaka trafik güvenliği eğitiminin, erken yaşlardan itibaren yer verilmesi sağlanmalıdır (Sarı, 2021).

Erken yaşlarda alınan trafik güvenliği eğitimi, bireylerin trafik ortamında birbirlerine ve birbirlerinin haklarına saygı duymalarını sağlayacak, çocukların doğru davranış şekillerini alışkanlık haline getirerek sürekliliğini sağlayacaktır. Çocuklara erken yaşlarda verilen trafik güvenliği eğitimi, onların bilinçli ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak, bu konuda bilinçlenen bireyler, trafik kazalarından daha az etkileneceklerdir. Çocuklara trafik eğitimi verilirken dikkate alınması gereken en önemli kazanımlardan biri, çocuğun aldığı eğitimi günlük yaşantısında kullanmasını sağlamaktır. Dolayısıyla trafik öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi ve çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir (Hatipoğlu, 2002).

Bu sebeple öğrencilere, trafik kavramlarını ezberletmek ya da düz anlatım yöntemini kullanarak kalıcı olmayan şekilde bu kavramları öğretmek yerine; okuduğunu anlama ve yorumlama, bilgi toplama, bilgiyi analiz ederek bir sonuca ulaşmak için akıl yürütmelerini sağlamak, daha anlamlı öğrenmelerin olmasını sağlayacaktır. Trafik güvenliği sorununa çözümler geliştiren ülkelerin sürücülere verdikleri eğitimler incelendiğinde; pratik eğitimin teorik eğitimden daha çok kullanıldığını ve pratik eğitime daha fazla önem verildiği görülmüştür. Bunun yanında, trafik güvenliği eğitimini, aynı zamanda örgün eğitim kurumlarında verilen eğitim programlarına da dâhil ettikleri ve bunu bir ders olarak görmekten çok davranış biçimi haline getirmeyi başardıkları görülmüştür (İnal, 2001). Bu sayede trafik konusunda bireylerin, daha eğitilmiş ve bilinçli hale gelmeleri ile trafik kazası riskini en az seviyeye indirdikleri gözlemlenmiştir.

Türkiye’de ilkökul döneminde verilen trafik güvenliği eğitimi, edinilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olmasını sağlayarak, etkilerinin de bireyin yaşamı boyunca devam ettiği söylenilebilir. İlkokul döneminden itibaren verilmeye başlanan trafik eğitimi ile zaman içinde, tüm toplumun trafik güvenliği konusunda bilinçli ve duyarlı bireyler olacağı beklenmektedir. Trafik eğitiminde atılan her adım, ölümlü- yaralanmalı trafik kazalarını ve sonrasında meydana gelecek zararları önlemesi adına oldukça önem arz eder.

Bu doğrultuda teknolojiye yararlanarak öğretim yapmanın yanında, trafik güvenliği dersi kazanımlarını drama, bulmaca, röportaj, hikâye, çocuk trafik eğitim parklarında uygulamalı eğitim, oyunlaştırarak öğretim vb. çeşitli yöntemlerle daha anlaşılır, zevkli ve akılda kalıcı hale getirmek gerekmektedir. Bu bağlamda özellikle günümüz çağı çocuklarının gereksinimlerini karşılamak ve eğitimde yeni yaklaşımlar içinde üst düzey düşünme becerilerini kazandırmada etkinliklerin ve aktivitelerin rolü büyüktür. Farklı etkinlikler ile

öğretim yöntem ve tekniklerine yer vererek trafik kazanımlarını öğrenmek zevkli hale geleceği gibi bilginin kazanılması, pekiştirilmesi ve kullanılmasında da oldukça önem arz eder.

1.2. Amaç ve Önem

21. yüzyılda yaşanan gelişmeler, kentsel yaşam standartlarını derinden etkilemiş, küresel eğilimlerle tüm dünyaya yayılan bu yeni yaşam tarzları, özellikle büyük şehirlerde yaşayan insanların trafik ve trafik güvenliği olgularıyla sürekli yüzleşmelerine neden olmuştur (Alat, 2014). Türkiye’de ve dünya genelinde insanların bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde gerçekleştirdikleri hatalar trafik kazalarının en büyük etkenidir. Bireylerin yeterli düzeyde trafik eğitimi almaması, trafikte hem kendileri hem de başka insanlar için tehlikelere yol açmaktadır (Çeviker, 2021). Trafik kültürünün oluşturulmasında ve trafik güvenliği bilincinin geliştirilmesinde, hayata hazırlık evresi olarak değerlendirilen erken çocukluk döneminde ele alınması oldukça önem arz etmektedir.

Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde trafik güvenliğinin sağlanabilmesi, erken yaşlarda trafik bilinci ve farkındalığının oluşturulması için trafik eğitim faaliyetleri yürütülmeye çalışılmakta ve örgün eğitim kurumlarında okutulan derslerin arasına dâhil edilmektedir.

Trafik güvenliği dersi öğretim programı İlkokul 4. sınıf düzeyindeki öğrencilerden; trafik eğitimi ile ilgili temel kavramlar ve tanımların, trafikte kullanılan işaret, işaret cihazları ve levhaları, trafikte uyulması gereken kuralların, kullanılan ulaşım araçlarının çeşitleriyle, trafikle ilgili meslek ve mesleki kurumlar, trafikte yaşanabilecek tehlikeler ve tehlikelere karşı alınabilecek önlemler, trafik kurallarına uygun bir şekilde davranmanın birey ve toplum hayatına faydaları, ilk yardım malzemeleri ve ilk yardım esnasında doğru müdahalenin insan yaşantısı için önemi gibi konular kapsamında bilgi, beceri ve değer sahibi olmaları beklenmektedir (MEB, 2018). Bu beklentiyi karşılayabilmek için trafik güvenliği dersi öğretim programında yer alan, derse özel amaçların yerine getirilmesi, farklı öğretim yöntemlerini geliştirerek çocuğun bu süreçte aktif olarak yer alabilmesi oldukça önemlidir.

Türkiye’de trafik eğitimi çerçevesinde yapılan araştırmalara bakıldığında, trafik eğitiminin neden önemli ve gerekli olduğunun tespit edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bunun sebeplerine baktığımızda özellikle çocuk ve gençlerde trafik kazaları sonucunda geri dönüşü olmayan fiziksel yetersizlik ve yaralanmalara sebebiyet vermekte, ilerleyen yaşantısını da etkilediği görülmektedir (Keser ve Çakır, 2009). Bu sebeple çocuklara, trafiğin ne denli önemli olduğu anlatılarak bu konuda farkındalık oluşturmaları, trafik güvenliği konusunda

değer yargılarına sahip olmaları ve bu durumu kalıcı bir davranış şekline dönüştürebilmeleri, aynı zamanda çocukların, ailelerin, yetişkinlerin; trafik güvenliği konusunda bilinçli, trafik kurallarına uymada duyarlı olmaları kısa süreli amaçlar olarak belirlenmiştir.

Çocukların yetişkinlik dönemlerine geldiklerinde trafik güvenliği konusunda daha duyarlı ve bilinçli vatandaşlar olmalarını sağlamak, toplumda trafik kurallarına uyan, trafik kültürüne sahip insan sayısını arttırmak ise uzun süreli amaçlar olarak belirlenmiştir. Bu amaçlara ulaşılabilmesi için toplumda trafik kültürünün ve bilincinin oluşturulmasının sağlanması oldukça önemlidir. Trafik kültürünün geliştirilerek bu kültüre yeni boyutlar kazandırılması için erken çocukluk ve ergenlik dönemlerinin, yetişkinlerden ayrı olarak incelenmesi gerekmektedir (Pampal, Hatipoğlu, Öztürk ve Yıldız, 1999).

Son on yılda Türkiye’de yaşanan trafik kazaları sonucu, can ve mal kayıplarının fazla olduğu görülmektedir. Her gün trafiğe yeni taşıtların çıkması, yeni yolların, oto parkların yapılması, özellikle son dönemde Koronavirüs (COVID-19) hastalığı nedeniyle yaşanan pandemi döneminde herkesin özel taşıtlarını kullanarak toplu taşımadan uzaklaşması trafikte yaşanan karmaşayı ve tehlikeli durumların artışı da beraberinde getirmiştir. Dikkatsizlik, tedbirsizlik ve trafik güvenliği konusunda yeterli eğitime sahip olunmaması sonucu meydana gelen trafik kazalarındaki can kayıpları, ciddi yaralanmalar ve maddi hasarlar göz önüne alındığında bu durumun hem bireyin hayatına hem de ülke ekonomisine oldukça büyük zararlar verdiği görülmektedir. Tablo 1’de son on yılın kaza istatistikleri verilmiştir.

Tablo 1.

TÜİK, Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri 2021

Yıl	Toplam Kaza Sayısı	Ölüm Sayısı	Yaralı Sayısı
2012	1 296 634	3 750	268 079
2013	1 207 354	3 685	274 829
2014	1 199 010	3 524	285 059
2015	1 313 359	7 530	304 421
2016	1 182 491	7 300	303 812
2017	1 202 716	7 427	300 383
2018	1 229 364	6 675	307 071
2019	1 168 144	5 473	283 234
2020	983 808	4 866	226 266
2021	430 204	2 422	276 935

2012-2021 Kaza, Ölüm ve Yaralı Sayısı, Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], <http://data.tuik.gov.tr/istatistikler> ve <http://trafik.gov.tr/istatistikler> sayfalarından erişilmiştir.

Günlük hayatta trafik kazalarının artması sonucu yaşanan can ve mal kayıpları, trafik güvenliği eğitimini daha da önemli kılmaktadır. Özellikle gelecekte toplumumuzun yetişkinleri olacak çocukların yetiştirilmeleri, gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmaları açısından trafik güvenliği eğitimi son derece hassas bir konudur.

Trafik eğitimi bireyin yaşantısında yer bulabildiği takdirde kalıcı olacaktır. Toplumu oluşturan bireylerin ilkokul döneminden başlayarak eğitilmesi gerekliliği, sürücü ve yayaların almış oldukları eğitime önem verilmesi stratejik bir amaç olmalıdır. Geleceğin yetişkinleri olacak çocukların okul dönemlerinde aldıkları trafik güvenliği eğitimi, çocuklarda hedeflenen davranış değişikliği, trafik güvenliği kültürü ve farkındalığının oluşmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği bilgi ve becerilerinin artırılmasının sağlanmasıdır.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Araştırmanın problem cümlesi “ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği becerilerini arttırmaya yönelik neler yapılabilir?” olarak belirlenmiştir.

Problem cümlesine bağlı olarak bu araştırmaya yön verecek araştırma soruları aşağıda verilmiştir.

- Öğrencilerin trafik güvenliği becerilerine ilişkin yapılan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testinin sorularına ön uygulama ve son uygulamada verdikleri cevaplar nasıldır?
- Trafik Güvenliği dersine yönelik oluşturulan eylem planı öğrencilerin trafik güvenliği becerileri üzerinde etkili midir?
- Trafik Güvenliği dersinde uygulanan etkinliklere ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?
- Araştırmacının, Trafik Güvenliği dersine yönelik oluşturulan eylem planının uygulanışına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılında özel bir ilköğretim okulunda eğitim gören 16 dördüncü sınıf öğrencisi ile sınırlıdır.

Araştırma içerik bakımından, 4. Sınıf Trafik Güvenliği dersinin var olan iki ünitesinden birincisi olan “Trafikte Güvenlik” ünitesinin kazanımlarını vermeye yönelik uygulanan yöntemlerle sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testini dolduran öğrencilerin soruları yanıtlarken gerçek durum, duygu ve düşüncelerini yansıttıkları kabul edilmiştir.

2. Çalışma sürecinde kullanılan eylem araştırması modelinin, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesinde uygun bir model olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Beceri: Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak, bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet (TDK, 2022).

Eylem Araştırması: Uygulayıcının doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hali hazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik veri toplama ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Beyhan, 2013).

Trafik: Yayıların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir (KTK, 1983).

Trafik Eğitimi: “Yasal koşulların belirlediğı trafik kurallarını, kişinin yaşantısı sırasında doğal davranışlar şekline dönüştürebilmek, kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamak için yapılması gereken çalışmaların tümü” (Balkız, 1999).

Trafik Eğitim Parkı: Kişilerin öğrendikleri teorik trafik bilgilerini uygulama fırsatı vermek, eğitim kurumları dışında her an karşı karşıya kalınan trafik ortamını parklarda gerçekleştirerek trafik kurallarına uygun davranış kazandırılmasına, böylece trafik kültürünün oluşmasına ve trafik kazalarının en aza indirilmesine yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuş ortamlardır (Resmi Gazete, 1998).

1.7. Kısaltmalar

DEÜ: Dokuz Eylül Üniversitesi

EGM: Emniyet Genel Müdürlüğü

KGM: Karayolları Genel Müdürlüğü

KİTĞİ: Karayolu İyileştirme ve Trafik Güvenliği Projesi

MÖ: Milattan Önce

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

TCK: Türk Ceza Kanunu

TDK: Türk Dil Kurumu

TGEP: Trafik Genel Eğitim Planı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çalışmanın amacına ilişkin kavramsal çerçeve ile eğitimde, trafiğin tanımı, önemi ve tarihsel gelişimi, Türkiye’de örgün eğitim sisteminde trafik güvenliği eğitiminin yeri ve önemine değinilerek trafik güvenliği dersinde çocuk trafik eğitim parkı kullanımı konuları hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Trafik: Tanımı ve Önemi

Trafik, İtalyanca kökenli bir kelime olup dilimize Fransızcadan geçmiştir. Trafik kelimesi İtalyanca ‘traficco’, Fransızca ‘trafic’ ve İngilizce ‘traffic’ kelimeleriyle ifade edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ‘Seyrû sefer’ yani geliş ve gidiş anlamında kullanılan kavram günümüzde de ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt tarafından kullanılması olarak ifade edilmektedir (TDK, 2022). “18 Mart 1953 gün ve 8411 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile uluslararası “Trafik” kavramı ülkemizde de kabul görmüştür” (Murat, 2008: 6). Trafik; Karayolları Trafik Kanunu’nda “Yayaların hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir” (Karayolları Trafik Kanunu, 1983) şeklinde tanımlanır.

Trafiğe ilişkin tanımlar incelendiğinde, hepsi farklı açılardan ifade edilmiş olsa da temel olarak trafik üç temel faktörden oluşan büyük bir sistemi ifade eder. İnsan, araç ve çevre bu üç temel faktörü oluşturmaktadır. Bu unsurların her biri sistem içinde farklı bir işleyişe sahip olup birbiriyle karşılıklı etkileşim içindedir. Teknolojinin gelişmesi, insan nüfusunun artması ile birlikte trafik için yapılan bu tanımlar yeterli olmamakla birlikte günümüz trafik olgusunu tam anlamıyla yansıtmamaktadır. Bu sebeple trafiğin tanımlaması yapılırken bahsedilen bu unsurların yanında altyapının, teknolojinin, eğitim, yönetim ve organizasyonun, acil yardımın, denetim, finansman ve mevzuatın yer alması gerekmektedir (Erdem, Mehmet Işık ve Alim, 2004). Kentleşmenin ve toplumsallaşmanın bir sonucu olarak artan nüfus, birlikte yaşama isteği, ev, iş zorunluluğu bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Kentte yaşayan insan, günün büyük bir kısmını yoğun olarak trafikte geçirmekle birlikte, trafiğin etkilerine ve olumsuzluklarına doğrudan maruz kalmaktadır. Toplum içinde yaşayan tüm fertlerin, trafik ortamındaki kuralsız tutum ve davranışları, bir başka bireyin yaşam hakkına zarar verebilmektedir. Bu gibi durumları ortadan kaldırmak ve trafikte yaşama hakkını korumak için yapılması gereken en önemli şey çocuklara erken çocukluk dönemlerinden itibaren trafik eğitimi verilmesidir. Çocukların gözünden trafik kavramına bakıldığında,

gürültü, aşırı yoğunluk, tehlike, trafik kazası, trafik canavarı, ölüm, yaralanma, maddi zarar, kavga, trafik polisi, stres, ışıklar, öfke, kurallar, araba, seyahat vb. kavramlar akıllarına gelmektedir. Bu kavramlara bakıldığında birçoğu olumsuz duygular çağrıştırmaktadır. Çocuklar, günlük hayatlarında trafikte yaşadıkları birçok olayda genellikle stresli, yaşanan yoğunluğun hayatı zorlaştırdığı ve trafikte çoğu insanın mutsuz olduğunu düşünmektedirler. Ancak hayatlarımızın faaliyet merkezinde yer alan önemli olgulardan biri olan trafik, olumsuz duygular ve anlamlar çağrıştırmaktan çok, sorumluluğunu bilen, duyarlı, trafik kültürüne sahip, sabırlı, saygılı, kurallara uyan insanlardan oluşan bir sistem haline gelmelidir (Dindar, 2009).

Bir ülkenin ulaşım sistemi, ekonomik ve sosyal yapıdan etkilenir. Ulaşım sistemleri, karayolu, demiryolu, havayolu ve denizyolu ulaşımı olarak ifade edilir. Her bir ulaşım yolu ayrı bir öneme sahiptir. Bundan dolayı ulaşımında yaşanan eksiklik ve aksaklıklar, ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarını etkileyerek güçsüzleştirebilmektedir. Ulaşım sistemi toplumsal yapıdan ayrı düşünülmemekle birlikte ekonomik ve sosyal yaşamın önemli bir parçasıdır. “Ulaştırma sistemlerinin oluşturduğu trafik, ulusal kültürün ve uygarlığın gelişmesinde, ulusal birliğin kuvvetlenmesinde, kültür değişimi ve demokratik ortamın sağlanmasında da etkili olmaktadır” (Murat, 2008, s. 12). Bu sebeple ülkeler, ulaşım sistemlerine gereken önemi vermeli, demokratik bir ortam sağlanması için gerekli koşulları sağlayarak ve vatandaşlarını bilinçlendirerek huzurlu bir toplum yaşamı için çaba harcanmalıdır.

Evinden dışarı çıkan bir insanın karşılaştığı ilk yasa, trafik yasasıdır (Çiğiltepe, 1998). Trafik yasasına uyma alışkanlığı kazanan insan, diğer tüm yasa ve hukuk kurallarına da uyma alışkanlığı geliştirebilir. Trafikte en önemli husus, insan hayatıdır. Hayatımızı kolaylaştıran yasa ve kuralların çıkış noktası insan hayatına verilen önemden kaynaklanmaktadır (Dindar, 2009). Trafik kuralları da kanunlarla uyulması belirlenen hukuk kuralları olarak ifade edildiği için, bu kuralların ortaya çıkış noktası da yine insan hayatına verilen değer ve önem olarak belirtilmiştir. Bundan dolayı, yaşantımızı kolaylaştırmak için var olan hukuk kurallarına ve yasalara uymak her vatandaşın sorumluluğudur. Sorumluluklarını bilerek yerine getiren duyarlı bireyler, demokratik ve huzurlu bir toplumda yaşam sürerler.

2.2. Trafiğin Tarihçesi ve Gelişimi

Trafik ile ilgili kurallar ve olaylar sanılanın aksine çok eskiye dayanmaktadır. Trafik ve ulaşım ihtiyacı, yaşanan çağa göre değişim göstermekle birlikte önemi ve boyutu her geçen gün artan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk çağlarda, küçük kabileler halinde yaşayan insanlar ulaşım ve taşımacılık ihtiyaçlarını suyun akıntısı yönünde hareket ederek karşılamaya çalışmışlardır. Babil’de savaş ve yarış taşıtlarının gidip gelmesini denetleyen ve düzenleyen kuralların, milattan önce MÖ 2000 yıllarında uygulandığı düşünülmektedir. Bunun yanında Mezopotamya Ovasında (Dicle ve Fırat Nehirleri etrafında), Nil Nehri kıyısında deve kervanları ile milattan önce MÖ 2000-1800 tarihleri arasında ticari ve askeri amaç ile kara taşımacılığı yapıldığı bilinmektedir (Çiğiltepe, 1998).

İnsanoğlunun hareket etme eylemi, 4000 yıl öncesine kadar hayvanlar üzerinde gerçekleşmekteydi. Milattan 2000 yıl önce tekerleğin keşfedilmesiyle birlikte ulaşımında bir hareketlilik başlamıştır. Günümüzden 2300 yıl önce üç tekerlekli aracın bulunuşu ve bu araçların kullanılmaya başlanması ulaşımında yaşanan hareketliliği güçlendirmiştir. Buna örnek olarak savaş ve barış durumlarında Romalılar, tekerlekli vagon araçları kullanmaya başlamıştır. Ticari ve askeri amaçla yapılan yollar ile bu yollarda yapılan taşımacılık, savaş ve barış dönemlerinde sağlanan ulaşım, olumlu gelişmelerin yanında bazı problemleri de ortaya çıkarmıştır (Murat, 2008) Tekerlekli araçların kullanılmasıyla birlikte ilk yaralanma ve ölüm olayları gerçekleşmiştir. Eski Roma’da tekerlekli araçların kullanılması ile trafik yoğunluğunun her geçen gün artması birtakım önlemler alınması gerektiğini gündeme getirmiştir. Böylece ilk kez “trafik denetleme hizmetleri” Eski Roma döneminde uygulanmaya başlanmıştır. İlk trafik denetleme ve düzenleme hizmeti olarak Gaius Iulius Caesar tarafından Roma’ya gündüz vaktinde tekerlekli araçların girişi yasaklanmıştır.

1789 Fransız İhtilali ve sanayi devriminin etkisi ile birlikte endüstri gelişmiş, ekonomileri güçlü olan devletlerin otomotiv sanayisi gelişerek büyükşehirlerde yeni ve modern yollar yapılmaya başlanmıştır. Bu gelişmelerin etkisi, insanların da yaşam tarzını etkilemiş ve araç kullanımı artmaya başlamıştır. Birçok Avrupa ülkesinde insan ve araç trafiğinin ayrılmaya başlamasıyla birlikte araçlar için tek yönlü yollar, yayalar için kaldırımlar, bazı gerekli caddelerde park yasağı gibi uygulamaların yapılmaya başlandığı (o dönemde kullanılan araçların insan ve hayvan gücüyle hareket edenlerdi) bilinmektedir.

Ulaşım konusunda yaşanan gelişmelerden biri de 1771 yılında Paris’te Nicolas Joseph Cugnot tarafından “otomobil” adını verdiği buharlı ve üç tekerlekli bir aracın tasarlanmasıyla başladığı bilinmektedir. 1796 yılında ise kendi kendine çalışan ilk buharlı araç karayolunda

kullanılmaya başlanmıştır. 1873 yılına gelindiğinde, Fransa’da Amele Bollee Paris-Bordeaux arasında yol alan bir araç tasarlamış ve 1883 yılında Dalamare Ville benzinle çalışan araçlar geliştirmiştir. 1887’de Daimler yeni bir motor geliştirmiş 1895 yılında ise iki tekerlekli motosikletler kullanılmaya başlanmıştır (Ege, 1997). Bununla birlikte hayatı kolaylaştıran otomobiller bazı sorunlara da yol açmaya başlamıştır. 1899 yılında tekerlek patlaması nedeniyle Londra’da ilk ölümlü trafik kazası yaşanmıştır. Bunun akabinde Avrupa ve Amerika’da araçların çoğalmaya başlaması ile meydana gelen bu kazaları önlemek adına çözüm yolları araştırılmış ve bazı trafik kuralları konulmuştur. Bu çalışmalarla birlikte trafik konusunda oldukça önemli ilerlemeler sağlanmıştır. İlerleyen yıllarda hız yarışları yapılmaya başlanmış, bu durum yine yaşanan trafik kazalarını arttırmıştır. Böylece trafik kuralları her ülkede uygulanmaya başlanmıştır.

Bütün bu gelişmeler olurken Türkiye’de de diğer ülkelerde olduğu gibi trafik konusundaki düzenlemelerin 1920 yılından itibaren yapılmaya başlandığı görülmektedir. O dönemlerde herhangi bir trafik hukukuna rastlanılmamaktadır. Bunun sebebinin, trafiğin motorlu taşıt trafiğine dönüşmemiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Türkiye’de trafik hizmetleri ilk defa 01 Temmuz 1926 yılında onanmış ve yürürlüğe girmiş olan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) 564. ve 565. İlgili maddelerince can ve mal güvenliğini tehlikeye sokacak şekilde araç kullananları takip edip denetlemek üzere genel zabıta görevlendirilmiştir (Dindar, 2009). Yine 14 Nisan 1930 tarihinde 1580 sayılı belediye kanunu yürürlüğe girmiş, belediyelere trafiği kontrol etme ve denetleme yetkisi verilmiştir. 14 Temmuz 1934 yılında ise yürürlüğe giren 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu ile polise, Seyrüsefer Talimatnamesine göre uygun olmayan araçları trafikten men etme yetkisi verilmiştir. Yapılan düzenlemeler ve denetlemeler, koyulan yasa ve kuralların amacı, trafik kazalarını azaltarak can ve mal kaybının önüne geçmektir. Bu düzenlemelerle birlikte büyük oranda gelişmeler sağlandığı bilinmektedir.

Türkiye’de taşıma ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için karayolu alt yapısının yapımını gerçekleştirmek amacıyla 1950 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) kurulmuştur. Bu sayede alt yapı hızla geliştirilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, zaman içinde karayolunu kullanan sürücülerin çoğalması sebebiyle trafik kazaları yaşanmaya başlanmış, bu durum insanların can ve mal güvenliği için tehlike arz eder olmuştur. Bu sebeple, 11 Mayıs 1953 tarihinde karayolu trafiğine bir düzen ve kontrol sistemi getirilmesi adına 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu oluşturulup yürürlüğe girmiştir. Aynı zamanda bu kanun ile trafik hizmetleri ilk kez kurumsallaştırılmıştır. Ardından 21 Mart 1954 tarihinde 64046 sayılı kanun yürürlüğe girmiş ve Trafik Mahkemeleri Kuruluş Kanunları çıkartılmış olup 1 Mart 1958

tarihinde ise Emniyet Trafik Teşkilatı kurulmuştur (Murat, 2008; Dindar, 2009). Türkiye’de trafik alanında yapılan düzenlemeler, trafik konularında görev alan kurum ve kuruluşlar arasında trafik düzenleme, denetleme ve güvenliği adına tam anlamıyla istenen koordinasyonun sağlanamadığı görülmüştür. Bu sebepten dolayı, trafik sorununu çözmek adına önceki senelerde yaşanan eksiklikler göz önüne alınarak, ülke şartları ve güncel ihtiyaçlar belirlenerek, trafik düzeni ve güvenliği konusunda başarılı olup trafik sorununu büyük ölçüde çözmüş gelişmiş ülkelerin mevzuatlarından yararlanılarak uluslararası antlaşmalara uygun olacak şekilde 18 Haziran 1985 tarihinde 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Karayolları Trafik Kanunu ile birlikte, trafik hizmetlerinin il, ilçe ve merkez bölge trafik kuruluşları ile yürütülmesi belirli kurallara bağlanmıştır. Trafik suçu işleyenlere karşı devletin varlığının ve otoritesinin hissedilmesini sağlayacak şekilde denetim güçlendirilmiştir. Aynı zamanda trafik güvenliği ve denetiminin sağlanmasında; İçişleri, EGM, Ulaştırma, Jandarma, Belediye, Sivil Toplum Kuruluşları, MEB, Üniversite gibi birçok kuruma 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Aynı zamanda bu kanun ile birlikte kısa ve uzun vadeli önlemler getirilmiş, trafik hizmetlerinin düzenleme ve denetiminde yeni bir teşkilatlanmaya gidilmiştir 1997 yılı ile 2004 yılından 2021 yılına dek 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda bazı güncelleme ve değişiklikler yapılmış ve uygulamaya koyulmuştur (Çiğiltepe, 1998).

2.3. Türkiye’de Örgün Eğitim Sisteminde Trafik Eğitiminin Yeri

Trafikte insan faktöründen bahsedildiğinde, eğitim unsuru karşımıza çıkmaktadır. Trafik eğitimi, “Yasal koşulların oluşturduğu ve belirlediği trafik kurallarını, kişinin yaşamı boyunca doğal davranışlar haline dönüştürmek, bireylerin can ve mal güvenliğini sağlamak için yapılması gerekli olan çalışmaların tamamı” olarak tanımlanmıştır (Sönmez, 1991, s.392-393). Çiğiltepe (1998) ise trafik eğitimi yetenek, bilgi, beceri ve alışkanlık açısından ifade etmiştir. Bilgi açısından trafik eğitimi; trafik kurallarına ilişkin her türlü bilgiyi, yetenek açısından; trafiğe ve trafik kurallarına ilişkin bilgileri, kullanabilmesi uygulayabilmesidir. Alışkanlık açısından; bireyin trafik kurallarına uyma zorunluluğunu kendi doğal yaşantısına uyarlayabilmesi ve davranışa dönüştürüp alışkanlık kazanabilmesini ifade eder. Trafik eğitimi etkinlikleri, uzun vadeli sonuçlar elde etmeyi amaçlamasıyla birlikte süresiz ve hayat boyu devam eden çalışmalardır. Davranışlarda olan değişim ve gelişmeler, uzun bir zaman sonucunda elde edilecek sonuçlar olup uluslararası bir yapıya sahiptir (EGM, 1999).

Trafik kurallarına uyum sağlamada, toplumda ortak bir trafik kültürü oluşturulabilmesinde en önemli unsur eğitimidir. Bu eğitim, araç kullanacak olgunluğa erişen bireylerin eğitimiyle sınırlı değildir. Bunun yanında ailede verilecek eğitim, okul öncesi eğitim, okul eğitimini ve hayat boyu öğrenmeyi kapsayacak şekilde olmalıdır. Trafik güvenliği, karayollarındaki trafik kurallarına uyarak sahip olunan trafik kültürüne bağlıdır. Sistemli ve belirli bir plan dahilinde hazırlanan eğitim faaliyetleri ile trafik kültürü oluşturulur (Güner ve Genç, 2012). Trafik eğitiminin yanında sorumluluk edindirme ve bilinçlendirme çocuklara erken yaşlarda kazandırıldığı takdirde daha etkili olmaktadır (Hatipoğlu, 2002). Erken çocukluk döneminden başlayarak verilen trafik eğitimi, bireylerin trafik kazalarından kaynaklanan can ve mal kayıpları risklerinin azaltılmasının yanında hem yaya hem de araç sürücüsü oldukları dönemde eğitilmiş, sorumluluk sahibi ve bilinçli olmalarını sağlayacaktır.

Türkiye’de trafik eğitimi, ilk kez 1958 yılında eğitim programlarına dahil edilmiştir (Arslan, 2002). 1974 yılında ortaokullarda verilen trafik eğitimi, seçmeli derslerden biri olarak ders programlarında yer verilmiştir. Trafik eğitimi ilköğretim kurumlarında ise, Çevre, Sağlık ve Trafik ile Trafik Eğitimi ve İlk Yardım dersleri adı altında eğitim programlarına eklenmiştir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun (1983) 8. Maddesine göre; “trafik genel eğitim planı hazırlayarak okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenlemek ve ilgili kuruluşlarla iş birliği içinde uygulamaya koymak” görevi Millî Eğitim Bakanlığı’na (MEB) verilmiştir (Yetkin, 2010). 1992 yılına gelindiğinde, trafik güvenliği eğitimi okullarda “Trafik Bilgisi” adı ile diğer derslerden ayrı olarak seçmeli dersler arasında yerini almıştır. Günümüzde yapılan yeni düzenlemeler ile birlikte, ilkokul 4. sınıf düzeyinde “Trafik Güvenliği” ve 11. Sınıflarda ise “Trafik ve İlk Yardım” adında müfredatlar da zorunlu trafik eğitim dersi yer almaktadır.

Trafik Güvenliği eğitimi daha önce diğer derslerden ayrı tutularak değil, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler gibi derslerin içeriğine dâhil edilerek verilmiştir. Türkiye’de okullarda trafik güvenliği eğitimi, sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bunun nedeni örgün eğitim sistemi içinde çocukların bu eğitimi alabileceği en temel ve etkili olan ortamın okullar olduğu şeklinde ifade edilmiştir (Çeviker Pekgöz, 2014). Aynı zamanda trafik güvenliği eğitimi, çocuklar tarafından en kolay ve etkili şekilde okullarda öğrenilir.

Örgün eğitim kapsamında okullarda verilen trafik güvenliği eğitimi, etkili ve verimli olabilmesi adına yaş grubuna göre eğitim içeriğinin verilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bunun için öncelikle sınıf düzeyine uygun olarak kısa ve uzun vadeli hedefler belirlenmeli, eğitim içeriği planlanmalı, amaçlarının ne olduğu ortaya konmalıdır.

Ön çalışma ve hazırlık süreci olmadan yapılan hiçbir eğitim programı başarılı sonuçlar vermez. Genellikle okullarda trafik eğitimlerinin bu duruma pek dikkat edilmeden hazırlandığı ve kazaların önlenmesi, trafik kuralları gibi çok önemli konular üzerine odaklanarak diğer konulara gereken önemin verilmediği görülmüştür. Trafik güvenliği eğitim programının amaçları, sistemli bir şekilde işleyişi ve sürekliliği sağlayarak sağlam temeller üzerine oturduğunda, program süresince çocukların bilgi ve becerilerinde ki gelişme, onların kendilerini daha güvenli hissetmelerini sağlayacaktır. Böylece bilgi ve becerilerinde ki bu gelişmeler, bireylerin trafikteki tavır ve davranışlarını da etkileyecektir (Özdemir, 2010). Belirtilen bu amaçlara ulaşmak için Karayolu güvenliği eğitimi;

- “Bir okulun kişi ve sosyal eğitim programının ayrılmaz bir parçası,
- Tüm kuruluş ve okullar hem sınıfta hem de ileriki hizmet içi eğitimin bir parçası olarak işbirlikçi bir çalışma sergilemelidirler.
- Okul bağlamında karayolu güvenliği eğitimi yerel makamları, yöneticileri, öğretmenleri, ebeveynleri ve öğrencileri kapsamalıdır.”

şeklinde sıralanmaktadır (EGM, 2001, s.45-47).

Bireyler, yaşamlarının her evresinde eğitime ihtiyaç duyarlar. Bu anlamda trafik eğitimi, bireylere okul dönemlerinde kalıcı bir eğitim ile verilmelidir. Her geçen gün nüfusun artması ile birlikte trafikte var olan araç sayısı artmaktadır. Araç sayısını azaltmak mümkün olmayacağına göre, insanların düzeylerine uygun olarak trafik eğitim programları ile bilgi ve becerileri geliştirilebilir. Bu sayede kent kültürü de gelişmiş olacaktır.

Örgün ve yaygın olmak üzere iki ana başlığa ayrılan eğitim, bireylerin hayatlarında oldukça önemli bir yere sahiptir. Yaygın eğitim, örgün eğitimin yanında tüm formal eğitim süreçlerini kapsamaktadır. Örgün eğitim ise belirli bir müfredata ve programa bağlı olan, bireylerde istendik davranış değişikliği sağlanması ve istendik öğrenmenin gerçekleştirilmesini amaçlar. Türkiye’de örgün eğitim kurumları, ilk, orta ve yükseköğretim gibi belirli düzeylere ayrılan, hiyerarşik bir sıra içinde kurumsallaşmış bir eğitim şeklidir (Güneş ve arkadaşları, 2015). Bu kurumlarda eğitim, öğretim, yöntem ve tekniklerinden yararlanarak bu amacı gerçekleştirirken aynı zamanda eğitimsel tüm faaliyetleri de göz önünde bulundurur. Örgün eğitim, eğitimin temel unsurunu oluşturmaktadır. Bu sebeple, trafik eğitimi öncelikle ailede başlanarak, örgün eğitimin her kademesinde yaygınlaştırılmalıdır.

2.4. Türkiye’de Trafik Eğitiminin Tarihçesi ve Gelişimi

Trafik kazalarının en dikkat çeken sebepleri sürücülerin kusur ve ihmalleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Trafik kazalarının sebeplerinde, insan faktörü en önemli faktörlerden biri olunca bu sorunu en aza indirmek adına etkin ve verimli bir trafik eğitimi önemli bir önlem olarak görülmüştür. Bu sebeple Türkiye’de okullarda trafik eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Trafik eğitimi, okulların eğitim programlarında 1950’li yıllarda yer almasına karşın ders olarak verilmeye başlanması sonraki yıllarda gerçekleşmiştir. 1958 yılında trafik eğitiminin okulların ders programlarına dahil edilmesi 1021 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan genelge ile olmuştur. Trafik eğitiminin öğretim sistemine paralel olarak, temel eğitimin birinci kademesinde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri içerisinde yer alması sağlanmıştır (Payam, 2012). 1974 yılında bir araya gelinen 9. Milli Eğitim Şurası’nda alınan karar sonucunda ortaokullarda 42 ders arasında trafik eğitimi de seçmeli dersler arasında yer almaya başlamıştır. Fakat bu seçmeli dersin uygulanabilmesi için en az 15 öğrenci tarafından seçildiği takdirde Öğretmenler Kurulu kararı ile trafik eğitimi dersinin verileceği hükmü verilmiştir. Çocukların okulda öğrendikleri bilgileri uygulama imkânı bulabilmeleri için Çocuk Trafik Eğitim Parklarının yapımına başlanmıştır. 13.10.1966 tarihinde 12425 sayılı Trafik Fonu Tahsis Yönetmeliğinin ilgili maddeleri, Çocuk Trafik Eğitim Parklarına tahsis edilerek fon sağlamanın dikkate alınmasını istemiştir. Yönetmeliğe göre, Çocuk Eğitim Parklarının yapılması hususunda Belediye ve İl Özel İdarelerine yetki vermiştir (Tombaklar, 2002).

1975-1976 yılına gelindiğinde, Endüstri Meslek Liselerinin motor bölümünde okuyan öğrencilere Trafik dersi zorunlu ders olarak verilmeye başlanmıştır. 06.06.1983 tarih ve 2140 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan ilkokuldan lise düzeyine kadar olan okulların Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği’nin sahip olduğu ‘Eğitici Kollar’ bölümünde Trafik Koluna, özel gün ve haftalar bölümünde ise Trafik Haftasına yer verildiği görülmüştür. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 29.01.1992 tarih ve 131 sayılı kararı ile trafik güvenliği eğitimi ilk defa seçmeli bir ders olarak ortaöğretim programlarında “Trafik Bilgisi” adında yer almıştır (MEB, 2005; T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2008). Özetle trafik güvenliği eğitimi dersi, 1992 yılında Türkiye’de ilk kez seçmeli derslerin içinde yer alarak ortaöğretimde okutulmaya başlanmıştır.

1996-1997 eğitim öğretim yılında trafik eğitimine, temel eğitimin ilk beş senesinde haftada bir saat olmak üzere “Çevre, Sağlık, Trafik ve Okuma” dersleri içinde yer verilmiştir. 10.09.1997 tarihli 143 sayılı karar ile Türkiye’de ilk olarak İlköğretim Okulları Ders Çizelgesinde, 6 ve 8. Sınıflara haftada 1 saat olmak üzere zorunlu trafik ve ilkyardım dersi yer

almıştır. 1996 yılına gelindiğinde, Karayolları Trafik Kanununda değişiklik yapılmıştır. 1997 yılının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun 125. Maddesi ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) denetiminde yerel, ulusal radyo ve televizyon kuruluşlarının haftalık eğitim programlarının 30 dakikasını trafik eğitim programlarına ayırması zorunlu kılınmıştır.

1998 yılında, Karayolları Trafik Kanunu'nun 124. Maddesine dayanılarak Çocuk Trafik Parkları yönetmeliği çıkarılmıştır (Payam, 2012). Bu yönetmeliğe göre, okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerine trafik eğitimi vererek, öğrencilerin trafik kurallarına uyma alışkanlığı edinebilmeleri için il özel idareleri ve belediyelere ilin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çocuk trafik eğitim parkı yapma görevi verilmiştir. MEB ise, öğrencilerin çocuk trafik eğitim parklarından gerektiği kadar yararlanabilmeleri için gereken planlamayı yapması için görevlendirilmiştir.

1997-2000 yılları arasında, Karayolu İyileştirme ve Trafik Güvenliği (KİTĞİ) Projesi kapsamında trafik yoğunluğunun fazla olduğu illerde bulunan öğretmen, öğrenci ve halkın bilinçlendirilmesi için farklı illerden belirlenen 322 proje okulundan 479 öğretmen, formatör öğretmen olarak eğitimden geçirilerek bulundukları il ya da ilçelerde görev yapan öğretmenlere eğitimden edindikleri bilgileri aktarmaları planlanmıştır (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2008). Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen Trafik Genel Eğitim Planını (TGEP) hazırlama ve görevli olan kurumlarla eş zamanlı şekilde yürütme görevi Millî Eğitim Bakanlığına verilmiştir. TGEP, 12.10.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2004-2005 eğitim-öğretim yılında, ilköğretim programı tekrar gözden geçirilmiştir. İlköğretim döneminin ilk beş yılında “Trafik ve İlk Yardım” a dair bilgilerin, Hayat Bilgisi, İş Eğitimi ve Beden Eğitimi derslerinde yer verilmesine karar verilmiştir. İlköğretim 6. ve 8. sınıf düzeylerinde “Trafik ve İlk Yardım” dersi haftada 1 saat zorunlu ders olarak verilmiştir.

2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren, Talim ve Terbiye Kurulunun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararı ile yeni “Trafik ve İlk Yardım Eğitimi Dersi”nin öğretim programı hazırlanıncaya dek, ilgili sınıfların zümre öğretmenlerinin Trafik ve İlk Yardım dersinin 6. sınıf öğretim programından belirlenecek konuların 4. sınıfta; 8. sınıf öğretim programından belirlenecek konuların ise 5. Sınıfta verilmesi kabul edilmiştir (MEB, 2005). 17.07.2006 tarihine gelindiğinde, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 312 sayılı Kurul kararı ile “Trafik ve İlk Yardım” dersi ilköğretimde zorunlu ders olarak okutuluyorken 6. ve 8. sınıflardan kaldırılarak 4. ve 5. sınıflara alınmış ve haftada 1 saat zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Bu sebeple Trafik Güvenliği dersi eğitim-öğretim programının içeriği bu

doğrultuda değiştirilmiş ve 2007-2008 eğitim-öğretim yılından itibaren yeni “İlköğretim Trafik ve İlk Yardım Dersi Öğretim Programı” uygulanmaya başlanmıştır.

2007-2008 eğitim-öğretim yılına kadar trafik güvenliği dersi ortaöğretimde seçmeli ders olarak okutulurken 2007-2008 eğitim-öğretim yılından sonra ilk kez ortaöğretim 11. sınıfta “Trafik ve İlk Yardım” dersi haftada 1 saat olmak üzere zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır (Payam, 2012). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 04.06.2007 tarihli ve 111 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen “İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi ’ne göre Trafik ve İlk Yardım Dersi’nin adı “Trafik Güvenliği” olarak değiştirilmiştir (MEB , 2007). Aynı zamanda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 25.12.2008 tarihli ve 279 sayılı Kararı eki ile birlikte Trafik Güvenliği dersi, ilköğretim 4. ve 5. sınıf düzeylerinde haftada 1 saat olarak okutulmaktadır (MEB, 2008).

2010–2011 yılından itibaren uygulamaya koyulacak olan İlköğretim Okulları Ders Çizelgeleri, seçmeli dersler ile açıklamaları 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile belirlenmiştir. Bu karara göre; Trafik Güvenliği dersinin, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğretim programları birleştirilerek, 2012–2013 öğretim yılından itibaren sadece 5. sınıfta haftada 1 ders olarak verileceği karar verilmiştir. 4. Sınıfta ise boşalan bu ders saatinin yerine, “Serbest Etkinlikler” dersinin konulacağı kararlaştırılmıştır (MEB, 2010). Trafik Güvenliği dersi işlenirken, öğretmenlerin “ders içi faaliyet” kapsamında gerektiği durumlarda tıp doktoru ve trafik polisleri gibi meslek uzmanlarından yararlanabilecekleri ifade edilmiştir. 20.08.2010 tarih ve 76 sayılı karar ile trafik eğitimi, ortaöğretim okulları 12. Sınıf düzeylerinde haftada 1 saat olmak üzere zorunlu dersler arasında yer alacağı belirtilmiştir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 19.06.2012 tarihli ve 9596 sayılı; Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 26.06.2012 tarihli ve 9578 sayılı yazısı üzerine “Trafik Güvenliği” dersinin 2012-2013; 2013-2014; 2014-2015 eğitim-öğretim yıllarına mahsus olmak üzere 4. sınıflarda, serbest etkinliklerin 1 ders saatinde okutulması kararlaştırılmıştır (MEB, 2012)

30.05.2017 tarihli ve 53 sayılı Karar ile Trafik ve İlk Yardım dersinin adı “Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü” olarak değiştirilmiştir. 2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren ise 4. sınıflarında zorunlu ders olarak “Trafik Güvenliği” dersi okutulmaya başlanmıştır. “Trafik Güvenliği” dersi öğretim programının içeriği; dünyada ve Türkiye’de trafik eğitimi hakkında yapılan araştırma ve çalışmalar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin trafik eğitimi programları incelenerek oluşturulmuştur. Öğretim programı; genel amaçlar, kavramlar, beceriler ve değerler ile ünite ve ünitelerin kazanımları esas alınarak meydana getirilmiştir (MEB, 2018).

2.5. İlkokullarda Trafik Güvenliği Eğitimi

İlköğretim çağında çocukların gelişim evrelerine uygun olarak verilecek trafik güvenliği eğitimi, öğrenme ve etkilenmenin daha çabuk olduğu bu yaşı grubu için bilgilerin daha etkili ve kalıcı olması hususunda oldukça önemlidir. İlköğretim çağından itibaren verilecek olan trafik güvenliği eğitimi, bireyin tüm yaşantısını etkileyecek ve zamanla da toplumu bilinçlendirecektir. Trafik güvenliği eğitimi için yapılan her çalışma kazaların azaltılmasında da büyük rol oynamaktadır. Çocuklara öğretilcek olan, trafiğe dair her kural, bilgi ve beceri onların aynı zamanda onlarla birlikte, tüm toplumun trafik kazalarına karışma ihtimalini azaltacaktır. Bu nedenle ülkemizde trafik kazalarına karşı alınacak ilk ve en önemli önlem trafik güvenliğine dair bilgisizliği yok etmek olmalıdır. Bu da ancak trafik güvenliği eğitimi ile olur (Çiğiltepe, 1998).

Karayolları Trafik Kanunu'nun (1983) 125. Maddesine göre ilköğretim okulları ders programlarına uygulamalı Trafik ve İlk yardım derslerinin dâhil edilmesi zorunluluğu getirilmiştir. 1996-1997 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarının ilk beş senesinde trafik güvenliği eğitimi haftada 1 saat olmak üzere "Çevre, Sağlık, Trafik ve Okuma" dersleri içinde verilmiştir (Tombaklar, 2002). İlköğretim okullarında Trafik ve İlk Yardım konularına, genellikle Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, İş Eğitimi ve Beden Eğitimi gibi derslerin programlarında yer verilmiştir.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 17.07.2006 tarih ve 312 sayılı kararı ile birlikte, Türkiye'de ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf düzeylerinde "Trafik ve İlk yardım Dersi" 2007-2008 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. 04.06.2007 tarihli ve 111 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen "İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi" ne göre "Trafik ve İlk yardım" dersinin adı "Trafik Güvenliği" olarak değiştirilmiştir (MEB, 2006).

Gelişen çağımızın bir ihtiyacı olan trafik eğitimi, eğitim politikasının bir parçası olarak düşünölmekte ve ele alınmaktadır. Trafik eğitimi kapsamında, öğrencilerde güvenli trafik farkındalığı oluşturmak, geliştirmek ve bireylerin gelecek yaşantısında trafik konusunda duyarlı davranışlar göstermeleri amacıyla ilköğretim okullarında "Trafik Okulları Projesi" uygulanmaktadır. Bu proje, Bakanlık Makamının 11.06.2008 tarihli ve 672 sayılı onayı ile uygulanmaya başlanmıştır (MEB, 2008). Okullarda yapılan belirli günler ve haftalar kutlamaları kapsamında, her yıl mayıs ayının ilk Cumartesi başlayan hafta "Trafik Haftası" olarak kutlanmaktadır. Bunun yanında Trafik Kol Faaliyetleri olarak öğretim yılı boyunca aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir (Payam, 2012).

İçişleri Bakanlığı koordinatörlüğünde, Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı arasında gerçekleştirilmesi planlanan Trafik Çocuk Kulübü Projesi ile Türkiye’de yapılan trafik eğitim faaliyetlerine yeni bir yön vermiştir. Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki öğrencilerin trafik güvenliği konusunda bilinçlendirilmesi ve etkili bir şekilde trafik güvenliği becerilerini kazanmaları için faaliyetlerde bu yaş grubu öğrencilere sorumluluklar vererek Trafik Çocuk Kulübü etkinliklerini hayata geçirmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda kulübe ek olarak Çocuk Trafik Eğitim Parkları da yapılmaya başlanmıştır. Bu parklar, çocukların trafik kurallarına uygun davranış kazanmalarında, trafik kültürüne sahip olmalarında derslerde öğrendikleri teorik trafik bilgilerini uygulama fırsatı edinmelerinde oldukça önem arz etmektedir.

2010-2011 yıllarından itibaren Trafik Güvenliği derslerinin ilköğretim 4. ve 5. sınıf düzeylerinin öğretim programları birleştirilerek 2012–2013 eğitim-öğretim yılından itibaren sadece 5. sınıfta haftada 1 ders olmak üzere uygulanmasına karar verilmiştir. 4. Sınıf düzeyinde bu ders yerine ise “Serbest Etkinlikler” dersi eklenmiştir (MEB, 2010). 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ise Trafik Güvenliği dersi 4. Sınıflarda zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Bunun yanında İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar için trafik güvenliği dersi temel trafik eğitimi konularını içeren hayat bilgisi dersinin bazı kazanımlarında da yer verilmektedir (MEB, 2018).

MEB Hayat Bilgisi 1. 2. ve 3. Sınıflar ders kitabında “Güvenli Hayat” ünitesinde öğrencilere trafik kuralları, trafikte olumlu davranışların neler olduğu, araç içinde ve dışında nasıl davranılması gerektiği, ulaşım araçları, trafikte güvenli olmak ve güvenli bir şekilde seyahat edebilmemiz için dikkat etmemiz gerekenler gibi konular bu ünite kapsamında öğretilmektedir. İlkokul 4. Sınıflarda Trafik Güvenliği Eğitimi ise, ayrı bir ders olarak programda yer aldığından daha kapsamlı olarak öğrencilere anlatılmaktadır. Trafik Güvenliği Öğretim Programı’nda asıl amaç, “öğrencilerde trafik güvenliği bilincini oluşturmak ve gelecekte trafik kuralları konusunda duyarlı davranışlar sergileyecek bireylerin yetiştirilmesini sağlamaktır.” (MEB, 2018, s.8). Trafik Güvenliği Dersi Öğretim Programı öğrencilerden, bireylerin trafikte tehlike oluşturmaması ve oluşabilecek tehlikelerden kendisini koruması, trafikte diğer bireylere saygı göstermesini beklemektedir. Programın amacına yönelik iki ünite belirlenmiştir. Bunlar; “Trafikte Güvenlik” ve “Trafikte İlk Yardım” olmak üzere iki tanedir.

MEB, 4. Sınıflar Trafik Güvenliği ders kitabının birinci ünitesinde “Trafikte Güvenlik” konulu başlık altında; trafikle ilgili temel kavramlar, trafik işaret ve levhalarının önemi, güvenli geçiş yerleri, güvenli oyun alanları, oyun alanlarında bisiklet vb. motorsuz

araçları kullanma, ulaşım türleri, trafikle ilgili meslek ve kurumlar, yaya kaldırımında uyulması gereken kurallar, yaya kaldırımı olmayan yerlerde uyulması gereken kurallar, taşıtlara binış ve taşıtlardan iniş kuralları, trafik kazalarının nedenleri, trafikte yaşanacak tehlikelere karşı alınacak önlemlerden bahsedilmektedir. İkinci ünite olan “Trafikte İlk Yardım” konulu başlık altında ise; taşıtlarda bulunması gereken ilk yardım malzemeleri, kaza anında kimlerden ve nasıl yardım istenileceği, ilk yardımı kimlerin yapacağı, hafif yaralanmalarda yapılacak ilk yardım uygulamaları gibi konular yer almaktadır (MEB, 2018).

İlköğretim döneminde öğrencilerin trafik eğitimlerinin desteklenmesi ve öğrenme süreçlerinin olumlu yönde ilerlemesi için ilk görev ailelere düşmektedir. Çocukları bu konuda destekleyip, trafikte doğru davranışlar sergileyerek çocuklarına rol model olan ailelerin çocukları da gelecek yaşantısında bu davranışların neler olduğunu bilecektir. Bu sebeple aileler bilinçlendirilmeli okul ve öğretmenlere iş birliği içerisinde hareket etmesi sağlanmalıdır. Derslerde öğrenilen teorik bilgilerden çok uygulamalı öğrenmeler çocuklar için daha etkili ve kalıcı olmaktadır (Özdemir, 2010). Bu sebeple temel trafik bilgilerini okullarda alan öğrencilerin, öğrendikleri bilgileri uygulamalı olarak yapabilmeleri ve öğretmenlerin öğrencilerin edindikleri trafik bilgilerini, doğru davranış biçimlerini daha rahat görebilmek için çocukların gerçek trafik ortamında maruz kaldıkları ışıklı trafik işaret cihazı, trafik işaret ve levhaları ile araçların minyatürlerinin bulunacağı trafik eğitim pistlerine daha çok alan tanınmalıdır.

2.6. İlkokullarda Trafik Güvenliği Eğitiminin Amaç ve Önemi

Trafik; insan, yol, araç ve çevresel etkenleri içine alan bir kavramdır. Trafik kazalarına neden olan etkenlere bakıldığında ise yine insan, araç ve çevre faktörü olmak üzere üç başlık altında toplanır (Bağcı, 1995). Trafik kaza istatistikleri incelendiğinde trafik kazalarında en önemli etkenin çok büyük hata payı ile insan olduğu görülmektedir (TÜİK, 2021). Trafik kazalarının nedenlerini açıklayan araştırmalar incelendiğinde üzerinde durulan en önemli kavram eğitimidir. Trafik kazalarına neden olan insanların davranış, bilgi, beceri ve değerlerini istedik bir şekilde değiştirmeye yönelik olan süreç ancak eğitimle olmaktadır. Her ülke trafik güvenliği eğitimi önemli bulmakta ve bu sebeple ders programlarında zorunlu ders olarak yer vermektedir (Geray, 1981).

Farklı ülkelerde yapılan trafik kaza istatistikleri incelendiğinde, ilköğretim çağındaki çocukların en çok zarar gören yaş gruplarından biri olduğu görülmüştür. Bu durum, bu yaş gruplarında trafik güvenliği eğitiminin ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Okullarda, çocukların trafik güvenliği konusunda yeterli eğitimi almamaları, trafikte tehlikeli durumlarla

karşılaşmalarına neden olabilir. Bunun yanında çocukların gelecekte birer sürücü adayı olacakları düşünüldüğünde, okullarda erken yaşlarda verilen trafik güvenliği eğitimi gelecekte yaşanacak kazaların ve kötü olayların olmasını önlenmesinde de etkili olacaktır. Çocukların araç dışında yaya ve araç içinde yolcu olarak davranışları, okullarda aldıkları trafik güvenliği dersi ile şekillenmektedir. Bu eğitim ile çocuklar trafik işaret ve levhalarını, kuralları öğrenerek trafikte dikkatli olmayı ve kurallara uymayı davranış haline getirmeyi başaracaklardır (Sandels, 1970).

Elliott (2000) trafik güvenliği eğitiminin tüm okulların öğretim programlarına yerleştirilmesini gerekli görerek öğrenci ve öğretmenlerin trafik güvenliği eğitiminin önemine dair bilgi ve farkındalıklarını arttıracaklarını söylemiştir. Aynı şekilde Dragutinovic ve Twisk de (2006) “trafik güvenliği eğitiminin içeriğinin ne olması gerektiği yönünde bir fikir birliği olmasa da okullarda trafik güvenliği eğitiminin önemi hakkında bir fikir birliği olduğunu” önemle ifade etmiştir. Okullarda trafik güvenliği eğitimini etkili bir şekilde gerçekleştirmek ve geliştirmek için iki neden bulunmaktadır, bunlar;

1. Çocuklar hem bugünün hem de yarının yol kullanıcılarıdır.
2. Çocuklar, uygun davranışlarla kazalardan nasıl kaçınabileceklerini ve öğrendikleri trafik kurallarını nasıl uygulayabileceklerini öğrenmelidirler.

Okullarda verilen trafik güvenliği eğitimi, çağın ihtiyaçlarına uygun olarak, teorikten çok pratiğe önem veren ve yoğunlaşan bir şekilde, örgün eğitimde verilen eğitim programının içine yayılarak hazırlanmalıdır (İnal, 2001). Trafik güvenliği dersinin zorunlu bir ders olarak ders programlarına dâhil edilmesi ve etkili bir şekilde verilmesi Millî Eğitim Bakanlığı’nın görevidir. Öğrencilere verilmesi gereken uygun trafik güvenliği eğitimi, modern yöntem, teknik ve materyallerle aynı zamanda bu konuda eğitim almış eğitimcilerle verilmelidir. Trafik güvenliği eğitimin gelişebilmesi için, çocukların hem kendilerinin hem de anne babalarının, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bunun yanında çocukla ilgili sorumluluğu olan tüm yetişkin bireylerin eğitimin içine dâhil edilmesiyle mümkün olacağı düşünülmektedir. Trafik güvenliği eğitimi, sistemli bir şekilde planlanarak, yenilikçi ve etkili bir şekilde teorikten çok pratiğe odaklanan ve okul öncesi dönemden başlayıp tüm okul kademelerinde eğitim programlarının bir parçası olarak verildiğinde daha kalıcı ve etkili olacaktır (Bouck, 1992; OECD, 2004).

Trafik Güvenliği Öğretim Programı’na göre; trafik eğitiminin asıl amacı, çocuklarda “trafik güvenliği bilinci” oluşturmak ve gelecekte trafik kuralları konusunda duyarlı

davranışlarda bulunacak bireylerin yetiştirilmesini hedeflemektedir. Trafik Güvenliği Dersi Öğretim Programı ile hedeflenen amaçlar;

1. “Trafikle ilgili temel kavramları açıklamaları,
2. Trafikle ilgili olumlu değer yargısı oluşturmaları,
3. Trafik kuralları konusunda duyarlılık geliştirmeleri,
4. Trafik güvenliği bilinci oluşturmaları,
5. Trafik ve ilk yardımı ilişkilendirmeleri,
6. Trafikte tehlikeli hareketlerden kaçınmaları,
7. Trafikte diğer bireylere saygı göstererek “ben” yerine “biz” bilincini geliştirmeleri,
8. Trafik sorunlarını önleme ve çözmeye yeni öneriler geliştirmeleri” beklenmektedir (MEB, 2018, s.8).

2.7. Trafik Güvenliği Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Örgün eğitim kurumlarında trafik güvenliği dersleri ile ilgili mevcut eğitim programı daha önceki başlıklarda ifade edilmiştir. Bunun yanında trafik güvenliği dersini daha eğlenceli ve kalıcı hale getirebilmek için farklı eğitim yöntemleri bu başlık altında incelenecek olup, bunlar bilgisayar destekli, oyun destekli ve çocuk trafik eğitim parkı destekli trafik güvenliği eğitimi olarak açıklanmıştır.

2.7.1. Trafik Güvenliği Eğitiminde Soru Cevap Yöntemi

Soru sorma öğretim becerileri arasında ilk sıralarda yer alır. Çünkü öğretmenler sınıfta geçirdikleri ders süresinin yaklaşık olarak %30’unu sözlü olarak soru sormaya ayırmaktadırlar (Erciyeş, 2019). Öğrencilerin kendilerine doğrudan ders anlatılmasından çok uyarıcı niteliğinde sorular yönetilmesi ile dersleri daha kolay öğrendikleri bilinmektedir. Öğrencilere sorulacak olan etkili sorular belirlenirken bazı dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bunlar ilki sorunun amacı iyi belirlenmeli, öğrencinin düzeyine uygun olmalıdır. İkincisi, sorunun açıklığı ve netliğidir. Eğer sorular yeterince açık ve net olarak belirtilmezse, öğrenciler uygun cevap vermekte zorlanırlar. Üçüncüsü öğrenci cevaplarının niteliğidir. İyi bir soru öğrencilerden doğru cevapları çıkartmaya yöneliktir. Başarı bir soru cevap etkinliği, yüksek oranda doğru cevabı ve öğrenci katılımını içerir. Dördüncüsü ise bekleme süresidir. Öğrencilerin cevap vermekte zorlandığı ya da düşünme süresine ihtiyacı olduğu sorularda öğretmen daha esnek olmalı gerekli süreyi öğrenciye tanımalıdır. Bu sayede öğrencinin kendine olan güveni artacak ve daha doyurucu bir tartışma ortamının sağlanmış olacaktır.

Etkileşimin arttığı sınıf ortamında, öğrenme süreci daha hızlı gerçekleşecek ve daha eğlenceli hale gelecektir. Trafik güvenliği dersi de soru cevap yönteminin kullanılması için uygun bir derstir. Ders süresince yapılan etkinlik ve aktivitelerin seçilmesinde, öğrenilen bilgilerin ne düzeyde öğrenildiğinin tespit edilmesinde öğretmene kolaylık sağlar. Dersin kazanımlarına uygun olarak hazırlanan ve öğrencilere sorulan sorular, öğrencilerin analitik düşüncelerini sağlayarak, öğrencileri derse karşı güdüler. Olaylar ve olgular arasında neden sonuç ilişkileri kurmalarını sağlar. Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirerek cesaretlerinin artmasını sağlar.

2.7.2. Trafik Güvenliği Eğitiminde Tartışma Yöntemi

Tartışma oldukça esnek bir öğretim yöntemidir. Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri, daha iyi anlamalarını ve pekiştirmelerini sağlar. Özellikle öğrencilerin uygulama basamağı düşünme becerilerini sözlü olarak gösterebildikleri en uygun yöntemdir. Sınıf ortamında, demokratik değer ve tutumların yerleştirilmesine imkân verir. Öğrencilerin belirli bir konu ya da problem üzerinde, kendi düşüncelerini söyleme ve yorum yapmasına imkân verdiği gibi, aynı zamanda birbirleriyle konuşarak, tartışarak, birbirlerinin görüşlerini dinleyerek de en uygun çözümü bulmalarını sağlar (Erciyeş, 2019). Tartışma, trafik güvenliği dersinin öğretiminde yararlanılabilecek yöntemlerden biri olarak da karşımıza çıkar. Trafik güvenliği dersinin kazanımlarını öğrencilere kazandırmada bu yöntemi kullanmak oldukça fayda sağlar. Öğrencilerin trafikte yaşanan sorunların nedenlerini, bu sorunların yaşanmaması için alınması gereken önlemleri, sürücü ve yaya olarak dikkat edilmesi gereken kuralları, yaşadıkları olaylardan ve deneyimlerinden hareketle birbirleriyle düşüncelerini paylaşarak tartışabilirler. Trafik sorununa çözüm olacak öneriler getirebilirler. Bu sayede öğrenciler arasında etkileşim artarak trafik güvenliğine ilişkin temel bilgi ve becerilerin daha kalıcı bir şekilde öğrenilmesi sağlanacaktır.

2.7.3. Trafik Güvenliği Eğitiminde Drama Yöntemi

Son yıllarda öne çıkan öğretim yöntemlerinin başında drama gelmektedir. Drama yöntemi, eğitim ortamlarında kullanılarak öğrenciyi öğrenmenin merkezine alır ve aktif katılım yoluyla kalıcı öğrenmeyi sağlar. Drama, doğaçlama rol oynama ve tiyatro etkinliklerinden yararlanarak öğrencilerin bir yaşantıyı, olayı, fikri ya da soyut bir kavramı oynusu süreçlerle sınıfın önünde canlandırmasıdır. Drama bu sayede öğrencilere, durumlar karşısında nasıl davranmaları gerektiği hakkında fikir vererek, öğrencilerin empati becerisini geliştirir. Drama, yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verdiği için öğrencilerin olayları nesnel bir şekilde çözme yeteneklerini de geliştirir (Erciyeş, 2019).

Drama yöntemi her türlü araç gereç kullanımı ile ders süreçlerine dahil edilebilir. Trafik güvenliği dersinde de drama yönteminden yararlanmak oldukça etkili olacaktır. Günümüz trafik sorularından alınan bir kesit, her gün yaşanan trafik kazalarının nedenlerine dikkat çekmek ya da trafik konusunda farkındalık yaratmak adına öğrencilerle birlikte yapılan drama uygulamaları öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağladığı gibi aynı zamanda yaratıcılıklarını da geliştirecektir. Öğrencilerin başkalarının ne bildiğini ve ne hissettiğini açıklamalarına yardım eden drama çalışmaları, sosyal becerilerinin de gelişmesini sağlar.

2.7.4. Bilgisayar Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki hızlı değişim ve gelişmeler insan yaşantısını etkilemektedir. Bilgi çağı olarak kabul edilen günümüzde eğitim alanında kullanılan birçok yöntemin başında bilgisayar teknolojileri gelmektedir. Son yıllarda eğitimde, bilgisayar teknolojisi kullanılarak görsel özellikleri zengin eğitim programları yapmak ve bunları öğrencilerle paylaşmak mümkün olmaktadır. Günümüz çağı çocuklarının, bilgisayarlara karşı olan ilgisi de düşünüldüğünde bilgisayar destekli eğitim kullanabileceğimiz en yararlı öğretim yöntemlerinden biri olmaktadır. Aynı zamanda yapılmak istenen çalışmalar, bilgisayar ortamı kullanılarak daha kolay, masrafsız ve zaman kaybı olmadan gerçekleştirilir (Keser ve Çakır, 2009).

Bu gelişmeler ışığında; eğitimde bilgisayar destekli öğretim yöntemlerinin kullanılması öğrencilere daha ilgi çekici ve etkili eğitim ortamları sağlanarak öğrencilerin daha kalıcı öğrenmelerini sağlayacaktır. Aynı zamanda bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitim yöntemlerine kıyasla daha etkili olduğu, öğrencilerin başarı düzeylerinde artış sağladığı aynı zamanda derse karşı ilgi ve tutumlarında olumlu bir gelişme yarattığı görülmüştür (Dindar, 2009). Bilgisayar destekli eğitimin, öğrenme sürecine katkıları oldukça fazladır. Sınıf ortamında ki etkileşim, görsel ve işitsel faktörlere sahip olması, öğrencinin sadece dinleyici olarak pasif rolden çıkarak sürece dâhil olması, sorgulayan, keşfeden ve araştıran birey haline gelmesinde etkilidir. Bunun yanında bilgisayar destekli eğitim sayesinde öğretmen zamanını daha verimli kullanabilir. Yazı tahtasına yazılarak kaybedilen zamanı geri kazanmayı sağlar (Odabaşı, 1994). Öğretmenin, öğrenciye anında dönüt vermesini sağlar bu da öğrenilen bilginin kısa sürede pekişmesini sağlayarak yanlış öğrenmelere hızlı bir şekilde müdahale imkânı verir. Etkileşimli konular ve simülasyonlar ekran üzerine projeksiyon ya da akıllı tahta teknoloji ile yansıtılarak derslerin grup halinde takip edilmesi sağlanır bu sayede öğrencilerin daha etkili öğrenmelerine fırsat verilmiş olur.

Okullarda öğretme öğrenme ortamını etkili hale getirmenin en önemli amacı öğrencilerin uyarıcı zenginliği ile derse katılımı sağlamaktır. Günümüzde, hayatımıza giren ve vazgeçilmez bir unsur haline gelen bilgisayarların eğitim ortamında kullanılması öğrencilerin derse katılımını arttırarak daha uzun süre dikkatlerinin yoğunlaşmasını sağlar. Özellikle bilgisayar destekli eğitimden yararlanacağımız, eğitim simülasyonlarını ekran üzerinden izleyebileceğimiz derslerin başında Trafik Güvenliği dersi gelmektedir. Dindar (2009)'ın araştırmasında, bilgisayar destekli eğitim ile trafik kurallarını öğrencilere öğretirken bilgisayar üzerindeki görseller, animasyonlar ve filmler ile desteklenerek anlatılması, öğrencinin trafik işaretlerini ve kuralları algılamasını kolaylaştıracağı görüşünde tüm eğitimcilerin hemfikir olduğunu ifade etmiştir.

Bilgisayar destekli eğitim imkânı sağlayan bilgisayar oyunlarını günümüze uyarlayarak, düz anlatıma dayalı öğretim modelini değiştirerek öğrencinin daha aktif ve istekli olduğu, yaparak yaşayarak öğrendiği ve aynı zamanda da derse karşı güdülendiği eğitim ortamları sağlanabileceği ifade edilmiştir. Öğrencilere trafik öğretme öğrenme etkinliklerinde bilgisayar destekli eğitim programlarının kullanılması oldukça fayda sağlayacaktır. Trafik kurallarını, değer yargılarını, trafikte yaşanabilecek tehlikeleri, trafikte doğru ve yanlış davranışları kısa filmler, animasyonlar ile destekleyerek öğrencilere aktarmak, konuların anlaşılması konusunda büyük öneme sahiptir (Dindar, 2009).

2.7.5. Oyun Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi

Eğitimde olumlu ve etkili sonuçlar almak, yapılan öğretim faaliyetlerinin öğrencilerden en yüksek verimi alacak şekilde uygulanmasıyla ilişkilidir. Oyun, çocukluk döneminin en önemli etkinliğidir, her çocuk oyun oynamaktan büyük keyif alır. Öğretim faaliyetlerinde de çocukların yaşantılarında vazgeçilmez bir aktivite olan oyunu dâhil edilerek daha yüksek verim alınabilir. Oyun, genel anlamda çocuğun gizli kalmış beceri ve yeteneklerini keşfetmektir. Çocuk, yaşantısında arkadaş edinebilme ve iletişim becerisi, insanlarla uzlaşma yollarını bilme, toplum kurallarını bilerek bu kurallara uymayı davranış haline getirebilme, davranış biçimlerinin sonuçlarını, farkında olmadan oyun ile kendiliğinden öğrenir (Savaş ve Gülüm, 2014). Oyun, hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları çocuğun kendi deneyimleri yoluyla öğrenmesi sonucu, yöntemi ve neticesi düşünülmeden yalnızca eğlenmek için yapılan hal ve hareketlerdir (Yavuzer, 2019).

Oyun, çocukların bilişsel gelişimi için de oldukça önemli bir etkinliktir. Çocuklar öğrenmek için, inceleme, deneme, araştırma ve keşfetme yoluyla bilgiyi elde etmek zorundadırlar. Oyun ile sorularına cevap bulur, yeni düşünce ve kavramları test ederek

problem çözme becerilerini geliştirirler (Akman, 2002). Oyun, çocuğun yaşı ve potansiyeli düşünüldüğünde gerçek bir eğitim aracı olarak kabul edilmekte, öğrenmesine ve öğrendiklerini davranışa dönüştürmesinde en uygun yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Fenelon; Eğitimin, oyunlarla desteklenmesinin, eğitimi sıkıcı ve tekdüze teorik yapısından kurtararak, eğlenceli ve zevkli bir süreç haline gelmesini sağlayacağını belirtmektedir (Ergün, 1980, s. 102-119).

Oyun ile öğretim yönteminde, öğrenciler konuları eğlenerek öğrenirler. Fakat oyun hazırlanırken, öğretmenin öğrencilerin yaş ve seviyesine dikkat etmesi gerekir. Öğretilen konuya uygun olarak bireysel ya da grupla oynanacak oyunlar oluşturulabilir. Oyunla öğretim yöntemi, sınıfın dikkatini toplamada ve konunun pekiştirilmesinde oldukça etkili bir yöntem olarak kullanılabilir. Burada öğretmen, oyun oynanırken tüm sınıfın aktif olarak rol almasına, konu ile ilgili açıklamalara, oyunu açık ve net bir şekilde ifade etmeye özen göstermelidir. Bu şekilde olduğu takdirde oyun, öğrencilerin öğretim faaliyetlerinde en kalıcı yöntemlerden biri olacak ve öğrencilerin hem derse hem de konuya ilişkin ilgi düzeyleri artacaktır.

Öğrenme şekline göre öğrenilen bilgilerin zihinde kalma oranlarına bakıldığında, okuduklarımızla öğrenme %10, duyduğumuzla öğrenme %20, gördüklerimiz ve kokladıklarımızla öğrenme %35, duyduğumuz ve kokladıklarımız ile öğrenme %50, duyduğumuz, okuduklarımız ve gördüklerimiz ile öğrenme %80 ve yukarıda bahsedilen duyu organlarının hepsi birlikte kullanıldığında öğrenme %100 gerçekleştiği belirtilmektedir. Tüm bu bahsedilenler ve öğrenmenin psikolojik temelleri düşünüldüğünde, öğrencinin merkezde olması, hazırlanan etkinlikleri kendisinin yapması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum çağdaş öğrenme durumlarına “etkinlik yapma” şekliyle yansımıştır. Oyunda bu etkinliğin içinde olarak, öğrenilen bilgilerin günlük hayata yansımalarıdır. Akademik oyunlarla çocuğun, ilgi ve motivasyon düzeyi yüksek olacak aynı zamanda bilgilerin zihinde uzun süreli yer etmesine katkı sağlayacaktır (Dindar, 2009).

Oyunla öğretim yöntemini, trafik güvenliği eğitiminde kullanımı düşünüldüğünde, trafik kuralları, trafik güvenliği dersinde karşımıza çıkan kavramlar oyunlaştırılarak öğrencilere sunulabilir. Örneğin, bu çalışmada kullanıldığı gibi eylem planlarına dâhil edildiği şekilde öğrencilerle birlikte şehir maketi tasarımı yapılabilir. Öğrencilerle birlikte yapılan bu şehir maketinde, öğrenciler öğrendiklerini uygulama imkânı bularak öğrenilenlerin pekiştirilmesine destek olur. Aynı zamanda maket üzerinde yer alan oyuncakların da kullanımı ile öğrencilerin eğlenerek öğrenmesine destekler. Aynı zamanda maket tasarımı yapılırken,

öğrencilerin yeni fikirler üretme, dikkatini yoğunlaştırma, farklı bakış açılarıyla düşünme ve problem çözme gibi becerileri gelişir (Örneği Ek 19’da verilmiştir).

Bunun yanında drama ile de trafik güvenliği eğitimi oyunlaştırılabilir. Öğrencilerle birlikte dramanın amaçları, vereceği mesaj, oyunun nerede geçtiği, kahramanın kimler olduğu ve tanıtacakları roller öncesinde belirlenir. Öğrencilerle birlikte belirlenen bu roller ve özellikleri drama planı oluşturma esnasında tartışılabilir. Bu sayede öğrenme sürecinde öğrenciler, gözlem, deneyim, duygu, düşünce ve öğrendiklerini canlandırarak konuları oyun yoluyla yaparak yaşayarak pekiştirmiş olurlar. Buna örnek olarak bu çalışma kapsamında yapılan drama etkinliği gösterilebilir. Sınıf ortamında öğrencilerle birlikte bir drama etkinliği planlanıp, okulun spor salonunda canlandırılır. Trafikte tehlikeli davranışlar, trafik kazalarının nedenleri ve geçiş üstünlüğü konularını temel alan bu etkinlik sonrasında öğrencilerden, gözlemlerini paylaşımları istenir (Örneği Ek 25’de verilmiştir).

Trafik güvenliği eğitiminde de kutu oyunlarından yararlanılabilir. Her ortamda oynanabilen oyun materyalleri de piyasada oldukça fazla miktarda bulunmaktadır. Bu oyun materyallerine örnek olarak kutu oyunları verilebilir. Kutu oyunları, genellikle düz bir zemin ya da karton, plastik gibi malzemelerden yapılmış düzlemler üzerinde, oyun taşları, pullar, kartlar ya da piyonlar kullanarak oynanabilen materyallerdir. Bu oyunlara örnek olarak 7-10 yaş aralığındaki öğrencilerin rahatlıkla oynayabileceği, trafik işaret ve levhalarının şekil, renk ve sembollerinin yanı sıra anlamlarını pekiştirerek öğrenmelerini sağlayan “Tes Domino Trafik İşaretleri Zekâ Oyunu”, trafik kurallarını öğrencilerin eğlenerek öğrenmesini sağlayan “Oyna ve Öğren Trafik Kuralları” ve “Ahşap Trafik İşaretleri Puzzle” gibi farklı seçenekler mevcuttur.

Oyun oynarken trafik bilgilerini öğrenen ve pekiştiren öğrenciler, trafik güvenliği dersine karşı olumlu tutum geliştirecek ve dersin zevkle geçmesine neden olacaktır. Günümüzde trafik kazalarının azaltılmasında, toplumsal duyarlılığının artmasında sürücü olan ya da olmayan tüm insanların trafik ortamındaki stresi oyunla atabileceği, eğlenerek öğreneceği, dikkatlerini geliştirerek sosyalleşmelerini sağlayacağı konusunda yararlı olacağı söylenebilir.

2.7.6. Çocuk Trafik Eğitim Parkı Destekli Trafik Güvenliği Eğitimi

Millî Eğitim Bakanlığı sistemi içerisinde yer alan trafik güvenliği eğitimi dersleri ile ilgili olarak mevcut eğitim sistemi içindeki yerine ve dersin işlenme şekline ilişkin bilgiler daha önceki başlıklarda incelenmiştir. Trafik eğitimlerinin, eğlenceli, kalıcı ve öğrencilerin

motivasyonunu arttıracak şekilde işlenmesine yönelik yöntemlerden bir diğeri de Çocuk Trafik Eğitim Parklarında Uygulamalı Trafik Eğitimi verilmesidir.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliğinin amacı; örgün eğitim kurumlarındaki öğrencilere, trafik güvenliği eğitimi dersinde öğrendikleri teorik bilgileri uygulama fırsatı vererek okul dışında karşı karşıya kaldıkları trafik ortamını parklarda uygulamalı olarak gerçekleştirerek öğrencilerin trafik kurallarına uygun davranış kazanmalarına destek olmaktadır. Bu sayede öğrencilerde, trafik kültürü oluşması sağlanarak trafik kazalarının en aza indirilmesine de yardımcı olacaktır (RG, 24.10.1998, Sayı 23503).

Okullarda trafik güvenliği eğitimi alan öğrencilere, her an içinde bulundukları trafik konusunda etkili ve kalıcı bir eğitim vermek için tasarlanan Çocuk Trafik Eğitim Parkları ile öğrencilerin daha bilinçli bireyler olmaları sağlanacaktır. Bunun nedeni, öğrencilerin derslerde öğrendikleri teorik bilgiler, yaparak yaşayarak ve uygulamalı olarak öğrendikleri bilgilere göre daha çabuk unutulmaktadır. Fakat gözlemleyerek, kendilerinin uygulayarak öğrendikleri her bilgi daha kalıcı olacaktır. Bu araştırma sürecinde yapılan eylem planı doğrultusunda ziyaret edilen İzmir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Trafik Eğitim Parkı örnek olarak gösterilebilir. Burada öğrencilere, trafik polisleri tarafından önce sınıflarda teorik görsel eğitimler verilmekte sonra da bahçede yaya ve sürücü olarak yaya yolları, trafik levhaları, güvenli geçiş yerleri, yol çizgileri, sinyalizasyon, vagonlu trenler ile gezdirilmesinin ardından akülü araçlar ile yaparak yaşayarak öğrenme olarak kabul edilen uygulamalı eğitime alınmaktadırlar. Bu sayede öğrenciler, öğrenme sürecinin daha yüksek oranda etkili bir şekilde sağlanabilmesi için trafik eğitim parkları hem görsel hem de işitsel anlamda eğitimin başarısını arttırmaktadır.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları yaygınlaştığı ve trafik eğitimlerinde sürekli kullanıldığı takdirde öğrencilerin kazanması beklenen hedef davranışları daha etkili bir şekilde kazanmaları sağlanacaktır. Çocukların, trafik kurallarını, trafikte yer alan temel kavramları ve işaretleri öğrenerek bunu davranış haline getirmelerini sağlamak amacı ile yaptırılan çocuk trafik eğitim parkları, öğrencilerin trafik güvenliği derslerinde öğrendikleri bilgileri uygulayarak pekiştirmelerini sağlayacakları güvenli alanlardır (Çeviker Pekgöz, 2014). Fakat bu parklar trafik güvenliği derslerinde öğretmenler tarafından aktif olarak kullanılmamaktadır. Dolayısıyla çocukların uygulamalı trafik eğitim parklarından yeterince yararlanamadıkları hatta nasıl bir yer olduğuna dair fikirleri bile yoktur. Bu sebeple Çocuk trafik eğitim parklarının kuruluş amacına ulaşp ulaşmadığını tespit etmek amacıyla görevli Çocuk Trafik Eğitim Parkı Eğitim ve Denetim Komisyonu tarafından yapılan denetimlerin sıkılaştırılması bunun yanında da Millî Eğitim Bakanlığı, Belediyeler ve Emniyet Genel Müdürlüklerinin iş

birliği içinde çalışarak bu alanların kullanımının arttırılmasına dair çalışmalar yapılması öğrenciler için oldukça faydalı olacaktır.

2.8. Çocuk Trafik Eğitim Parklarının Özellikleri

Çocuk trafik eğitim parkları yönetmeliğinde çocuk trafik eğitim parkları; okul öncesi ve okul çağı çocuklarının trafik bilgi, kavram ve kurallarını öğrenmelerini, öğrendikleri trafik kurallarını davranış haline getirmeleri için yaptırılan ve yaptırılacak olan sabit ve seyyar trafik eğitim parklarını ifade etmektedir.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği 13. Maddesine göre; çocuk trafik eğitim parklarının kurulacağı yerin seçiminde, gerekli görülen tüm trafik işaret, cihaz ve levhalarının yerleştirilmesinde ve ek tesislerin inşa edilmesinde bazı kriterler belirlenmiştir. Buna göre; çocuk trafik eğitim parkı arsası, okullardaki öğrencilerin çoğu tarafından kullanılmaya uygun bir uzaklıkta yapılacaktır. Ulaşımaya elverişli, çocukların gidiş ve gelişlerinde toplu taşıma araçlarından yararlanabilecekleri alanlarda olmalıdır. Su, elektrik, kanalizasyon gibi alt yapı hizmetlerin verilebileceği durumda olmalı ve en az 4000 m² kullanım alanına sahip olmalıdır şeklinde ifade edilmiştir.

“Bunun yanında çocuk trafik eğitim parklarında eğitim pistinin dışında, eğitim araç gereçlerinin korunması için bir depo, parka gelen öğrencilerin uygulamalı olarak verilen eğitimi izleyebilmeleri için bir tribün, trafik eğitim personeli tarafından verilen eğitimin izlenmesi ve denetlenmesi için pistin her tarafının net bir şekilde görüleceği bir denetleme kulesi ve yeterli sayıda tuvalet bulunmak zorundadır”(RG, 24.10.1998, Sayı 23503, s.45-46).

Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği 14. Maddesine göre; parktaki teorik ve pratik trafik eğitiminin amaca uygun bir şekilde yapılması için parklarda bulunması ve kullanılması gerekli olan eğitim araç gereçleri şunlardır;

- ❖ **Minyatür Eğitim Otosu:** Dört tekerleğe sahip, pedalla hareket edebilen, fren tertibatına sahip, direksiyonla idare edilen, oturma yeri ayarlanabilecek özellikte olan özel olarak imal edilmiş bir araçtır. Her parkta en az altı adet bulundurulması gereklidir.
- ❖ **Bisiklet:** 14 yaşına kadar olan çocukların kullanabileceği, oturma yeri ayarlı olan iki ve üç tekerlekli motorsuz araçtır. Her parkta en az altışar adet bulundurulacaktır.
- ❖ **Eğitici Levha ve Tablolar:** Göze hitap eden, özel olarak yaptırılmış trafik ile ilgili araçlardır.

- ❖ **Bez Numaralar:** Trafik eğitim personelinin öğrencileri tanınması ve ayırt edebilmesi amacıyla sırt ve göğse takılacak şekilde yapılmış üzerinde siyah rakamlar bulunan araçlardır. Bezler üzerindeki numaralar rakamla 1 den 40'a kadar olacak ve her parkta çift seri bez numara bulundurulacaktır.
- ❖ **Megafon:** Trafik eğitim personelinin öğrencileri yönlendirebilmesi için parklarda bulunması ve kullanılması gereken araçlardır.
- ❖ **İlk Yardım Malzemesi:** Gerekli durumlarda kullanılması için her parkta bir ecza dolabı ile birlikte acil yardımda kullanılacak nitelik ve miktarda sağlık gereci bulundurulması zorunludur.

Çocuk trafik eğitim parklarında uygulanacak teknik esaslar bakanlık tarafından hazırlanacak projede gösterilir. Buna göre; “Park arsasının dikdörtgen biçiminde olması esastır. Bunun yanında çocuk trafik eğitim parklarında projeye uygun olarak trafik işaret levhalarının, ışıklı cihazların, yol çizgileri ve benzeri tesislerin bulunması zorunludur.” şeklinde ifade edilmiştir (RG, 24.10.1998, Sayı 23503, s.45).

2.9. Çocuk Trafik Eğitim Parklarında Görevli Kuruluşlar ve Görevleri

Çocuk trafik eğitim parklarının yaptırılması, hizmete açılması ve eğitim yönünden işletilmesine ilişkin kuruluşlar Şekil 1’de belirtilmiştir. 23503 sayılı ve 24.10.1998 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanan Çocuk trafik eğitim parkı yönetmeliğinin 6 – 11. Maddelerine göre ilgili kuruluşların çocuk trafik eğitim parkları ile ilgili görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir. 12. Madde de ise Çocuk Trafik Eğitim Parkı Eğitim ve Denetim Komisyonu’nun görev yetkilerinden bahsedilmiştir (RG, 24.10.1998, Sayı 23503, s.43-44).

Şekil 1: Çocuk Trafik Eğitim Parkında Görevli Kuruluşlar

2.9.1. Millî Eğitim Bakanlığı

Millî Eğitim Bakanlığı çocuk trafik eğitim parkı ile ilgili görev ve yetkileri vardır. Bunlar:

- Eğitim-öğretim yılı içinde çocuk trafik eğitim parklarında uygulanacak olan trafik eğitim programının, okul öncesi çocukları ile ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin faydalanacağı şekilde planlamasını yapmak ve aksatılmadan uygulanmasını sağlamak için her türlü tedbiri almak ve aldırılmasını sağlamak,
- Okul idarelerinin trafik eğitim programlarına uymasını ve öğrencilerin çocuk trafik eğitim parkına getirilme ve götürülme hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlamak,
- Öğretmen ve öğrencilerin park alanlarının kullanım kurallarına uymalarını sağlamak,
- Yönetmelikte verilen diğer görevleri yapmaktır.

2.9.2. İç İşleri Bakanlığı

Emniyet Genel Müdürlüğü merkez, il, bölge ve ilçe trafik kuruluşlarının çocuk trafik eğitim parkı ile ilgili görev ve yetkileri vardır. Bunlar:

- Parktaki uygulama eğitimi için yeterli sayıda üniformalı personel görevlendirmek,
- Parklarda görevlendirilecek olan trafik zabıtası personelinin eğitimini yaptırmaktır.

2.9.3. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatının çocuk trafik eğitim parkı ile ilgili görev ve yetkileri vardır. Bunlar:

- İl özel idareleri ile belediyelerin yapmakta olduğu gerçek ve tüzel kişilere yapma izni verdiği parkların asfaltlama, işaretleme gibi ihtiyaçlarını çalışma programı aksatılmadığı sürece ve bedeli miktarında anlaşma yapılarak karşılamak ve imkanları dahilinde destek olmak,
- Çocuk trafik eğitim parkları ile ilgili teknolojik gelişmeleri takip ederek Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içinde çalışmalar yapmak,

- Seyyar trafik çocuk eğitim parklarında bulunması gerekli araç, gereç, işaret ve çizgi standartlarının tespitini yapmaktır.

2.9.4. Belediyeler

Belediyelerin çocuk trafik eğitim parkına ilişkin görev ve yetkileri vardır. Bunlar aşağıda belirtilmiştir:

- Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, okul öncesi ve okul çağı çocukların sayısını göz önünde bulundurarak mahalli ihtiyaçlara göre çocuk trafik eğitim parklarını yaparak ücretsiz kullanılmak üzere gerçek ve tüzel kişiler tarafından yaptırılmasına izin vermek,
- Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, izin verdiği gerçek ve tüzel kişilere; arsa temini, park inşası ve diğer çalışmalarında yardımcı olarak yaptırılmasını ve korunmasını sağlamak,
- Belediyelerce ya da izin vermiş olduğu gerçek ve tüzel kişilerce yaptırılan parkların, her zaman trafik eğitimi yaptırılabilir şekilde, yolları, işaretleri ile diğer ek tesislerinin bakım ve onarımlarını gözden geçirerek hizmete hazır bulundurmak,
- Yönetmelikle verilen diğer görevleri yapmak.

2.9.5. İl Özel İdareleri

İl Özel İdarelerinin çocuk trafik eğitim parkına ilişkin görev ve yetkileri yönetmelikte aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

- Yönetmelik hükümlerine göre çocuk trafik eğitim parkı yapmak, donatmak, işletmek, korumak ve eksikliklerini tamamlamak,
- Bizzat yaptırılacak ya da belediyeler ve belediyelerin park yapmasına izin verdiği gerçek ve tüzel kişilere arsa temininde destek olmak ya da arsa temin etmek,
- Çocuk trafik eğitim parklarında kullanılacak olan trafik araç ve gereçlerinin temin edilmesini sağlamak,
- Yönetmelikte verilen diğer görevleri yapmak.

2.9.6 Çocuk Trafik Eğitim Parkı Eğitim ve Denetim Komisyonu

Çocuk trafik eğitim parkının bulunduğu mahallin mülkî amiri veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında, çocuk trafik eğitim parklarının kuruluş amacına ulaşp ulaşmadığını tespit etmek amacıyla yılda en az 2 defa, Millî Eğitim, Bayındırlık ve İskân ve İçişleri Bakanlıklarının mahalli temsilcilerinden oluşan bir komisyon belirlenir. Komisyonun görev ve yetkileri şunlardır:

- Parktaki uygulamaların amaca uygunluğunu tespit etmek ve denetlemek,
- Parkın yönetimi ve işletilmesinin yönetmelik hükümlerine uygunluğunu araştırmak ve denetlemek,
- Yeni yaptırılacak parkın yeri ve özellikleri konusunda görüş bildirmek,
- Parkın yaptırılmasında ve işletilmesinde karşılaşılan aksaklıkları tespit etmek ve giderilmesi için önlemler almak ve alınmasını sağlamak,
- Parkta görevlendirilen trafik eğitim personelinin, uygulama sırasında yani pratik eğitimde karşılaştıkları aksaklıkları içeren raporları incelemek ve bu aksaklıkların giderilmesini sağlamak,
- Önerilerin de yer aldığı raporu bakanlığa göndermek,
- Yönetmelikte verilen diğer görevleri yapmak.

2.10. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, trafik eğitimi ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalar incelendiğinde genel olarak trafik güvenliği dersinin diğer öğretim programlarıyla birlikte bütünlük sağlayacak şekilde verilmesinin ve öğrencilerin bu dersi daha kalıcı öğrenmeleri için farklı etkinliklerin de sürece dâhil edilmesinden bahsedilmiştir. Bu çalışmalar incelediğinde, yaşanan trafik kazalarında en çok çocukların etkilendiği belirtilmiş olup trafik güvenliği eğitiminin oldukça önemli olduğu ifade edilmiştir. Trafik güvenliği eğitiminde, uygulamalı eğitimin sürece dahil edilmesi ve dijital araçların kullanılması öğrencilerin trafikle ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmede etkili olduğu görülmüştür. Bunun yanında, okullarda uygulanan trafik eğitiminin uzman kişiler tarafından verilmesi ve bu eğitimlerin hem teorik hem de uygulamalı olarak öğretim programlarına dahil edilmesi yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılmıştır. Bu araştırmalar sonucunda, trafik kazalarından kaynaklanan can ve mal kayıplarının azaltılması için trafik eğitiminin erken

yaşlardan itibaren öğrencilere verilerek, bu eğitimin sürekli ve sistematik bir şekilde yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Aşağıdaki bölümde araştırmaların detaylarına yer verilmiştir.

Schagen ve Rothengatter (1997) “Classroom Instruction Versus Roadside Training in Traffic Safety Education” isimli çalışmalarında, gelişmiş ülkelerdeki trafik kazalarının en önemli nedeninin trafik sorunu olduğu ve bu durumdan en çok çocukların etkilendiğini ifade etmişlerdir. İncelenen kaza analizleri sonucunda genç yayalar olarak ifade edilen 4-9 yaş arası çocukların, trafiğe dikkatsiz bir şekilde çıktıklarını, karşıdan karşıya geçmeden önce durup bakmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmacılar, ilkokul öğrencilerinin yol güvenliği eğitimi kapsamında bilişsel ve psikomotor becerilerinin geliştirilmesinde farklı yaklaşımları karşılaştırmaktadır. İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin (6-7 yaş arası) yol güvenliği davranış eğitimi ile kavşaklardan güvenli geçişlerini sağlayarak kritik temel becerileri öğrenmeleri sağlanmıştır. Çalışma sürecinde çocukların yol kenarı geçiş becerileri bilgisi ve genel trafik koşullarında ilgili becerileri gerçekleştirmesi uygulama öncesi ve sonrası durum tespiti yapılarak ölçülmüştür. Sonuçlara göre sınıf eğitimi yönteminin daha başarılı olduğu görülse de davranışsal gelişmelerin hem sınıf eğitimi hem de davranışsal eğitim tarafından başarılabileceği gözlemlenmiştir. Ayrıca eğitimin amaçlarının eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için görsel/işitsel medya kullanımının, bölgedeki yol geçişi becerilerinin ve bilişsel eğitimin etkililiğini belirleyen unsurların temel faktörler olduğu sonucuna varıldığı ifade edilmiştir. Küçük çocukların yol geçme becerileri, park etmiş arabaların olduğu kavşaklardan geçiş yapmak gibi onlar için zor ve karmaşık olan durumları içerse de bu durumun iyileştirilebileceğini ifade etmişlerdir. Bu sebeple, öğrencilere verilecek olan trafik güvenliği eğitiminin sistematik bir şekilde olmasının daha etkili olacağını belirtmişlerdir.

Çiğiltepe (1998), “İlköğretim Çağındaki Çocukların Trafik Eğitimleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, trafikte en önemli unsurun insan olduğunu ifade etmiştir. Trafik kazalarında hatalı davranışların en aza indirilmesinde trafik eğitimin yeri ve önemi çok büyüktür. Küçük yaşlarda alınan trafik eğitimi, trafik kazalarını önlemenin yanında; trafik ilke ve kurallarını öğrenme, bu kurallara uyma alışkanlığını sağlamaktadır. Bu çalışmada ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin sahip olduğu özelliklere göre uygun olarak, gerçekçi ve yararlı bir trafik eğitimi adı altında Türkiye’de ve bazı ülkelerde ki çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca çalışma içerisinde trafik kazalarının genel nedenleri, alınması gereken önlemler, trafiğin eğitim ile ilişkisi, çocuk trafik kazalarında ki yer-zaman ilişkisi, bisiklet-çocuk, yaya-taşıt ilişkisi, araçlarda ve okul taşıtlarında çocukların taşınma şekilleri, çocuk trafik eğitim parklarının önemi, çocukların okul güzergahları, okul geçitleri ve trafikte yer alan görevliler, bütün ilişkileri ile değerlendirilmiştir. Trafik eğitimine ilişkin belirlenen ülkelerin trafik

eğitimleri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, trafik ile ilgili yaşanan bütün sorunların başında eğitimin öneminin yer aldığı ve bu konuda yapılan araştırmaların, uygulamaların yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Elliott (2000) tarafından yapılan “Children And Road Safety Education” adlı çalışmada çocuklara küçük yaşlardan itibaren trafik eğitiminin verilmesi gerektiğini ve verilen bu eğitimin simülasyon ya da gerçeğe uygun ortamda yapılmasının daha etkili olacağını ifade etmiştir. İlkokullarda verilen trafik güvenliği eğitiminin, diğer öğretim programlarıyla bütünlük sağlayacak şekilde verilmesini önerirken ortaokullarda ise trafik güvenliği eğitimi dersinin sağlık eğitimi dersi öğretim programına dahil edilerek verilebileceğini ifade etmiştir.

Tütüncü (2001), tarafından yapılan “Türkiye’de Örgün Eğitim Sistemi İçinde Trafik Eğitiminin Önemi” adlı çalışmasında Türkiye’de trafik kazaları sonucunda yaşanan can ve mal kayıplarının, insanların trafik eğitimine ilişkin yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları hem bilimsel çalışmalarla hem de ilgili kurumlar tarafından yayınlanan veriler ile açıklanmaktadır. Yapılan çalışmalarda trafikte yer alan bireylerin, sürücülerin almış oldukları trafik eğitiminin iyileştirilmesi, geliştirmesi ve tedbirlerin artırılması vurgulanmaktadır. Bu çalışmada bireylerin almış olduğu trafik eğitiminin önemine ve bu eğitimin örgün eğitim süresince teorik ve pratik şekilde uygulanmasına vurgu yapılmıştır. Anaokullarında başlayan ve ilköğretimde devam eden örgün eğitim süresince bu eğitimin desteklenmesine yönelik bir araştırma tasarımı yapılmıştır. Çalışmada öncelikle trafik ile ilgili tanımlar yapılmış, trafiğin tarihçesi ve ilgili kanunlar ele alınmış, trafik kazalarına sebep olan faktörler tespit edilmiş; anaokulundan üniversite düzeyine kadar olan trafik eğitimi ile ilgili konular incelenmiştir. Sonuç olarak trafik kazalarında yaşanan maddi ve manevi kayıpları en aza indirmek için örgün eğitimde alınacak tedbirler çerçevesinde tavsiyeler verilmiştir.

Arslan (2002) tarafından yapılan “Trafik Eğitim Kampanyasına Farklı Bir Yaklaşım (Elâzığ Örneği)” isimli çalışmaya göre, trafik eğitiminin gerçekçi aynı zamanda ulaşılabilir hedeflerinin olması ve öğrencilerin edindiği eğitim içeriğinin günlük hayatta uygulanabilir olması vurgulanmıştır. Aynı zamanda ilköğretimde verilen eğitimler ile öğrencilerin yaya, yolcu ve sürücü olarak ihtiyaçları olacak bilgileri içermesi gerektiğini belirtmiştir.

Hatipoğlu (2002) tarafından yapılan “Okul Öncesi Çocuklarda Trafik Eğitiminin Gerekliliği” adlı çalışmada, trafikte yaşanan problemlerin çoğunun erken çocukluk döneminden itibaren alınan eğitimin yetersizliğinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Türkiye’de 0-14 yaş aralığında ki çocukların, yaşanan trafik kazaları sonucu hayatını kaybetme oranlarına bakıldığında, Almanya, İngiltere, Amerika gibi ülkelere oranla oldukça fazla olduğu ifade

edilmiştir. Bunun sonucunda Türkiye’de trafik güvenliği ve trafik güvenliği eğitimi kapsamında yapılan uygulamaların eksik ya da yetersiz olduğu açıklanmıştır. Çalışmada, çocukların trafik içinde yetişkinlere göre dezavantajlı olduğunu ifade ederek, bu dezavantajları duyma, boy, görme ve düşünme tarzı olarak dört farklı başlıkta incelemiştir. Bunun yanında çalışmada yapılan anket sonuçlarına göre, Türkiye’de yaşanan en büyük problemlerden birinin trafik olduğunu ve bu problemin en önemli sebeplerinin bilinç, eğitim ve sorumluluk eksikliği olduğu ifade edilmiştir. Çocuklara verilen trafik eğitiminde en önemli şeylerden birinin çocuğun aldığı bu eğitimi benimseyerek yaşam tarzı haline getirmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir.

Nagai ve Fukuda (2005), “Research on Traffic Safety Education And Evaluation of Its In Chiba Prefecture” isimli çalışmalarında, trafik güvenliği eğitiminde çocukların trafik bilincinin artmasına yönelik, eğitimde video kullanımının önemine işaret ederek yaş kategorilerine göre belirlenen ve çizgi film karakterleri ile desteklenen videolar sayesinde çocukların trafik kazalarının neden gerçekleştiğini anladıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu çalışmada, Japonya’da bir ilkokulda eğitim gören çocukların almış oldukları trafik güvenliği eğitimi incelenerek trafik güvenliği yasasının; içerisinde trafik güvenliği eğitiminin yer aldığı çalışmalarla ilgili bir politika oluşturma ve yapılan bu çalışmaların aşamalı ve sistematik bir şekilde yürütülmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dragutinovic ve Twisk (2006) tarafından yapılan, “The Effectiveness of Road Safety Education A Literature Review” adlı çalışmada okullarda verilen trafik güvenliği eğitiminin ilgili öğrencilere, mesleki anlamda kendini geliştirmiş ve bu alanda trafik güvenliği eğitimini almış, alanında uzman öğretmenler tarafından trafik eğitiminin verilmesi gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır. Bu çalışma öncelikli olarak, çocuklara yönelik karayolu güvenliği eğitimi programının faktörlerini incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, karayolu güvenliği eğitiminin, erken yaşlarda başlanarak ilerleyen dönemlerde de devam etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğrencilere verilen karayolu güvenliği eğitimi kapsamında bireysel eğitimin, grup eğitiminden daha etkili olduğu vurgulanmıştır. Yetişkin önderliğinde, öğrenme ve akran iş birliği ile gerçekleşen sosyal etkileşimin, öğrenme üzerinde olumlu etkisinin olduğu ifade edilmiştir.

Lartey, Grace ve arkadaşları (2006) tarafından yapılan “State Mandated School Bus Safety Education On The Teaching of Bus Safety Education” isimli çalışmalarında, ilkokullarda trafikte önem arz eden otobüs güvenliği eğitiminin zorunlu kılınması ile öğrencilerin bilgi düzeyinin artıp artmadığı araştırılmıştır. Amerika’nın zorunlu olmayan

otobüs güvenliği eğitimi verilen eyaletlerindeki ilkokul öğretmenlerinin otobüs güvenliği eğitimini öğretme olasılıkları, zorunlu otobüs güvenliği eğitimi verilen öğretmenlere kıyasla daha düşük olduğu görülmüştür.

Dindar (2009), tarafından yapılan “Örgün Eğitim Sistemi İçinde Trafik Eğitiminde Oyunla Öğretimin Önemi” adlı yüksek lisans tezi çalışmasında; trafik kavramı, trafik kazaları, örgün eğitim kurumlarındaki trafik eğitiminin yeri, güvenli trafik eğitimi ve trafik eğitiminin oyunla öğretim konuları incelenmiştir. Araştırmacı, çalışmasını 4. Sınıf öğrencileriyle yürütmüş, çocuklara trafik güvenliğine ilişkin bilgi ve becerileri “Oyunla trafik güvenliği eğitim programı” ile kazandırmayı amaçlamıştır. Araştırmacı deneysel araştırma yöntemi kullanmış olup, 50 kişilik 4.sınıf öğrencisinin oluşturduğu deney grubunda “Trafik İşaret Levhalarını Öğreniyorum” alt öğrenme alanı oyunla öğretim yöntemini uygularken yine 50 kişilik 4. Sınıf öğrencisinin oluşturduğu kontrol grubu öğrencileriyle de geleneksel öğretim yöntemini kullanarak ders anlatımı yapmıştır. Araştırma sonucunda, deney grubu olarak ifade edilen oyunla öğretim yapılan öğrenciler ile kontrol grubu olarak ifade edilen ve geleneksel yöntemin uygulandığı öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklara uygulanan “Oyunla trafik güvenliği eğitim programı” faydalı bulunmuş öğrenciler üzerinde kalıcı etkileri olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında hem deney grubu hem de kontrol grubu öğrencilerine uygulanan ön test ve son test puanları arasında trafik levhaları eğitim programı sonucunda anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu durum, trafik eğitiminin olumlu sonuçlar verdiğini göstermiştir.

Çocukların sonuçları arasında anlamlı farklılık olması her iki yöntemin de etkili olduğunu göstermektedir. Fakat oyunla öğretim yönteminin daha etkili olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte eğitim programı sonunda öğrenciler ve öğretmenler tarafından olumlu görüşler sunulmuştur. Örgün eğitim kurumlarında verilen “Güvenli Trafik Eğitimi” gelişmiş ülkelerde olduğu gibi oyunla desteklenip küçük yaşlardan itibaren çocuklara öğretildiği takdirde trafik kültürü ve değer yargısına sahip, bilinçli, kurallara uyma davranışı gösterebilen bireyler olacakları ifade edilmiştir.

Özdemir (2010), tarafından yapılan “Türkiye’de Örgün Eğitim Sistemi İçerisinde Trafik Eğitiminin Durumu; Avrupa ve Dünya Ülkeleri Işığında Geliştirilmesi” isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, Türkiye’de yaşanan trafik kazaların azaltılması ve daha güvenli bir trafik ortamının sağlanabilmesi için oldukça önem arz eden trafik eğitiminin örgün eğitim sistemi içindeki yeri ele alınmıştır. Örgün eğitim süresince, erken yaşlarda başlayarak lisans eğitimi boyunca ders programlarına dahil edilmesi gereken trafik eğitimine Türkiye’de

gereken önem verilmemektir. Bu sebeple her geçen gün artan trafik problemleri yaşanmaktadır. Bu durum göz önüne alınarak yapılan bu çalışmada, Türkiye’de uygulanmakta olan okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve lisans eğitim programları incelenmiş olup öğretim programlarında trafik eğitimine ilişkin kazanımların yer alma durumları analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Türkiye’de uygulanmakta trafik eğitim programlarının yeterli düzeyde olmadığı, trafik eğitiminin hedeflerine ulaşmak için gerekli planlama ve ön hazırlığın yapılmadığı, trafik eğitiminin daha sistematik olması için idari ve yasal düzenlemelerin yetersiz kaldığı, trafik eğitimini verecek öğretmenlerin öğrencilere güncel bilgileri sunabilmek adına yeterli düzeyde hizmet içi eğitim almadıkları belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada, Türkiye’de trafik eğitiminin durumu Avrupa ülkeleri kıyaslandığında, Türkiye’nin oldukça geri kaldığı sonucuna ulaşılmış, Avrupa ülkeleri ve diğer ülkelerin trafik eğitim programları analiz edilerek trafik eğitiminin, örgün eğitim sistemi boyunca erken yaşlarda başlayarak öğretim programlarına dahil edilmesi ve uygulanması gerektiği kanısına varılmıştır.

Payam (2012), “İlk ve Ortaöğretim Okullarında Trafik Eğitimindeki Temel Sorunlar” adlı doktora tezi çalışmasında, Avrupa Birliği ülkelerinde ve Türkiye’de bulunan okullarda verilen trafik güvenliği eğitimlerini karşılaştırmıştır. İlkokul ve ortaokullarda trafik eğitiminde yaşanan sorunları tespit ederek trafik güvenliği eğitiminin daha etkili bir şekilde verilmesi için ilgili eğitimcilere birtakım önerilerde bulunmayı amaçlamıştır. Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışmada; 80 öğretmen, 80 yönetici ve 40 polis örneklemini oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket bütün katılımcılar üzerinde uygulanmıştır. Toplam 25 hipotezden oluşan bu çalışmada 13 hipotez (trafik güvenliği dersi veren öğretmenlere verilen eğitim ve hizmet içi eğitim yeterli değildir, trafik eğitiminde medyadan yeterince yararlanılmamaktadır, trafik eğitimi için okullara devletten ve özel kuruluşlardan yeterince finansal destek sağlanmamaktadır, trafik eğitimine aileler ve sivil toplum kuruluşları etkin bir şekilde dâhil edilmemektedir, trafik eğitiminde kurumlar arası koordinasyon yeterince sağlanmamaktadır, trafik eğitimine okul dışında süreklilik kazandırılmamaktadır, okullarda trafik eğitimi hakkında yeterince bilimsel araştırma, proje vb. çalışma yapılmamaktadır, trafik eğitiminde çocuk trafik parklarından etkin bir şekilde yararlanılmamaktadır, üniversitelerin eğitim fakültelerinde “trafik öğretmenliği” branşı açılmalıdır, trafik güvenliği ilköğretim ve ortaöğretimin tüm kademelerinde zorunlu bir ders olarak okutulmalıdır, trafik güvenliği dersi için kullanılacak uygulamalı eğitim/öğretim materyali/kaynakları yeterli değildir, trafik güvenliği dersinde teknolojik imkânlardan yeterince yararlanılmamaktadır, okullarda trafik güvenliği dersini verecek öğretmenlere standart bir eğitim/hizmet içi verilmelidir) desteklenirken, 4 tanesi (trafik güvenliği dersinin

eğitiminde öğrenci merkezli bir yaklaşım kullanılmamaktadır, trafik güvenliği ayrı bir ders olarak değil de diğer derslerin içinde bütünleştirilerek verilmelidir, trafik güvenliği dersi, öğrencilere istendik yönde davranış, tutum ve trafik bilgisi kazandırmamaktadır, trafik güvenliği dersindeki konular yeri ve zamanı geldikçe tekrar edilerek pekiştirilmemektedir) desteklenmemiş olup 8 tanesi (Okullarda trafik eğitiminin önemi ve rolü eğitimciler tarafından yeterince anlaşılmamıştır, trafik eğitiminde EGM personelinden yeterince yararlanılmamaktadır, trafik güvenliği dersi hedef ve içeriğiyle öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarına uygun değildir, trafik eğitimi için mevcut ders saati sayısı yeterli değildir, trafik güvenliği dersini sadece MEB öğretmenleri vermelidir, trafik güvenliği dersine giren eğitimler diğer ders öğretmenleriyle etkin bir işbirliği sağlamamaktadır, trafik güvenliği dersinde kullanılan araç ve gereçler öğrencinin derse ilgisini artırıcı nitelikte değildir, trafik güvenliği dersi, sosyal ve gelişimsel yönden öğrencilerin yaşına ve kademesine uygun değildir.) için ise kararsız kalmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda trafik eğitiminde medya kuruluşlarından, Emniyet Genel Müdürlüğü personelinden, ailelerden, sivil toplum örgütlerinden, çocuk trafik parklarından, uygulamalı materyal ve teknolojinin sağladığı imkânlardan yeterince faydalanılmadığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada buna ek olarak trafik dersini veren eğitimcilere standart bir eğitim verilmesinin, trafik dersinin zorunlu olmasının ve trafik eğitiminde kullanılan yaklaşımın öğrenci merkezli olmasının gerekli olduğu anlaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular çerçevesinde, trafik eğitiminde yaşanan olumsuzlukların ortadan kalkması ve niteliğin artırılması için öneriler geliştirilmiştir.

Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk (2012) tarafından yapılan “Türkiye’de İlköğretim Okullarında Verilen Trafik Eğitiminin Farklı Ülkelerde Verilen Eğitimle Karşılaştırılarak İncelenmesi Ve Geliştirilmesi İçin Öneriler” adlı çalışmalarında, trafik kazalarını önlemek, en az düzeye indirmek için mühendislik, alt yapı, ilk yardım gibi unsurların yanı sıra trafik eğitiminin ayrı bir önemi olduğunu belirtmişlerdir. Trafik eğitiminin, ne kadar erken yaşlarda verilirse o oranda kalıcı ve etkili olacağı ifade edilmiştir. Bu çalışma kapsamında, ilköğretim döneminde verilen trafik eğitiminin eksik yönlerinin geliştirilmesi için bu alanda başarılı olan ülkelerin trafik eğitimine yönelik plan, politika ve metotları incelenerek Türkiye için öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre ilköğretim döneminde bulunan çocukların bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve trafik kazalarından kendilerini koruyacak şekilde yetiştirilmeleri gerektiği belirtilmiştir. Bunun yanında ilköğretim döneminde verilen trafik eğitimi dersi içeriğinin birçok ülkede benzer olduğu ifade edilirken, pratik eğitimin teorik eğitimle birleştirilmesi ve ailelerin de bu eğitim sürecine katılmalarının sağlanması, çocukların karıştığı trafik kazalarının en aza indirilmesi açısından benzerlik gösterdiği ifade edilmiştir.

Tahiroğlu (2012), “Değerler Eğitiminin İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Kurallarına Yönelik Tutumlarına Etkisi” isimli çalışmada, değer eğitimi yöntemlerinden değer açıklama ve değer analizi yaklaşımlarına uygun olarak trafik eğitimi etkinliği geliştirilmiştir. Bu etkinlikte, ilköğretim 4.sınıf öğrencilerinin trafik kurallarına ilişkin tutumları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında veri toplama aracı olarak 4. Sınıf öğrencileri için geliştirilen Trafik Kuralları Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucuna göre, değer eğitimi yaklaşımlarına uygun olarak geliştirilen bu etkinlik sayesinde öğrencilerin trafik kurallarına ilişkin tutumları üzerinde olumlu bir etki yarattığı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda trafik kurallarına ilişkin duyarlılığın artması için trafik eğitiminde değerler eğitimi yöntemleri ya da farklı yöntemler kullanılabileceği belirtilmiştir.

Kavıracı (2014), “Örgün Eğitimde Sürekli ve Uygulamalı Trafik Eğitiminin Çocukların Trafik Bilgi ve Algısına Etkisi.” isimli çalışmada, çocuklara erken yaşlarda uygulamalı ve sistematik bir şekilde trafik eğitimi verilmesinin, çocukların tutumlarına etkisi ve çocuklarda trafik bilinç ve bilgi farklılığı yaratıp yaratmadığını ölçmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda belirlenen iki farklı ilkokuldan 4. Sınıf öğrencisi olan 36 öğrenci ile uygulama yapılmıştır. Belirlenen okullardan birinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen müfredat programında yer alan trafik eğitim programı verilmekte; diğer okulda ise çocuklar, Millî Eğitim Bakanlığı eğitim programına ek olarak çocuk trafik eğitim parkında verilen uygulamalı eğitim programına dahil edilmişlerdir. Araştırmacı, öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek için açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, çocuk trafik eğitim parkına giderek uygulamalı eğitime katılan öğrencilerin diğer okuldaki çocuklara göre bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu, sorulara verdikleri cevapların daha net, açıklayıcı ve doğru olduğu araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Sadece Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen müfredat programında yer alan trafik eğitim programını alan öğrencilerin verdikleri cevaplara bakıldığında ise trafik ışıkları, yaya, yolcu, emniyet kemeri vb. temel kavramlarda bile yanıldıkları, tam olarak doğru bir şekilde cevaplayamadıkları görülmüştür.

Pekgöz Çeviker (2014), “Çocuk Trafik Eğitim Parkı Kullanımının İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” adlı yüksek lisans tezi çalışmada, Türkiye’de örgün eğitim kurumlarında verilen trafik güvenliği eğitimini, trafikte karşılaşılan temel sorunlar, trafik güvenliği eğitiminde çocuk trafik eğitim parklarının kullanılmasının öğrenciler üzerinde ki etkileri çerçevesinde değerlendirerek trafik güvenliği eğitiminin verimli ve etkili bir şekilde uygulanması için öneriler verilmektedir. Çalışma

Çankaya ilçesinde yer alan İlköğretim 4.sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Öncelikle sınıf mevcudu birbirine yakın iki sınıf belirlenmiş; sınıflardan birisi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen trafik güvenliği öğretim programında yer alan kazanımların yanında uygulamalı olarak çocuk trafik eğitim parkında eğitim almıştır. Belirlenen diğer sınıf ise sadece trafik güvenliği dersi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen öğretim programında yer alan kazanımlarına yer verilerek eğitim almıştır. Bu eğitim, 21.05.2012 tarihinde başlayıp 05.06.2012 tarihinde sona ermiştir. “Trafik Bilinci” ünitesi boyunca haftada ikişer saat trafik eğitim parkı pisti kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar öğrencilerin, “Trafik Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeğine” verdikleri cevaplar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda sadece trafik güvenliği dersi öğretim programı kapsamında yer alan kazanımlar ile eğitim gören öğrenciler ile öğretim programındaki kazanımların yanında uygulamalı olarak çocuk trafik parkında eğitim alan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Uygulamalı çocuk trafik eğitim parkına giden öğrencilerin diğer öğrencilere göre derse karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür.

Schwebel, McClure ve Severson (2014), “Teaching Children to Cross Streets Safely.” isimli çalışmalarında trafik kazalarında meydana gelen çocuk ölümlerini azaltmayı amaçlamışlardır. Bu sebeple çocuklara trafikte karşıdan karşıya geçmeyi öğretmek amacıyla bir program geliştirmişler ve bu geliştirilen programın çocuklar üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen eğitim programının içeriğine bakıldığında cadde kenarı eğitimleri, gerçek bir yaya topluluğu içerisinde yapılan eğitimler, video çekimleri ve web sitelerine yer verilmiştir. Çalışmaya 7 ve 8 yaşında toplamda 231 öğrenci katılmıştır. Çocuklar üç kez değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme eğitimden 6 ay önce, eğitim esnasında ve eğitimden 6 ay sonra olacak şekilde yapılmıştır. Program çerçevesinde yapılan uygulamalara katılan çocukların yaya davranışları üzerinde olumlu bir etkisi olduğu yapılan çalışmanın sonucunda görülmüştür.

Gökdağ ve Atalay (2015) tarafından yapılan, “Trafik Eğitiminin Trafik Kazaları Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmada, eğitim eksikliğinin trafik kazalarını doğrudan etkileyen bir faktör olduğunu ifade etmişlerdir. Trafikte yaşanan kaza ve ölüm olaylarını azaltmak için, sürücülerin eğitimi ile birlikte, trafikte yer alan tüm bireylerin eğitim alması gerektiğinin önemine değinilmiştir. Bu sebeple çalışmanın amacı, Türkiye açısından büyük bir sorun haline gelen trafik kazalarının olumsuzluklarına değinerek, trafikte yaşanan düzensizliği ortadan kaldırmak ve trafik güvenliği disiplini sağlamak için karayolunda hem araç sürücüsü hem de yaya olarak bulunan bireylerin kendilerini koruyucu bilgilere sahip olmalarını sağlamak olarak ifade edilmiştir. Bu da yalnızca bireylere verilerek trafik eğitimi ile olacaktır.

Ertürk (2016) tarafından yapılan “İlkokul Öğrencilerinin Uygulamalı Trafik Eğitimlerine Yönelik Algıları” adlı çalışmada, ilkokul öğrencilerinin trafik eğitimine ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu 50 ilkokul öğrencisinden oluşmuş olup veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın bulgularına göre öğrencilerinin tümünün, uygulamalı trafik eğitimine ilişkin olumlu görüş belirttikleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin, uygulamalı trafik eğitimi sonrasında temel trafik kurallarını kalıcı bir şekilde öğrendikleri tespit edilmiştir.

Bolat, Özbek ve Kaygusuz (2017), “Çocuk Trafik Eğitim Parkının 4. Sınıf Trafik Güvenliği Dersinde Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmalarında, trafik güvenliği dersinde, çocuk trafik eğitim parkı kullanımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisini gözlemlemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrencilere uygulanması için araştırmacı tarafından geliştirilen 15 maddelik “4. Sınıf Trafik Güvenliği Dersi Kazanım Değerlendirme Sınavı” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilere uygulanan son test puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş olup trafik güvenliği dersleri için çocuk trafik eğitim parkı kullanımının öğrencilerin başarısında olumlu etki yarattığı ifade edilmiştir.

Riaz, Cuenen, Janssens, Brijs ve Wets (2019) tarafından yapılan “Evaluation of a Gamified E-learning Platform to Improve Traffic Safety Among Elementary School Pupils in Belgium” isimli çalışmalarında, trafik kazaları sonucunda yaşanan can ve mal kayıpları verilerine göre yaşanan kayıplardan en çok etkilenenlerin çocuklar olduğu ifade edilmiştir. Çocukların çevresini aktif olarak kullanamaması, trafik ile ilgili bilgilere yeterince sahip olmaması, tehlike algılarının düşük olması gibi nedenler hızla artan risk faktörleri arasında gösterilebilir. Çocukların trafikte dikkatli olmaları, güvenli bir şekilde hareket etmeleri ve bu konudaki bilgi ve becerilerini geliştirmenin ancak trafik güvenliği eğitimi ile mümkün olduğu bilinmektedir. Yapılan bu çalışmada Belçika’da ki ilkokul öğrencilerini trafik güvenliğine teşvik etmek amacıyla geliştirilen bir e-öğrenme platformu değerlendirilmiştir. Gönüllü olan öğrenciler, beş haftalık süreçte haftada on beş dakika olacak şekilde öğretim programlarını izlemişlerdir. Bu program trafik bilgisi, risk yönetimi, risk algılaması, durum bilinci ve final olarak ifade edilen beş ana başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıkların her birinde bir dizi fotoğraf ve videolar uyarıcı niteliğinde kullanılmış ve gerçek yaşamdan alınan kamera kayıtlarının oluşturduğu veri tabanından seçilmiştir. Beşinci başlık olan final kısmı, ilk dört başlığın bütünlük içinde birleştirilmesini içermektedir. Çalışma boyunca, her başlıkta çocukların durumları tespit edilmiş ve çocukların her başlıkta aldıkları puanlar değerlendirilerek;

oyunlaştırma unsurlarının çocukların trafik güvenliği bilgi ve becerileri üzerindeki etkileri tartışılmıştır. Öğrenciler, ilk ölçüme kıyasla risk tespiti ve risk yönetimi modüllerinde daha yüksek puanlar elde etmişlerdir. Trafik güvenliği eğitiminde, oyunlaştırma unsurlarının etkisi tartışılmış ve elde edilen sonuçlara göre trafik güvenliği eğitiminde, hangi konuların üzerinde durulması gerektiği tespit edilmiştir.

Zare, Niknami ve arkadaşlarının (2019) yaptığı “Traffic Safety Education For Child Pedestrians: A Randomized Controlled Trial With Active Learning Approach to Develop Street-Crossing Behaviors” adlı çalışmada, yedi yaşındaki çocukların, trafikte karşıdan karşıya geçme davranışını öğrenmelerinde aktif öğrenme yöntemine dayalı eğitimin etkililiğini araştırmışlardır. Araştırmanın çalışma grubu 149 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ebeveyn katılımı yaklaşımıyla aktif öğrenmeye dayalı eğitimin 7 yaşındaki çocukların karşıdan karşıya geçme davranışlarını iyileştirmedeki önemine vurgu yapılmıştır. Okul çağındaki çocuklar arasında karşıdan karşıya geçme davranışlarını geliştirmeyi amaçlayan aktif öğrenmeye dayalı eğitim programları tasarlanırken aynı zamanda ebeveynlerin de katılımının sağlanmasının olumlu etki yarattığı ifade edilmiştir.

Sarı (2021) tarafından yapılan “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Konusuna İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada, trafik güvenliği konusuna ilişkin öğrencilerin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada bağımsız kelime ilişkilendirme testi ve iletişimin en etkili yolu olan çizme-yazma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin trafik kavramına ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koymak olarak belirtilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 10 farklı ilkokulda öğrenim gören toplam 250 4.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrenciler bağımsız kelime ilişkilendirme testi ve çizme-yazma tekniğini kullanarak trafik kavramını çeşitli kelimelerle ifade etmişlerdir. Bunun yanında öğrencilerin, bu teknikleri kullanarak trafik ve güvenlik kavramını birbiri ile ilişkilendirerek bu kavramlara ilişkin önemli bir bilinç kazandıkları ifade edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan araştırma modeli, araştırma süreci, katılımcılar, veri toplamada kullanılan araçlar ve verilerin analizine ilişkin alt başlıklar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma bireysel öğretmen eylem araştırması modeline göre desenlenmiş olup eylem araştırması bireylerin ele alınan durumla ilgili yapılan derin çalışmalar sonucu elde ettikleri pratik deneyimlere dayanır (Tezcan, Sefer ve Baysal, 2016). Bireysel öğretmen araştırmalarında, iş birliğini içeren ortak bir problem üzerinde çalışan bir grup öğretmen, okul yöneticileri ya da dışarıdan yapılan katkılarla diğer katılımcıların yaptığı araştırmalar ile ilgili olabilir. Öğretmen sınıfında yaptığı uygulamalar ile materyal kullanımı, öğretim yöntem ve stratejileri, sınıf yönetimi, bunun yanında öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili konulara çözüm arayabilir. Öğretmen bu çözümlere ulaşmak için okul yöneticilerinden, öğrencilerin ailelerinden veya diğer paydaşlardan destek alabilir (Ferrance, 2000).

Süreç boyunca sorunların ortaya konulması ve bu sorunların anlamlandırılıp çözüme ulaştırılması eylem araştırması için oldukça önem arz eder. Günlük hayatta yaşanan problemlerin çözümüne odaklanarak küçük gruplar üzerinde uygulanabilmesi ile başta öğretmenler ve eğitimcilerin uygulamalarını iyileştirmek ve geliştirmek için kullanabileceği özel bir araştırma yöntemidir. Her öğretmen kendi sınıfında farklı bir sorunla karşılaşır. Bu problemlere bazen tek tip çözüm etkili olmayabilir ve öğretmen farklı çözüm arayışları içine girer. Böylece öğretmen tıpkı bir araştırmacı gibi kendini de sorgulama imkânı bulur. Bu sayede öğrencileri için etkili ve farklı çözümler, etkinlikler, öğretim yöntemleri keşfederek kalıcı öğrenmelerin sağlanmasında öğrencilere destek olur (Ocak ve Baysal, 2020).

O'Brien'e (2001) göre eylem araştırması, insanların problemleri tanımlaması ve bu problemleri çözmek için çözümler üretmesi, eylemlerinin ne kadar başarılı olduğunu görmesi, eğer sonuç yeterli gelmezse yeniden denemesini ifade etmektedir (Akt. Aksoy, 2003, s.4). Elliot (1991) ise eylem araştırmalarının, öğretmen ve öğretim açısından gelişimi, program geliştirme ve değerlendirmeyi, araştırma ve düşünmeyi bir araya alarak, öğretmen ve

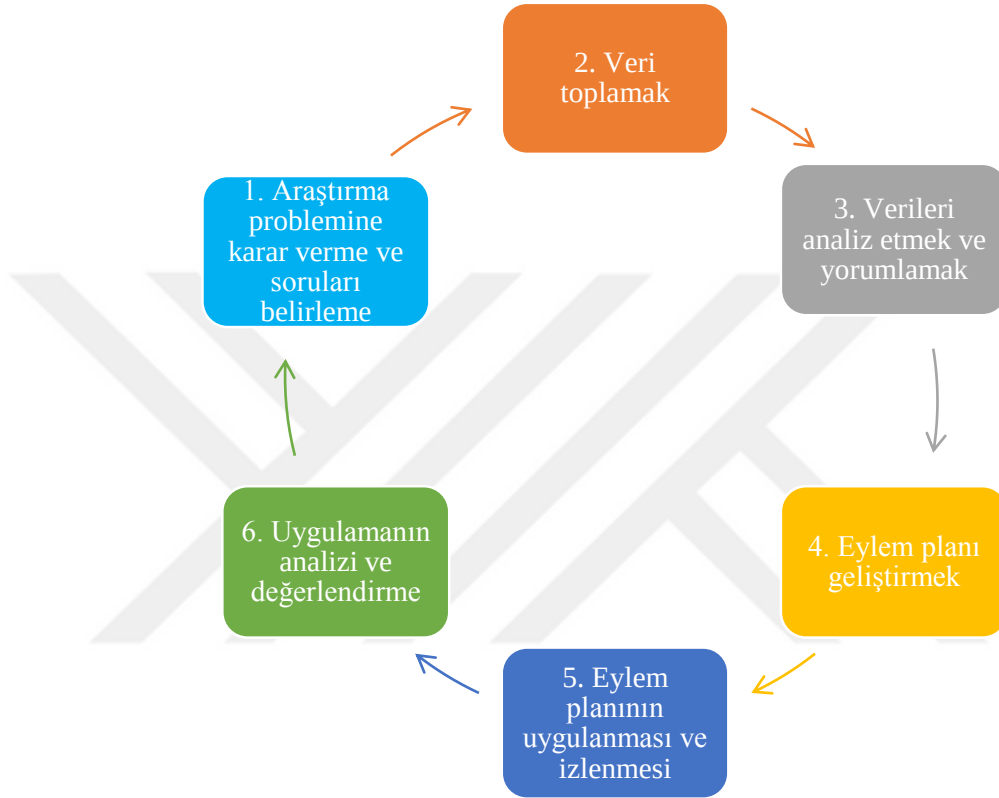
öğrencinin birlikte çalışmasını destekleyerek araştırma yoluyla eğitim sürecindeki uygulamaların önemli katkılar sunduğunu ifade etmektedir (Akt. Aksoy, 2003, s.4). Eylem araştırmasının temel konusu, öğretmenlerin araştırmacı olmasıdır. Bu yönde “araştırmacı olarak öğretmen” kavramını ilk defa kullanan İngiliz eğitimci Lawrence Stenhouse’dur. Stenhouse (1975), öğretmenlerin de araştırmacı olarak kendi uygulamalarını bu şekilde geliştirebileceklerini ifade etmiştir (Akt. Ekiz, 2009, s.182).

Eylem araştırmaları tek bir veri toplama yöntemi ile sınırlı değildir. Nitel, nicel ya da karma araştırma modeli kullanılabilir. Fakat nitel araştırma yöntemleri, belirlenen konuyu çeşitli açılardan tanımlamak için daha işlevsel olabilir. Eylem araştırmasında araştırmacı kendi alanında, tecrübelerinden hareketle gözlem yapmasına olanak tanır. Bununla birlikte eğer araştırmacı bir öğretmen ise, sınıf ortamında bir problemi anlama, tanımlama ve çözüm bulma aşamalarında deneyim ve gözlemlerinden yola çıkabilir (Beyhan, 2013). Bu çalışmada da uygulama sürecinde gözlemlenen öğretim sürecinde, uygulayıcının tuttuğu notlar, gerçekleştirdiği kayıtlar (fotoğraflar vb.) ile derlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple eylem araştırmaları, doğası gereği öznel ve doğrudan etkileşime dayanırken, her çocuğun benzersiz, her ortamın kendine özgü olduğunu savunmaktadır (Efron ve Ravid, 2013). Aynı zamanda eğitimcilerin mesleki becerilerini geliştirmek için de uygun olduğu düşünülen bir yöntemdir.

Eylem araştırmaları, katılımcılara, katılımcıların araştırmadaki rollerine, eylemin gerçekleştirildiği ortamlar gibi değişkenlere göre sınıflandırılabilir. Eğitim ortamlarındaki eylem araştırması türleri dört başlıkta incelenebilir. Bunlar; sınıfındaki bir sorunu araştıran bir öğretmenin bireysel olarak yaptığı araştırmalar, yaygın bir sorun üzerinde çalışan bir grup öğretmen, okul yöneticileri veya dışardan katkıda bulunan üniversite öğretim elemanlarının gerçekleştirdikleri okul çapında araştırmalar, bir eğitim bölgesinin sorunu üzerinde çalışan bir ekip ve diğer katılanların gerçekleştirdiği araştırmalar olarak belirtilmiştir (Uzuner, 2019). Bu çalışmada da bireysel olarak gerçekleştirilen öğretmen araştırması model olarak seçilmiştir.

Eylem araştırması süreci, altı aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Birinci aşamada; araştırma problemini belirleme ve eylem araştırması sorularına karar verilir. İkinci aşamada; belirlenen probleme ve araştırma sorularına uygun olarak veriler toplanır ve alan yazın taraması yapılarak konu hakkında bilgi sahibi olunur. Üçüncü aşamada; veri analizi toplanan verilerin düzenlenmesi, araştırma sorularına uygun olarak yorumlamalar yapılır. Dördüncü aşamada; verilerin analizi uygun olarak bir eylem planı geliştirilir. Beşinci aşamada; geliştirilen eylem planına uygun olarak uygulama yapılır ve veriler toplanır. Aynı zamanda bu aşama uygulamada ortaya çıkabilecek durumlara göre alternatif ya da yeni bir eylem planına

karar verme aşamalarını da içine alır. Altıncı aşamada ise; uygulama sonucunda toplanan veriler analiz edilir, planın etkililiği, uygulamada ortaya çıkan sorular varsa bunlara yönelik çözüm önerileri ve benzer problemlere yönelik varsayımlar ele alınır. Araştırmanın grafiksel gösterimi Şekil 2’de verilmektedir.

Şekil 2: Eylem Araştırması Süreci (Uzuner ve Anay, 2019, s. 19-22).

Eylem araştırması farklı yöntemlerin bir arada kullanılmasına olanak tanır. Farklı yöntemlerin kullanılması ve veri kaynaklarından elde edilen sonuçların yorumlanmasına katkı sunar. Bu da çalışmanın güvenilirliğini artırır. Değişim ve gelişimin anlaşılmasını sağlamak için bir metodoloji olarak eylem araştırmalarının en önemli katkılarından biri, içeriden öğrenilen bilgiye özgün erişimidir. Araştırmacının rolünü benimsemesiyle, öğrencilerine rehberlik eden önemli bilgiler üzerine düşünüp bunları açıkça ortaya koyabilmesi konusunda destek olur (Somekh ve Given, 2008). Bu çalışmada model olarak eylem araştırmasının seçilmesinin önemli nedenlerinden biri de budur. Bireysel öğretmen eylem araştırması modeline göre desenlenen bu çalışmada öğrencilerin bireysel farklılıkları ve temel alınan konunun öğrencinin hayatında sürekli yer aldığı veya yer almaya devam edeceği önemli

bilgiler içermesi göz önünde bulundurularak çeşitli öğrenme yöntemleri kullanılmıştır. Öğretmenin asıl hedefi, mesleki beceri ve uygulamalarını geliştirerek öğrencilere etkili bir öğrenme ortamı sunmaktır.

3.2. Katılımcılar

Eylem araştırması problemle doğrudan ilişkili kişilerle gerçekleştirilir. Bundan dolayı söz konusu problem ve bu probleme ait geliştirilen çözüm önerileri, elde edilen bulgular ve sonuçlar her zaman bu kişiler ile ilgilidir. Yapılan eylem araştırmalarında sıklıkla evren ve örneklemin aynı olmasının sebebi özel tanımlı grupla gerçekleştirildiği içindir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016).

2021-2022 eğitim öğretim yılında İzmir ili Buca ilçesinde özel bir ilkokulda sınıf öğretmenliği yapmakta olan araştırmacı, belirlediği problemi, problemle doğrudan ilgili 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirmiştir. Seçilen 4. sınıf öğrencileri araştırmacının kendi sınıfının öğrencileri olmak üzere toplamda 16 kişidir. Araştırmanın uygulama aşaması yedi hafta sürmüştür. Eylem araştırması, araştırmacının iletişim halinde olduğu bir grupla ve uzmanı olduğu bir alanda çalışması, araştırmanın geçerliğini destekleyeceği için böyle bir seçimde bulunulmuştur. Ayrıca problem durumu için hazırlanan eylem planı sürecinin uzun olması bu planın uygulanması ve araştırmacının öğrencilerin her anını gözlem yapması bakımından kendi sınıfından seçilmiş olması da sürece katkı sağlamıştır. Tablo 2’de çalışma grubuna ait demografik özellikler belirtilmiştir.

Tablo 2.

Çalışma Grubuna Ait Demografik Özellikler

Demografik Bilgi	Grup	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	5	31
	Erkek	11	68
	Toplam	16	100
Aile Bireylerinin Polis Olma Durumu	Evet	1	6
	Hayır	15	93
	Toplam	16	100
Çocukların Çocuk Trafik Eğitim Parkına Gitme Durumu	Evet	0	0
	Hayır	16	100
	Toplam	16	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya toplam 16 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine bakıldığında öğrencilerin %31'inin kız (n=5), %68'inin ise erkek (n=11) olduğu görülmüştür. Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin aile bireylerinin polis olup olmama durumları incelendiğinde bir öğrencinin annesi/babasının/ebeveynlerinin polis olduğu anlaşılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin daha önce çocuk trafik eğitim parkına gitme durumları incelendiğinde tamamının çocuk trafik eğitim parkına gitmediği görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları toplanan bilginin özelliğine göre nitel ve nicel olmak üzere iki kısımda ele alınır. Eylem araştırmasında çeşitli yöntemlerden yararlanılabilir. Bu çalışmada nicel ve nitel verilerden yararlanılmıştır. Çalışmanın eylem araştırması modelinde olması sebebiyle verilerin sistematik ve derinlemesine toplanmasına dikkat edilmiştir.

Eylem araştırması doğası gereği sistematik bir süreçtir. Araştırmacı, araştırmaya başlamadan hangi verileri toplayacağını, bu verileri ne zaman, hangi sıklıkla derleyeceğini açıklayan bir plana sahiptir. Eylem araştırması, bir araştırmacı olarak önce ele alınan sorunun fotoğrafını çekmek ardından da var olan durumu anlamaya çalışmaktır (Pettersson ve Shannon, 1993, Akt. Uzuner, 2019, s.20-21).

Bundan dolayı araştırmanın temel hedefi, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerini geliştirmektir. Bu hedefe ulaşmak adına nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılmıştır.

Bu çalışmada kullanılan nicel veri toplama aracı aşağıda belirtilmiştir:

Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama: Kavıracı (2014) tarafından, Trafik Güvenliği Öğretim Programı'ndaki dördüncü sınıf kazanımlarına uygun olarak, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi için açık uçlu sorulardan oluşan bir yazılı yoklama geliştirilmiştir. Araştırmacı, Kavıracı (2014) tarafından geliştirilen bu formdan yararlanılarak sorular yeniden düzenlenmiş ve uygulama sürecinde öğrencilerin trafik güvenliği becerilerini ölçmek için eylem planı uygulama öncesi ön test ve uygulama sonrası son test olarak uygulanmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son testi araştırmacı ve iki farklı sınıf öğretmeni tarafından, araştırmacının hazırladığı derecelendirme puan anahtarına göre puanlanmıştır.

Derecelenmiş puanlama anahtarı, öğrencinin ürünü ya da performansında aranan belirli özellikleri betimler. Aynı zamanda her bir özellik için performansın çeşitli düzeylerini gösterir (Uzuner, 2019). Her bir düzey için tanımlama içermektedir. Derecelenmiş puanlama anahtarının amacı puanlamada doğruluk ve tutarlık sağlamaktır. Yazılı yoklama testinde dereceli puanlama anahtarının nasıl kullanıldığına ilişkin süreç şu şekilde yürütülmüştür: Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testinde, dokuz soru 3-2-1-0, dört soru 2-1-0 ve beş soru ise 1-0 dereceli puanlama anahtarına uygun olarak hazırlanmıştır. 3-2-1-0 puanlama anahtarına göre soruların derecelendirme aralıkları “tam ve doğru olarak bilmektedir”, “doğru bilmektedir”, “zayıf düzeyde bilmektedir”, “yanlış veya hiç bilmemektedir” olarak ifade edilirken 2-1-0 puanlama anahtarına göre “doğru bilmektedir”, “zayıf düzeyde bilmektedir” ve “yanlış veya hiç bilmemektedir” olarak, 1-0 puanlama anahtarına göre ise “doğru bilmektedir”, “yanlış veya hiç bilmemektedir” olarak ifade edilmiştir. Puan aralığının hesaplanmasında $(3-0=3)$, $(3/4=0.75)$, $(2-0=2)$, $(2/3=0.66)$, $(1-0=1)$, $(1/2= 0.50)$ katsayıları esas alındığında ağırlıklı aritmetik ortalamalarının değerlendirme aralığı aşağıdaki tablolarda (Tablo 6,7,8) belirtilmiştir (Kaya, 2008). Kullanılan ölçme aracından en düşük 0 puan en yüksek 69 puan alınabilmektedir.

Ayrıca güvenirlik ve geçerlilik bölümünde detaylı anlatıldığı üzere öğretmenler tarafından yapılan puanlama sonrasında Miles ve Huberman tarafından oluşturulan uyuşum yüzdesi formülü kullanılarak farklı uzmanlar tarafından yapılan puanlamanın güvenirliği hesaplanmıştır. Bu çalışmanın ön testlerinin uyuşum yüzdesi (Görüş birliği=837, Görüş ayrılığı=27) %96,8 olarak hesaplanırken son testlerinin uyuşum yüzdesi ise, (Görüş birliği=845, Görüş ayrılığı=19) %97,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 6.

3-2-1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar

Değerlendirme Aralıkları	Derecelendirme Maddeleri
0.00 – 0.75 arası	Yanlış veya hiç bilmemektedir
0.76 – 1.51 arası	Zayıf düzeyde bilmektedir
1.52 – 2.27 arası	Doğru bilmektedir
2.28 – 3.03 arası	Tam ve doğru bilmektedir

Tablo 7.

2-1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar

Değerlendirme Aralıkları	Derecelendirme Maddeleri
0.00 – 0.66 arası	Yanlış veya hiç bilmemektedir
0.67 – 1.33 arası	Zayıf düzeyde bilmektedir
1.34 – 2.00 arası	Doğru bilmektedir

Tablo 8.

1-0 Derecelendirme Aralıklarına İlişkin Sonuçlar

Değerlendirme Aralıkları	Derecelendirme Maddeleri
0.00 – 0.50 arası	Yanlış veya hiç bilmemektedir
0.51 – 1.01 arası	Doğru bilmektedir

Bu çalışmada kullanılan nitel veri toplama araçları aşağıda belirtilmiştir:

Gözlem: Nitel araştırma yöntemlerinden en çok kullanılan veri toplama yöntemi olarak gözlem tercih edilmektedir. Doğal ortamlarında insan davranışlarını incelemeyi amaçlayan bu yöntem yaşanan olayları ve bu olayların oluş şekillerini, olaylara dahil olan kişileri ve bu bireylerin yaşadığı deneyimleri uzaktan ya da yakından olayların bir parçası olarak izleme imkânı bulur (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015). Ayrıca nitel araştırmalarda gözlem, sayısal veri üretmekten ziyade araştırmaya konu olan olayın derinlemesine incelenerek ayrıntılı olarak ortaya konmasını amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018)

Araştırmacı uygulama süresi boyunca hiçbir müdahalede bulunmayarak yalnızca gözlem yapmış öğrencilerin hem birbirleriyle hem de öğretmenle olan ilişkilerini anlayabilmek, öğrenciler arasında yaşanan iletişim, paylaşım, etkileşim gibi çeşitli özellikleri gözlemlemiştir. Yapılan araştırma, araştırmacının çalıştığı kendi okulu ve sınıfında yapılması sebebiyle öğrencilerle kurulan iletişimde herhangi bir zorluk yaşanmamıştır. Gözlemlerden elde edilen veriler, eylem planlarının analiz edilmesinde farklı sınıf öğretmenlerinin desteği alınmıştır.

Görseller (Fotoğraf çekimleri): Verilerin tanımlanıp yorumlanmasında yardımcı olan materyallerden biri de uygulama ortamının ve yapılan uygulamaların betimlenmesinde kullanılan fotoğraflardır (Irwin, Barney, & Golparian, 2016). Bu bağlamda araştırma sürecinde yapılan trafik güvenliği dersi öğretim programına uygun olarak hazırlanan öğretim etkinlikleri, öğrencilerin arasındaki etkileşimler cep telefonu ile anlık olarak fotoğraflanmıştır. Öğrencilerin ailelerinden bu tez çalışmasında yer almaları ve çalışmalarda katılımcı olabilmeleri için izin alınmıştır.

Öğrenci ürünleri: Sınıfta öğretmen rehberliğinde yapılan etkinlikler, öğrencilerin bu süreç boyunca değişim ve gelişimlerini görmek adına önemli bir araçtır. Bu sebeple yapılan etkinlikler ile öğrencilere ait çalışma örnekleri araştırma boyunca verileri desteklemek amacıyla kullanılmıştır (Johnson, 2019; Akt. Uzuner, 2019).

Saha notları ve gözlemler: Saha notları, araştırmacının nitel araştırmalarda veri toplarken, gördüklerinin, yaşadığı deneyimlerin, katılımcılardan duyduklarının, kendi duygu ve düşüncelerinin yer aldığı yazılı ifadelerdir. Saha notları, alınan kısa notlar ve öğretim sonrasında ise yansıtımlar şeklinde ifade edilmiştir (Johnson, 2019; Akt. Uzuner, 2019).

Ders planları: Araştırmacı, trafik güvenliği dersi öğretim programı ve kazanımlarına uygun olarak eylem araştırmasını destekleyecek şekilde her ders öncesi derse ait ders planlarını hazırlamıştır.

3.4. Uygulama Süreci

Bu araştırmanın yapılmasına ortam hazırlayan olay; küreselleşen dünyada iletişim, ulaşım ve otomotiv teknolojilerinde yaşanan olağanüstü gelişmelerdir. 21.yüzyıl toplumlarının çözilemeyen bir durum haline gelen trafik sorunları, her geçen gün artan trafik kazalarıyla karşı karşıya kalmalarının bir sonucudur. Bu sorunun, bireylerin çocukluk dönemlerinden itibaren hem aile hem de eğitim yaşantılarına dâhil edilerek çözüleceğine inanılmaktadır (Pampal, Hatipoğlu, Öztürk ve Yıldız, 1999). Yapılan araştırmalar sonucunda, Türkiye’de trafik eğitimine yeterli önemin verilmediği düşünülmektedir (Balkız, 1999; Çeviker, 2014; Dindar, 2009; Kavıracı, 2014; Özdemir, 2010; Sarı, 2021; Tütüncü, 2001). Buradan hareketle çocukların trafik güvenliği becerilerini geliştirmelerine yönelik destek ve eğitime ihtiyaç duydukları görülmüştür. Çeşitli eğitim uygulamaları yoluyla, farklı öğretim yöntem ve teknikleriyle, çocukların yaşadıkları fiziksel çevrenin çocuklara uygun olarak yeniden düzenlenmesiyle çocukların farkındalık düzeyi arttırılarak geleceğin yetişkin sürücülere olarak daha saygılı, sabırlı, hoşgörülü, kurallara uyma davranışı gösterebilen, sorumluluk alabilen, bireyler olmaları konusunda destek olacağı öngörülmüştür.

Araştırmacı, öğrencilerin trafik güvenliğine dair farkındalıklarını arttırmak, trafik güvenliği becerilerini geliştirmek için, öğretim programındaki kazanımlara uygun olarak konuların işlenişinde, alternatif öğretim yöntemlerini kullanarak ve öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine destek olan farklı etkinlikleri de uygulama sürecine dâhil eden bir eylem planı geliştirmiştir. Araştırma İzmir ili özel bir ilkokulun 4. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce okul yönetimi ve velilere, trafik güvenliği dersinin öğretmen tarafından hazırlanan eylem planı doğrultusunda işleneceği bilgisi verilmiş, velilere süreçten bahsedilmiş ve süreç içindeki yapılacak etkinlikler hakkında bilgi verilerek yazılı olarak izin onay belgeleri alınmıştır.

“Trafikte Güvenlik” ünitesi kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı (2018) tarafından belirlenen kazanımların, araştırmacı ve bu teze danışman olan uzman eğitimci ile incelenmesi sonucunda, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir eylem planı hazırlanmıştır. Hazırlanan eylem planı uygulanmış ve uygulama sonrası değerlendirilmiştir. Araştırmanın eylem planı; öğrencilerin ön bilgilerini ölçmek için ön test olarak yapılan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ile başlamıştır. Ardından her hafta bir etkinlik olacak

şekilde yedi haftalık bir eylem planı oluşturulmuştur. Etkinliklerin sonrasında ise öğrencilere, son test olarak yapılan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama uygulanmış ve eylem planının ne derece etkili olduğunun görülmesi amaçlanmıştır. Eylem süreci Tablo 3'teki plana uygun olarak yürütülmüştür.

Tablo 3.

Araştırmanın Eylem Planı

Tarih	Etkinlikler
04.10.2021	Tez danışmanı ile hazırlık toplantısı
05.10.2021	Uygulama öncesi çalışma hakkında veli bilgilendirmesi
06.10.2021 13.10.2021	Uygulamada kullanılacak veri toplama araçlarının oluşturulması
14.10.2021	Öğrencilere uygulama öncesi trafik güvenliği dersinin kazanımlarına uygun olarak Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama “Ön Test” olarak uygulandı
1. 21.10.2021	“Can Güvenliğimiz” ve “Trafikte Temel Kavramlar” konularına ait kazanımların hazırlanan “Trafikteyim, Hayatın İçindeyim” animasyonu ile öğretimi https://youtu.be/GgQuxP9vTuc
2. 28.10.2021	“Trafik İşaret ve Levhalarını Öğrenelim”, “Yayalar ve Kurallar” ve “Güvenli Yollar” konularına ait kazanımların trafik işaret ve levhalarının kullanımı ile çizgi dizi destekli öğretimi
3. 04.11.2021	“Trafikle İlgili Kurumlar ve Meslekler”, “Kurallarla Yolculuk” ve “Trafik Kazalarının Nedenleri” konularına ait kazanımların öğretiminin derse trafik polisi katılımı ile desteklenmesi
4. 18.11.2021	Trafik Güvenliği ünitesine ait kazanımların tamamını destekleyecek olan “Çocuk Trafik Eğitim Parkı” destekli öğretim
5. 25.11.2021	Ara değerlendirme etkinliği olarak öğrencilerle birlikte “Trafikteyim, Hayatın İçindeyim Şehir Maketi” yapımı ve öğrenilen kazanımların tekrarı
6. 09.12.2021	“Ulaşım araçları”, “Tehlikeler ve Önlemler” ve “Trafikte Sabır, Saygı ve Sorumluluk” konularına ait kazanımların öğretiminde öğrencilerin aileleriyle röportaj yapmalarını sağlayarak desteklenmesi https://youtu.be/aURK6D8jIH8

7. 16.12.2021	“Tehlikeli Davranışlar”, “Trafik Kazalarının Etkileri”, ve “Kurallara Uyalım” konularına ait kazanımlarının drama yöntemi ile uygulanması
30.12.2021	Öğrencilere uygulama sonrası trafik güvenliği dersinin kazanımlarına uygun olarak Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama “Son Test” olarak uygulandı.
06.01.2022	Uygulama sonrası elde edilen verilerin değerlendirilmesi
20.01.2022	

Hazırlanan eylem araştırması doğrultusunda gerçekleşen etkinlikler yukarıda Tablo 3’ de gösterilmiştir. Her hafta verilen eğitimlere ilişkin ayrıntılı bilgiler ise aşağıda verilmiştir:

Hazırlık Haftası: Öğrencilere uygulama öncesi trafik güvenliği dersinin kazanımlarına uygun olarak “Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama” ön test olarak uygulanmıştır.

- 1. Hafta-** “Can Güvenliğimiz” ve “Trafikte Temel Kavramlar” konularına ait kazanımlar, araştırmacı tarafından hazırlanan “Trafikteyim, Hayatın İçindeyim” animasyonu izletilmiştir. Öğrencilerin, bu animasyondan çıkarım yapmalarını, trafikte yapılması ve yapılmaması gereken davranışları öğrenmeleri sağlanarak aynı zamanda trafik güvenliği dersine ait temel kavramların da öğretimini destekleyecek şekilde etkinlik ve materyallerin kullanımı ile ders işlenmiştir (EK 9,10,11). (Animasyonun linki belirtilmiştir <https://youtu.be/GgQuxP9vTuc>)
- 2. Hafta-** “Trafik İşaret ve Levhalarını Öğrenelim”, “Yayalar ve Kurallar” ve “Güvenli Yollar” konularına ait kazanımlar, öğretmen tarafından hazırlanan trafik işaret ve levhaları sınıfa getirilerek öğrencilerin dikkati çekilmiştir. Ardından öğrencilere, İçişleri Bakanlığı ve TRT kanalı iş birliğinde hazırlanan “Trafik Tayfa” adlı çizgi dizinin “Trafik İşaretleri” adlı 7. Bölümü izletilmiştir. Dersin sonunda değerlendirme etkinliği olarak hazırlanan materyaller ile “trafik işaret ve levhaları yarışması” yapılarak kazanımların pekiştirilmesi sağlanmıştır (EK 12, 13).
- 3. Hafta-** “Trafikle İlgili Kurumlar ve Meslekler”, “Kurallarla Yolculuk” ve “Trafik Kazalarının Nedenleri” konularına ait kazanımların öğretiminde,

derse trafik polisi davet edilmiştir. Okul bahçesinde öğrenciler eşliğinde hazırlanan materyaller ile gün boyunca “Trafik Günü” olarak geçirilmiştir. Trafik polisi tarafından verilen materyaller (afişler, kırmızı düdük, trafik dedektifi kartı, boyama kitabı) ve yapılan etkinlikler ile birlikte ders işlenmiştir (EK 14, 15).

4. **Hafta-** Öğrenciler, trafik güvenliği dersine ait kazanımların tamamını destekleyecek nitelikte olan “Çocuk Trafik Eğitim Parkı” alanına götürülerek öğrendiğimiz bilgilerin pekiştirilmesi, öğrencilerin trafik güvenliği dersine ait kazanımların birçoğunu ve trafiğe dair kuralları yaparak yaşayarak uygulamalı olarak öğrenilmesine destek olunmuştur. Uygulama sonrası öğrencilere çocuk trafik eğitim parkı yapbozu ve defteri verilmiştir. Okula dönüşte öğrenciler, çocuk trafik eğitim parkında gördükleri ve yaşadıklarını anlatan bir afiş çalışması yaparak sınıfa sunmuşlardır (EK 16, 17).
5. **Hafta-** Ara değerlendirme etkinliği olarak öğrencilerle birlikte “Trafikteyim, Hayatın İçindeyim Şehir Maketi” (Binalar, trafik işaret ve levhaları, geçiş üstünlüğüne sahip araçlar, özel araçlar, kavşak, banket, yayalar, üst geçit vb.) tasarlandı. Tasarlanan şehir maketi malzemeleri hazırlanarak hep birlikte maket yapımı gerçekleştirildi. Böylece öğrencilerin, öğrendikleri bilgileri tekrar ederek pekiştirmeleri sağlanmıştır. Öğretmen tarafından maket üzerinde ki yayalar ve araçlar ile ilgili sorular sorularak öğrencilerin öğrendiklerini maket üzerinde uygulamaları istenmiştir (EK 18, 19).
6. **Hafta-** “Ulaşım araçları”, “Tehlikeler ve Önlemler” ve “Trafikte Sabır, Saygı ve Sorumluluk” konularına ait kazanımların öğretiminde, öğrencilerden aileleri ile birlikte bir röportaj yapmaları istenmiştir. Röportaj yapılmadan önce öğretmen ve öğrenciler birlikte röportaj sorularını hazırlamışlar ve öğretmen tarafından her öğrenciye bu sorular dağıtılmıştır. Öğrenciler ailelerine bu soruları ve merak ettikleri farklı soruları da sorarak röportajı gerçekleştirmişler ve yapılan röportajları da video olarak kaydetmişlerdir. Ardından sınıfta hep birlikte çekilen tüm videolar izlenmiştir (EK 20, 21, 22). (Röportajın linki belirtilmiştir <https://youtu.be/aURK6D8jIH8>).
7. **Hafta-** “Tehlikeli Davranışlar”, “Trafik Kazalarının Etkileri” ve “Kurallara Uyalım” konularına ait kazanımların öğretiminde, öğretmen rehberliğinde drama etkinliği gerçekleştirmişlerdir. Drama uygulaması öncesi tüm öğrenciler ile birlikte trafikte yaşanan bir duruma yönelik senaryo yazılmış,

malzemeler ve dramada giyilecek kıyafetler belirlenmiş ve tüm hazırlıkların tamamlanmasının ardından öğrenciler drama uygulamasını gerçekleştirmişlerdir. Böylece öğrenciler, trafik güvenliği dersinde öğrendiklerini uygulama imkânı bulmuşlardır (EK 23, 24, 25).

Sonuçlandırma Haftası: Öğrencilere uygulama sonrası trafik güvenliği dersinin kazanımlarına uygun olarak “Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama” son test olarak uygulanmıştır. Ardından öğrencilerin, uygulanan eylem planına yönelik görüşlerini almak adına araştırmacı tarafından görüşme formu hazırlanmış ve öğrencilere uygulanmıştır.

Uygulama boyunca katılımcıların ilgili oldukları ve etkinliklere istekle katıldıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin, trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesine yönelik yürütülen eylem araştırmasının sonucunda, bu süreçte öğrencilerin derse ait kazanımlarını, bilgi ve becerilerinin gelişimini ortaya koyabilmek amacıyla ön test ve son test sonuçları değerlendirilerek analiz edilmiştir.

Uygulama sürecine yönelik hazırlanan Tablo 4’de, “Trafikte Güvenlik” ünitesi içinde yer alan konular ve bu konulara ait kazanımlara yer verilmiştir. Belirtilen konulara ait kazanımların verilmesinde süre esnek tutulmuştur. Buna bağlı olarak Tablo 4’de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Trafik Güvenliği Dersi müfredat programına göre “Trafikte Güvenlik” ünitesi içinde yer alan konular ve bu konuların işlenme tarihleri yer almaktadır.

Tablo 4.

Trafikte Güvenlik Ünitesi İçinde Yer Alan Konular ve Konuların İşlenme Tarihleri

Trafikte Güvenlik Ünitesi Konular	Konuların İşlenme Tarihleri
Can Güvenliğimiz	6 - 19 Eylül 2021
Trafikle İlgili Temel Kavramlar	20 Eylül – 3 Ekim 2021
Trafik İşaret ve Levhalarını Öğrenelim	4 – 17 Ekim 2021
Yayalar ve Kurallar	18 – 31 Ekim 2021
Güvenli Yollar	1 – 7 Kasım 2021
Güvenlik Önlemleri	22 Kasım – 5 Aralık 2021
Ulaşım Araçları	6 – 19 Aralık 2021
Geçiş Üstünlüğü	20 Aralık 2021 – 2 Ocak 2022
Trafikle İlgili Kurumlar ve Meslekler	3 – 16 Ocak 2022
Toplu Taşıma Araçları	7 – 13 Şubat 2022
Kurallarla Yolculuk	14 – 20 Şubat 2022
Trafik Kazalarının Nedenleri	21 – 27 Şubat 2022
Tehlikeler ve Önlemler	28 Şubat – 6 Mart 2022
Tehlikeli Davranışlar	7 – 13 Mart 2022
Trafikte Sabır, Saygı ve Sorumluluk	14 – 20 Mart 2022
Trafik Kazalarının Etkileri	21 – 27 Mart 2022
Kurallara Uyalım	28 Mart – 2 Nisan 2022

Uygulama sürecinde, Trafik Güvenliği Dersi müfredat programında yer alan kazanımlara bağlı kalınmıştır. Kazanımların işlenme tarihine büyük oranda uyulmuş olsa da öğrencilerin ders anındaki durumu, eylem planı sürecinde planlanmış olan Çocuk Trafik Eğitim Parkı ziyareti, trafik polisinin okulumuza davet edilmesi, maket tasarımı gibi zaman alan ve resmi prosedür gerektiren etkinliklerde daha esnek davranılmış, öğrencilerin etkili ve verimli şekilde konuyu öğrenmesi ve öğrencilere verilmek istenen kazanımların kalıcı olması esas alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği becerilerini geliştirme amacıyla yapılan bu araştırmada veriler açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testi, öğrenci görüşleri, saha notları, gözlemler ve öğrenci ürünlerinden elde edilmiştir. Geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testi eylem planı gerçekleştirilmeden önce ve gerçekleştirildikten sonra olmak üzere iki aşamada uygulanmıştır. Bu çalışmada ilk olarak ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin trafik güvenliğine yönelik ön bilgilerini ölçmek için ön test sonuçlarından elde edilen puanlar incelenmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise uygulanan eylem planı sonrasında öğrencilerin trafik güvenliği bilgi ve becerilerinin ne düzeyde geliştiğini analiz etmek için öğrencilere son test uygulanmış ve test sonuçlarından elde edilen puanlara göre değerlendirilmiştir.

Elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için farklı yaklaşımların olduğu bilinmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu çalışmada söz konusu ön test ve son test puanlarının normal dağılım özelliği gösterip göstermediğini test etmek amacıyla, Kolmogorov-Smirnov (K-S), Shapiro Wilk (S-W) testleri kullanılmış ve test istatistiğinin anlamlı sonuç verip vermediği incelenmiştir. Elde edilen test sonuçlarının anlamlılık seviyelerinin 0.05 düzeyinin üstünde olması, hipotezin kabul görmesine neden olmakta ve normal dağılım ile ilgili argüman oluşturmaktadır şeklinde değerlendirilmiştir (Bryman & Cramer, 2001). Shapiro Wilk testi, veri sayısının 30'dan az olma durumunda kullanılırken 30'dan büyük olma durumunda ise Kolmogorov-Smirnov testi kullanılır (George & Mallery, 2010). Tüm bu yöntemlerden ilgili ölçütlere sahip olan ön test ve son test değerlerinin normal dağılım özelliği gösterdiği varsayılmıştır. Normal dağılım gösteren ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı gruplar t testi kullanılmıştır (Ruxton, 2006). Normallik testinde ayrıca basıklık ve çarpıklık değerleri de incelenmektedir. Veri gruplarının, çarpıklık ve basıklık değeri +1 ile -1 aralığında değerler almış olması halinde normal dağılım özelliği gösterdiği kabul görmektedir (Büyüköztürk, 2018).

Verilerin normal dağılımı sonuçlarına ilişkin bilgiler Tablo 5'de sunulmaktadır.

Tablo 5.

Normallik testi Sonuçları

Değerlendirme Testi	N	Shapiro-Wilk	p	Çarpıklık	Basıklık
Ön Test	16	.96	.66	.042	.351
Son Test	16	.94	.37	-.668	-.179

P>0.05

Tablo 5’de yer alan veriler incelendiğinde yukarıda belirtilen kriterleri karşıladığı ve normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüştür. (P>0.05) Ayrıca basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde +1 ile -1 değerleri arasında olup verilerin normal dağılım özelliği gösterdiği kabul edilmiştir.

3.6. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Bir araştırmada geçerlik, güvenirlik ve çeşitleme olarak ifade edilen temel bileşenler doğruluk ve güvenirliğin oluşturulmasında en önemli unsurlardır. Bu kavramlar, araştırmanın sonuçlarının, inandırıcılığını ve niteliğini gösterir (Daymon ve Holloway, 2003). Geçerliliğin sağlanması için nitel araştırmalarda, araştırmacının olguyu değiştirmeden ve olabildiğince tarafsız bir şekilde gözlem yapması anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Geçerliliğin önemli ölçütleri arasında, nitel araştırmalardan toplanan verilerin detaylı bir şekilde raporlaştırılması ve araştırmacının elde ettiği sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması yer almaktadır.

Miles ve Huberman’ın uyuşum yüzdesi formülü çalışmanın güvenirliğinin hesaplanması için kullanılmıştır. Uyuşum yüzdesi Miles ve Huberman (1994) tarafından, (Güvenirlik = $[Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] \times 100$) şeklinde formüle edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e (2021) göre, güvenirliğin hesaplanmasında kullanılan Miles ve Huberman’ın uyuşum düzeyi %70 ve üzeri sonuç verdiğinde, güvenirlik düzeyine ulaşılmış olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, üç farklı uzman tarafından her öğrencin her bir sorusuna verdikleri puanlar değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye göre, uzmanlar tarafından öğrencilerin cevaplarına verdikleri puanlar, görüş birliği ve görüş ayrılığı olarak kategorize edilmiştir. Uzmanların ortak olarak aynı puanı verdikleri cevaplar görüş birliği kategorisine; farklı puanı verdikleri cevaplar ise görüş ayrılığı kategorisine dahil edilmiştir. Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testinde yer alan toplam on sekiz soruya verilen tüm cevapların görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları toplanarak formülize edilmiştir.

Bu çalışmanın ön testlerinin uyuşum yüzdesi (Görüş birliği=837, Görüş ayrılığı=27) %96,8 olarak hesaplanırken son testlerinin uyuşum yüzdesi ise, (Görüş birliği=845, Görüş ayrılığı=19) %97,8 olarak hesaplanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Eylem araştırmaları, geleneksel deneysel araştırmalardan daha farklı bir yapıya sahiptir. Temel amaç, etkili değişimler veya seçimler yapmak için bulgularınızı kullanmaktır. Bu sebeple eylem araştırmalarında, en önemli olan doğruluk ve inandırıcılıktır (Johnson, 2019; Shenton, 2004; Lincoln Guba, 1986). Johnson’a göre aşağıda yer alan yedi ipucu, verilerinizi toplarken ve analiz ederken daha fazla doğruluk ve inandırıcılık oluşturmamıza yardımcı olacaktır:

1. **“Gözlemlerinizi dikkatli ve tam olarak kaydedin;** bu çalışmada, her uygulamanın sonunda araştırmacı tarafından alınan notlar, yapılan etkinliklerde kullanılan video kayıtları ve fotoğraflar ile gözlemler kayıt altına alınmıştır.
2. **Veri toplama ve analizinin tüm aşamalarını kaydedin;** yöntem olarak eylem araştırmasının seçildiği bu çalışmada, neden nitel verilerin kullanıldığını, veri toplama araçlarının nasıl ve kimlere uygulanacağını; verilerin analiz aşamasında ise hangi yöntemlere başvurularak yapılacağı açıkça ifade edilmiştir.
3. **Önemli olan her şeyi kaydettiğinizden ve raporlaştırdığınızdan emin olun;** çalışmanın başında, gerekli olan veli izin belgeleri ve okul izin belgeleri alınmıştır. Tasarlanan uygulama planı çerçevesinde, planlamalara ve etkinlikler için belirlenen zaman aralığına uygun olarak çalışma sürdürülmüştür. Araştırmacı, araştırma sürecinde yaşanan tüm gelişme ve öğrenmeleri ders planlarında ifade etmiştir.
4. **Neyi gördüğünüzü tasvir ederken ve yorumlarken olabildiğince tarafsız olun;** eylem araştırmalarında en önemli ve zor olan önyargılardan kurtulmak ve araştırma süreci içinde objektif olmaya özen göstermektir. Bu sebeple çalışmada objektif olabilmek adına, başarı ve beklenen sonuca odaklanmak yerine öğrencilerin araştırma sürecindeki gelişim ve değişimlerine odaklanılmıştır. Eylem araştırmasına uygun olarak veri toplama araçları uygulanmış; uygulama sonuçları olduğu gibi yansıtılmıştır.
5. **Yeterli veri kaynağı kullanın;** çalışma, iki farklı nitel veri kaynakları kullanılarak oluşturulmuştur. Tüm verilerden elde edilen sonuçlara göre çıkarımda bulunulmuştur.

6. **Doğru veri kaynağı türlerini kullanın;** çalışmamızın, çalışma grubu öğrenciler olduğu için araştırma sürecinde öğrencilerdeki değişim ve gelişimi gösteren veri toplama araçlarından yararlanılmıştır (Gözlemler ve öğretmen notları, açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama, öğrenci ürünleri, performans sunumları vb.).
7. **Yeterince uzun ve derin bakın;** daha uzun süreli gözlemler, kısa süreli gözlemlere göre daha çok gözlem yapılmasını ve durumun daha iyi analiz edilmesini sağlar. Bu sayede, veriler daha doğru ve güvenilir olur. Bu amaçtan yola çıkarak bu araştırmada ders saatleri geniş tutulmuştur. Trafik Güvenliği Dersi'nin Öğretim Programı'nda haftalık ders saati 1 saat olarak belirlenmiştir. Fakat yapılan eylem araştırması planına göre hazırlanan etkinlikler, ders gezileri, performans sunumları gibi aktivitelerden dolayı süre uzatılmıştır. Toplamda eylem planımızı yedi hafta olarak belirleyerek daha uzun ve derin bir bakış sağlanmaya çalışılmıştır.”

Araştırma Geçerlilik Komitesi: Araştırmanın geçerliliğine yönelik araştırma gözlem komitesi oluşturulmuştur. Araştırma sürecinin aşamalarının kontrol edilip araştırmacıya dönütler sağlayan komite birisi danışman, diğer ikisi yirmi yılın üstünde deneyime sahip sınıf öğretmenlerinden oluşmuştur. Geçerlik komitesinin dönütleri doğrultusunda ders sürecinde ve hazırlanan etkinliklerde düzenlemeler yapılmıştır. Öğrencilerin trafik güvenliği becerilerine ilişkin ön bilgilerini ölçmek için uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test soruları geçerlik komitesi tarafından incelenmiş ve araştırmacı öğretmene dönütler verilmiştir. Eylem planının uygulanması sonrasında öğrencilere açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama son testi yapılmıştır. Öğrenci cevaplarında süreç içerisinde meydana gelen değişimler incelenmiştir. Ön test ve son test puanları arasındaki fark geçerlilik komitesi tarafından incelendikten sonra araştırmacı öğretmene dönütler verilmiştir. Ardından eylem planı sürecinde yapılan etkinliklerin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi için öğrenci görüşleri soruları geçerlik komitesi ile birlikte hazırlanarak öğrencilere sunulmuştur (Bal, 2019).

3.7. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı araştırmanın gerçekleştirildiği 2021-2022 Eğitim- Öğretim yılında İzmir ili Buca ilçesindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bir özel ilkokulda Sınıf Öğretmenliği görevini yürütmektedir. Araştırmacı uygulamayı, görev yaptığı okulda sınıf öğretmeni olduğu 4. sınıf öğrencileriyle birlikte yapmıştır. Bu çalışmada araştırmacı aynı zamanda gözlemci olarak rol almıştır. Eylem araştırmalarında öğretmen, süreçte “araştırmacı öğretmen” olarak yer alır. Sınıf ortamlarında karşılaştıkları problemlerle ilgili çözümleri kendileri geliştirerek yeni bilgiler üretirler. Bu sayede hem mesleki becerileri gelişir hem de öğrencilere sunulan öğretimin niteliğini arttırır (Uzuner ve Anay, 2019). Bu çalışmada araştırmacı, yapılan etkinliklere yönelik saha notları tutarak, öğrencilerle yapılan aktivitelerde fotoğraflarını çekerek, eylem planı öncesi ve sonrasında öğrencilere açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testini uygulayarak veri elde etmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen problem ile alt problemlere çözüm bulmak amacıyla veriler detaylı bir şekilde incelenmiş olup elde edilen bulgular ışında bu bulgulara ait yorumlamalar sunulmaktadır. Elde edilen bulguların sunulmasında araştırmaya ilişkin alt problemlerin sırası izlenmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son testinde ilk soru olarak trafik ile ilgili temel kavramlar açık uçlu soru olarak sorulmuştur. Bu tanımlar; trafik, yaya, yaya geçidi, yolcu, güvenli yol, ışıklı trafik işaret cihazı, kavşak, geçiş üstünlüğü, banket, trafik kazası ve trafik polisi kavramlarıdır.

4.1.1 Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine Öğrencilerin Ön Uygulama ve Son Uygulamada Verdikleri Cevaplar

Öğrencilerin açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son testi birinci sorusu olan temel kavramlara ilişkin verdikleri yanıtlar aşağıda yer alan tablolarda sunulmuştur.

Tablo 9.

Trafik Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son test
Arabaların yolda sıkışması (9)	Arabaların ve yayaların kara yolu üzerindeki hal ve hareketleri (12)
Ulaşım araçlarının gittiği yol (5)	Araçların gittiği yer (2)
İlgisiz yanıt (2)	Trafik sıkışıklığı (1)
	İlgisiz yanıt (1)

Tablo 9’da öğrencilerin uygulanan ön test ve son testlerde “Trafik nedir?” sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir. Cevaplara ilişkin öğrenci sayıları parantez içinde gösterilmiştir.

Trafik kavramının tanımına öğrenciler tarafından verilen cevaplarla ilgili olarak Tablo 9 incelendiğinde; ön testte 2 öğrencinin “trafik” teriminden oldukça uzak bir tanımlama yaptığı ve kavramı tam olarak bilmediği anlaşıırken, diğer öğrencilerin de yetersiz tanımlamalar

yaptığı görülmüştür. Öğrencilerden hiçbiri trafik kavramının tanımlamasını yaparken “yaya” kavramına değinmemiş olması oldukça dikkat çekici ve önemlidir.

Son testlere bakıldığında ise öğrencilerin yaklaşık olarak %75’inin “trafik” kavramına tamamen hâkim olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak her iki testi genel olarak değerlendirdiğimizde, toplam 10 öğrencinin trafik kavramına ilişkin cevabı “trafik sıkışıklığı, arabaların yolda sıkışması” olarak ifade edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin akıllarında trafik denildiği zaman çağrışım yapan ilk kavramın “trafik sıkışıklığı” olduğu görülmüştür.

Bu sonuç literatür ile paralellik göstermektedir. Hatipoğlu’nun (2011) “Okul Öncesi Çağı Çocuklarının Trafik Bilgi ve Algıları” adlı makalesinde de trafik kavramının çocukların zihinlerinde “trafik sıkışıklığı” olarak var olduğu görülmüştür.

Tablo 10.

Yaya Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
İnsanların üzerinde bulunduğu yol (6)	Trafikte taşıt içinde olmayan hareketli veya hareketsiz insanlar (11)
Trafikte araç içinde olmayıp yürüyen insanlar (3)	Trafikteki insanlar (4)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (7)	İlgisiz yanıt (1)

Yaya kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, ön testlerde öğrencilerin 3 tanesinin yaya tanımını tam olarak bilmekte olduğu geri kalan öğrencilerin ise yaya geçidi ile karıştırdığı görülmüştür.

Son testlere bakıldığında ise öğrencilerin %69’unun (11 kişi) yaya kavramını tam olarak kavradığı ve doğru bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 11.

Yaya Geçidi Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Yayaların güvenli geçişini sağlayan trafik işaretleriyle belirlenmiş alan (5)	Yayaların güvenli geçişini sağlayan trafik işaretleriyle belirlenmiş alan (14)
Yolda insanların geçtiği yer (6)	Yolda insanların geçtiği yer (2)
İlgisiz yanıt (5)	İlgisiz yanıt (0)

Yaya geçidi kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, ön testlerde öğrencilerin %31'inin (5 kişi) yaya geçidi kavramını tam olarak bilmekte olduğu geri kalan öğrencilerin ise yaya geçidi kavramını tam olarak doğru ifade edemediği ve ilgisiz yanıtlar verdiği görülmektedir.

Son testlerde ise öğrencilerin %87'sinin (14 kişi) yaya geçidi kavramını tam olarak kavradığı ve doğru şekilde ifade ettiği, ilgisiz verilen yanıtların ise hiç olmadığı görülmüştür.

Tablo 12.

Yolcu Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Taşıtların içinde giden kişi (7)	Taşıtlarda sürücü dışında seyahat eden kişi (11)
Bir yerden bir yere ulaşmak (2)	Taşıtların içinde giden kişi (3)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (7)	Bir yerden bir yere ulaşmak (1)
	İlgisiz yanıt (1)

Yolcu kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin aracı kullanan kişi olan sürücü ile yolcu kavramını karıştırdıkları tespit edilerek “taşıtların içinde giden kişi ve ilgisiz yanıt ya da bilmiyor” cevapları %44 olarak bulunmuştur. Uygulanan son test incelendiğinde öğrencilerin, %69'u yolcu kavramını tam olarak kavrayıp doğru bir şekilde ifade edebilmişlerdir.

Tablo 13.

Güvenli Yol Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Güvenli şekilde yolculuk yapmak (3)	Yaya geçidi, trafik polisi, ışıklı işaret cihazı ve güvenli geçiş yerlerine sahip yol (10)
Trafik işaret ve levhalarına sahip olan yol (3)	Güvenli şekilde yolculuk yapmak (2)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (10)	İlgisiz yanıt (4)

Güvenli yol kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin, kavramı tam olarak bilmedikleri %63 oran ile “ilgisiz yanıt ya da bilmiyor” cevaplarından anlaşılmıştır. Öğrenciler güvenli yol kavramını “güvenli şekilde yolculuk yapmak” olarak nitelendirmişlerdir. Uygulanan son testte ise öğrencilerin %63’ü güvenli yol kavramını tanımına uygun olarak “yaya geçidi, trafik polisi, ışıklı işaret cihazı ve güvenli geçiş yerlerine sahip yol” şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 14.

Işıklı Trafik İşaret Cihazı Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Trafik ışığı (8)	Taşıtların ve yayaların kavşaklardan geçişlerini düzenleyen renkli ve sembollere sahip ışık sistemi (12)
Trafiği düzenleyen ve kazaları önleyen cihaz (6)	Trafik ışığı (2)
İlgisiz yanıt (2)	İlgisiz yanıt (2)

Işıklı trafik işaret cihazı kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin yarısı kavramı “trafik ışığı” olarak belirtirken öğrencilerin %38’i ise “trafiği düzenleyen ve kazaları önleyen cihaz” olarak ifade etmişlerdir. Öğrencilerin her gün karşılaşp “trafik ışığı” olarak adlandırdıkları ışıklı trafik işaret cihazı kavramını tam olarak bilmedikleri hatta uygulama sürecinde ilk defa duydukları ifade edilmiştir. Öğrencilerin trafik güvenliği dersine yönelik bildikleri birçok kavram ve kuralın günlük hayatlarında karşılaştıkları kulaktan dolma bilgiler, yaşadıkları olaylar veya diğer insanların kullandıkları ifadeler sonucunda öğrendiklerinden ibaret olduğu görülmüştür.

Öğrencilere uygulanan son testte ise, ön testte %50 oran ile “trafik ışığı” olarak ifade ettikleri kavram son testte %25’e düşmüş, kavramın doğru adlandırması olan “ışıklı trafik işaret cihazı” olduğunu yaptıkları “taşıtların ve yayaların kavşaklardan geçişlerini düzenleyen renkli ve sembollelere sahip ışık sistemi” tanımından bu kavramı tam olarak doğru anladıkları ve ifade edebildikleri anlaşılmıştır. Öğrencilerden tanıma uygun cevap verenlerin sayısı 12 kişi olarak tüm öğrencilerin %75’i olarak ifade edilmiştir.

Tablo 15.

Kavşak Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Taşıtların dönüş yaptığı yer (5)	Karayollarının kesişmesi, birleşmesi ve ayrılması ile oluşan ortak alanlar (14)
İlgisiz yanıt yada bilmiyor (11)	İlgisiz yanıt (2)

Kavşak kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin hiçbirinin kavramı tam olarak bilmedikleri anlaşılmıştır. %69’u kavram ile alakasız cevaplar vermiş ya da soruyu boş bırakmıştır. %31’i ise “taşıtların dönüş yaptığı yer, dolambaçlı yol, dönüşlü yol” şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

Uygulanan son testte ise öğrencilerin, %69’u kavramı doğru şekilde anlayıp ifade edebilmişlerdir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle kavşak kavramının görselini zihinlerinde doğru canlandığı ve aileleri ile birlikte yaptıkları yolculuklarda araç sürücüsünün kavşakta yaptığı dönüş hareketi ile özdeşleştirerek ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo 16.

Geçiş Üstünlüğü Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
İnsanların hayatlarını kurtarmak için ambulans vb. araçlara yol verilmesi (1)	Görevde olan polis ambulans vb. araçların trafik yasaklarına bağlı olmamaları (10)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (15)	Bazı özel araçlara verilen yol (3)
	İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (3)

Geçiş üstünlüğü kavramının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin %94’ü sorulan soruya ilgisiz yanıt vererek ya da boş bırakarak, geçiş üstünlüğü kavramına dair yeterli bilgileri olmadığı görülmüştür. Sadece 1 kişinin yaptığı tanımdan

hareketle ambulans kelimesini kullanarak kısmen doğru ifade ettiği söylenebilir. Öğrencilerin geçiş üstünlüğü kavramını daha önce duymamış olmaları son derece dikkat çekicidir.

Uygulanan son testte ise öğrencilerin, %63'ü kavramın tanımına uygun olarak doğru yanıt vermiş ve kavramı anladıkları görülmüştür. Bunun yanında %19'unun geçiş üstünlüğü kavramını “bazı özel araçlara verilen yol” olarak ifade ettikleri fakat ifade ettikleri araçların hangi araçlar olduklarını bilmedikleri ve yanıtlarında kullanmadıkları görülmüştür.

Tablo 17.

Banket Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Yollarda bulunan toprak döşeli bölüm (1)	Yaya kaldırımı olmayan kara yollarında yayaların kullanabileceği alanlar (8)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (15)	İnsanların güvenli geçiş yapmaları için var olan taşlı yol (6)
	İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (2)

Banketin tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin neredeyse hiçbiri kavramın anlamını bilmediği ya da yanlış cevap verdiği görülmüştür. Sadece 1 kişi kavramın anlamına uygun olan bir cevap vermiştir.

Uygulanan son testte ise öğrencilerin, %50'si kavramın tam ve doğru tanımlaması olan “Yaya kaldırımı olmayan kara yollarında yayaların kullanabileceği alanlar” cevabını verirken %38'i yine kavramın tanımına yakın bir cevap verdiği görülmüştür. İlgisiz ya da yanlış cevap veren öğrencilerin sayısı ise %13'e düşmüştür.

Tablo 18.

Trafik Kazası Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Araçların çarpışması (9)	Trafik içinde bir taşıtın başka bir taşıta yada canlıya çarpması (10)
Araçların başka bir araç yada yayalara çarpması (2)	Araçların çarpışması (5)
İlgisiz yanıt ya da bilmiyor (5)	İlgisiz yanıt yada bilmiyor (1)

Trafik kazasının tanımı ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön testte öğrencilerin %56'sı trafik kazası kavramını, sadece araçların birbiriyle çarpışması olarak bildiği görülmektedir. Öğrencilerin %31'inin ise kavramı tam olarak bilmediği, eksik ya da ilgisiz yanıtlar verdiği görülmüştür.

Uygulanan son teste bakıldığında ise öğrencilerin, %63'ü (10 kişi) trafik kazasına araçların, yayaların ya da başka bir canlının maruz kalabileceğini bilmekte olduğu görülmüştür.

Tablo 19.

Trafik Polisi Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Trafiği düzenleyen, yöneten kişi (9)	Trafiği düzenleyen, yöneten kişi (15)
Trafikte araç ve yaya güvenliğini sağlayan kişi (5)	Diğer cevaplar (1)
Diğer cevaplar (2)	

Trafik polisi kavramının tanımları ile ilgili tablo incelendiğinde, uygulanan ön test ve son testlerde öğrencilerin “trafik polisi” kavramını bildikleri söylenebilir. Fakat uygulanan son testlerde öğrencilerin kavramı tanımlarken daha açıklayıcı ve uygun yanıtlar verdikleri görülmüştür.

Diğer olarak belirtilen cevaplarda ise öğrenciler, “emniyet kemeri kontrolü yapan kişi” “yollarda olan kişi” gibi cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çocukların trafik polisi kavramını zihinlerinde canlandırdıkları zaman, yolculuk sırasında şahit oldukları durumlar ile tanımladıkları ifade edilebilir.

Öğrencilere “*Büyüdüğünüzde Araba Kullanırken Üzücü Bir Durum Yaşamamak İçin En Çok Dikkat Edilmesi Gereken 3 Davranış nedir?*” diye sorulmuştur. Sonuçlar Tablo 20’de özetlenmiştir. Her maddenin yanında yazılı olan sayı öğrenci sayısını değil o maddenin tekrar edilme sayısını ifade etmektedir.

Tablo 20.

Büyüdüğünüzde Araba Kullanırken Üzücü Bir Durum Yaşamamak İçin En Çok Dikkat Edilmesi Gereken 3 Davranış Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Trafik kurallarına işaret ve levhalarına uymak (10)	Trafik kurallarına işaret ve levhalarına uymak (12)
Hız yapmamak (7)	Hız yapmamak (2)
Emniyet kemeri takmak (6)	Emniyet kemeri takmak (13)
Aracı dikkatli kullanmak (1)	Aracı dikkatli kullanmak (2)
Telefon kullanmamak (4)	Telefon kullanmamak (12)
Sürücüyü rahatsız etmemek (3)	

Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, ön test ve son testlerde öğrencilerin verdikleri cevaplarda benzerlik olduğu görülmektedir. Ön testlerde her öğrenci sorulan her bir soruya ortalama 1,9 madde, son testlerde ise 2,5 madde yazdığı görülmektedir.

Testte öğrencilere “Emniyet kemeri ne işe yarar?” diye sorulmuştur. Ön testlerde öğrencilerin %31’inin doğru olarak ifade ederek emniyet kemerinin kullanım amacını bilmektedir. Öğrencilerden %38’inin soruya “kazaları önler, bizi korur” %25’i ise “güvenliğimizi sağlayan alet” gibi daha genel cevaplar verdikleri görülmektedir.

Yapılan son testlerde ise öğrencilerin, %63’ünün “ani frenleme veya çarpışma durumlarında savrulmamızı, kafamızı çarpmamızı vb. önler” gibi emniyet kemerinin kullanım amacını doğru olarak bilerek ifade edebildikleri görülürken %31’inin ise “kazaları önler, bizi korur” şeklinde yanıt verdiği görülmüştür.

Öğrencilere “Taşıt yolunda karşıdan karşıya güvenli bir şekilde geçmek için nereleri kullanabiliriz?” diye sorulmuştur. Öğrenciler soruya istedikleri kadar cevap yazabilmektedir. Sonuçlar tablo 21’de özetlenmiştir.

Tablo 21.

Taşıt Yolunda Karşıdan Karşıya Güvenli Bir Şekilde Geçmek İçin Nereleri Kullanabiliriz Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Alt/Üst Geçit (6)	Alt Geçit, Üst Geçit, Trafik Polisinin Bulunduğu Yerler, Yaya Geçiti (14)
Yaya Geçiti (7)	Alt/Üst Geçit (1)
İlgisiz Yanıt (7)	Trafik İşaret Ve Levhalarının Olduğu Yerler (1)

Uygulanan ön testlerde verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu tam olarak doğru cevabı verememiştir. Öğrencilerin %30'unun alt/üst geçit, %35'i yaya geçidi cevabını verirken, %35'i ise ilgisiz cevap vererek konu hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadığı anlaşılmıştır.

Uygulanan son testlere verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin, %87'sinin taşıt yolunda karşıdan karşıya güvenli bir şekilde geçmek için kullanılabilecek yerleri bildiği görülmüştür. Öğrencilerin %6'sının ise alt/üst geçit yine %6'sının trafik işaret ve levhalarının olduğu yerler şeklinde yanıtladıkları görülmüştür.

Öğrencilere “Geçiş üstünlüğü olan araçlara üç tane örnek veriniz” diye sorulmuştur.

Uygulanan ön testlerde öğrencilerin, %83'ünün (13 Kişi) cevap vermediği ya da yanlış cevap verdiği görülürken yalnızca %19'unun (3 kişi) doğru yanıt verdiği verilmiştir. Öğrencilerin cevaplarına bakıldığında genellikle, ambulans, polis, itfaiye şeklinde sıralama yapılarak cevaplandığı görülmektedir. Bu verilen cevaplardan yola çıkarak, öğrencilerin bu konu hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı ifade edilebilir.

Son testlere bakıldığında ise, cevap vermeyen ya da yanlış cevap veren hiçbir öğrencinin bulunmadığı tüm öğrencilerin (16 kişi) başarısının %100 olduğu görülmektedir. Soruya verilen yanıtlara bakıldığında sıralama genellikle ambulans, polis, itfaiye ve jandarma şeklinde yoğunlaşmıştır. Bu verilen cevaplardan hareketle öğrencilerin son testte, ön test oranla daha fazla bilgi sahibi oldukları ve yapılan etkinliklerin başarıya ulaştığı görülmüştür.

Öğrencilere “Yaya Olarak Güvenli Bir Şekilde İstedığımız Yerlere Ulaşabilmemiz İçin Uymamız Gereken 3 Kural Nedir” diye sorulmuştur. Cevaplar tablo 22’de özetlenmiştir.

Tablo 22.

Yaya Olarak Güvenli Bir Şekilde İstedığımız Yerlere Ulaşabilmemiz İçin Uymamız Gereken 3 Kural Nedir Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Karşıdan karşıya geçerken sağa ve sola bakarak dikkatlice geçiş yapmak (6)	Karşıdan karşıya geçerken sağa ve sola bakarak dikkatlice geçiş yapmak (4)
Yaya geçidi, alt geçit ve üst geçit kullanmak (8)	Yaya geçidi, alt geçit ve üst geçit kullanmak (8)
Trafik ışıklarına uymak (5)	Işıklı trafik işaret cihazına uymak (5)
Kaldırımları kullanmak (5)	Kaldırımları kullanmak (1)
	Trafik polisinin yönergelerine uymak (2)

Tablo incelendiğinde ön testlerde öğrencilerin, %20’sinden fazlasının yaya olarak dikkat edilmesi gereken kuralları tam olarak bilmedikleri; %79’unun ise hazırlanan cevap anahtarına göre paralel cevap verdikleri görülmüştür.

Son testler incelendiğinde ise, öğrenciler tarafından verilen doğru cevaplarda çeşitlilik olduğu, hazırlanan cevap anahtarına paralel cevaplar verildiği görülmektedir. Ön testlerde verilen yanıtların yanında, ışıklı trafik işaret cihazına uymak, trafik polisinin yönergelerine uymak cevapları eklenmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre hepsinin (%100) doğru yanıtlar verdiği yalnızca tüm öğrencilerin üç kural yazmadığı, bazı öğrencilerin de iki kural yazdığı görülmüştür.

Öğrencilere “Taşıt İçinde Yolcu Olarak Uyulması Gereken Kurallardan 3 Tanesini Yazınız” diye sorulmuştur. Cevaplar tablo 23’de özetlenmiştir.

Tablo 23.

Taşıt İçinde Yolcu Olarak Uyulması Gereken Kurallardan 3 Tanesini Yazınız Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Emniyet kemeri takmak (5)	Emniyet kemeri takmak (10)
Sürücünün dikkatini dağıtmamak (9)	Sürücünün dikkatini dağıtmamak (9)
Araç içinde ayağa kalkmamak-camdan dışarı sarkmamak (5)	Araç içinde ayağa kalkmamak-camdan dışarı sarkmamak (4)
Pandemi kurallarına uygun hareket etmek (1)	Diğer yolcuları rahatsız etmemek (10)
Diğer yolcuları rahatsız etmemek (1)	Arka koltukta seyahat etmek (2)

Uygulanan ön test ve son testlerde öğrencilerin verdikleri yanıtlar birbiri ile paralellik göstermekte olduğu görülmüştür. Ön testlerde her öğrencinin yaklaşık olarak 1,3 madde yazıldığı görülürken son testlerde ise her öğrenci 2,1 madde yazmıştır. Ön testlerde en çok tekrarlanan maddenin “sürücünün dikkatini dağıtmamak” olduğu görülürken yine öğrencilerin okul taşıtlarında dikkatlerini çeken bir durum olan camdan sarkma, araç içinde ayağa kalkma ve yer değiştirme gibi yanıtların da yer aldığı; bunun yanında öğrenciler tarafından soruya verilen “diğer yolcuları rahatsız etmemek” yanıtı ön testlerde sadece 1 kişi tarafından verilirken son testlerde 10 kişiye yükseldiği ve “arka koltukta seyahat etmek” cevabının da eklendiği görülmektedir.

Öğrenciler tarafından yanıtlanan sorularda genellikle günlük hayatlarında kendi yaşadıkları olayları düşünerek ve kendi yaş gruplarının yaptıkları hataları değerlendirerek yazdıkları görülmüştür.

Öğrencilere “Çocuk Trafik Eğitim Parkı Sizce Ne Demektir?” diye sorulmuştur. Cevaplar tablo 24’de özetlenmiştir.

Tablo 24.

Çocuk Trafik Eğitim Parkı Sizce Ne Demektir? Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Çocuklara trafik hakkında bilgi verir (8)	Trafik kurallarını, işaret ve levhaları eğlenerek öğrendiğimiz bir yer (16)
Trafik levha ve kurallarının olduğu bölge (1)	
Gitmedim ya da bir fikrim yok (6)	

Tablo incelendiğinde uygulanan ön testlerde öğrencilerin %50'sinin çocuk trafik eğitim parkını isminden yola çıkarak “Çocuklara trafik hakkında bilgi verir.” yanıtını verdikleri, %38'inin ise “Gitmedim ya da fikrim yok.” yanıtını verdikleri görülmüştür. Bunun yanında öğrencilere uygulanan ön testler incelendiğinde sınıfta daha önce hiçbir öğrencinin çocuk trafik eğitim parkına gitmediği belirtilmiştir.

Uygulanan son testlerde ise öğrencilerin tamamı çocuk trafik eğitim parkını tam ve doğru şekilde açıkladıkları görülmüştür. Bunun yanında uygulama sırasında tüm öğrenciler çocuk trafik eğitim parkına götürülmüş, yapılan anlatımlar ve uygulamalar ile öğrencilerin bu alan ile ilgili bilgi edinmesi sağlanmış trafik işaret ve levhaları, kuralları ayrıca akülü araçları kullanarak araç sürücüsü olarak nasıl davranmaları gerektiğini yaparak yaşayarak öğrenmişlerdir.

Öğrencilere “*Toplu Taşıma Araçlarını Kullanan Yolcuların Sorumlulukları Nelerdir?*” Diye sorulmuştur. Cevaplar Tablo 25’de özetlenmiştir.

Tablo 25.

Toplu Taşıma Araçlarını Kullanan Yolcuların Sorumlulukları Nelerdir? Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Ön Test	Son Test
Emniyet kemeri takmak (2)	Emniyet kemeri takmak (4)
Sürücünün dikkatini dağıtmamak (1)	Sürücünün dikkatini dağıtmamak (7)
Yaşlılara yer vermek (1)	Hastalara, yaşlılara ve hamile kadınlara yer vermek (1)
Başkalarını rahatsız etmemek (2)	Başkalarını rahatsız etmemek (8)
İlgisiz cevap ya da bir fikrim yok (11)	Ayağa kalkmamak ve camdan sarkmamak (3)

Tablo incelendiğinde uygulanan ön test ve son testlerde öğrencilerin verdikleri yanıtlarda paralellik görülmektedir. Bunun yanında ön testlerde öğrencilerin %69'u sorulan soruyla ilgisi olmayan ya da “bir fikrim yok” cevabını vermiştir. Son testlere bakıldığında ise öğrencilerin verdikleri yanıtlarda artış ve çeşitlilik görülmüştür. Özellikle yolculuk esnasında sürücülerin dikkatinin dağıtılmaması ve yüksek sesle konuşarak başka insanları rahatsız etmemek gerektiği üzerinde yoğunlaşıldığı görülmüştür. Uygulanan eylem planı sonrasında yapılan son testlerde öğrencilerin hiçbirinden “İlgisiz yanıt ya da bir fikrim yok” cevabının olmaması ise oldukça önemlidir.

Öğrencilere “*Trafik İşaret Levhalarından Bildiklerinizin Anlamlarını (İsimlerini) Yazınız*” diye sorulmuştur. Cevaplar Tablo 26’da özetlenmiştir.

Tablo 26.

Trafik İşaret Levhalarından Bildiklerinizin Anlamlarını (İsimlerini) Yazınız Sorusuna Öğrenciler Tarafından Verilen Cevaplar

Trafik İşaret Levhaları	Ön Test Bilme Oranı	Son Test Bilme Oranı
Yaya Geçidi	%100	%100
Okul Geçidi	%93,7	%100
Kasisli Yol	%46	%100
Işıklı Trafik İşaret Cihazı	%62,5	%100
Kontrollü Demir Yolu Geçidi	%0	%100
Sağa Devamlı Tehlikeli Viraj	%0	%100
U Dönüşü Yasaktır	%37,5	%93,8
Taşıt Giremez	%25	%75,1
Park Etmek Yasaktır	%81,3	%100
İki Yönlü Trafik	%18,7	%100
Öndeki Taşıtı Geçmek Yasaktır (Sollama Yasağı)	%0	%94,3

Tablo incelendiğinde uygulanan son testte öğrencilerin ön testle karşılaştırıldığında trafik işaret ve levhaları konusunda daha fazla bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Uygulanan ön testte öğrencilerin, sadece yaya geçidi, okul geçidi ve park etmek yasaktır levhalarında son testin bilme oranına yaklaştığı görülmektedir. Ön testte sadece öğrencilerin günlük hayatlarında sık rastladığı levhaların bilgisine sahip oldukları görülürken diğer levhalarda bilme oranı düşük kalmıştır. Dolayısıyla bu durum öğrencilerin trafik işaret levhalarına hâkim olamadığı anlaşılmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları” şeklinde ifade edilmiş olup bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son test verilerinin betimsel istatistik sonuçları ve test puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan ilişkili örneklem için t testi sonuçları incelenmiştir.

4.2.1. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları

Öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son testleri, 3-2-1-0, 2-1-0 ve 1-0 değer aralığına sahip dereceli puanlama anahtarına göre üç farklı uzman tarafından puanlanarak elde edilen veriler incelenmiştir. Test puanlarından toplamda öğrenciler minimum-maksimum olacak şekilde 0-69 değer aralığında puan almaktadırlar. Öğrencilere uygulanan ön test ve son test sonuçları üç farklı uzman tarafından her bir öğrenci için ayrı olarak puanlanmıştır. Minimum ve maksimum değer aralığının oluşturulması için ise üç uzman tarafından puanlanan ön test ve son test sonuçlarının aritmetik ortalaması alınmıştır. Bu verilere ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27.

Öğrencilere Uygulanan Ön Test ve Son Test Verilerinin Betimsel İstatistik Sonuçları

Değerlendirme Testleri	n	$\bar{x}$	Ss	Mod	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Ön Test	16	23.85	9.35	28	25.95	36.70	7-44
Son Test	16	56.15	6.58	55	57.30	22.70	42-65

Tablo 27’de görüldüğü üzere ön test puanları 7-44 (en düşük öğrenci puanı-en yüksek öğrenci puanı) arasında değer almakta iken son test puanları 42-65 (en düşük öğrenci puanı-en yüksek öğrenci puanı) arasında değer almaktadır. Öğrencilere uygulanan ön testlerin puan ortalaması ($\bar{x}$ =23.85) ve eylem planı sonrası öğrencilere uygulanan son testlerin puan ortalaması ($\bar{x}$ =56.15) karşılaştırıldığında, son testlerin puan ortalaması ön testlerin puan ortalamasından oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Puanların karşılaştırılmasına yönelik yapılan ilişkili örneklem için t testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28.

Öğrencilere Uygulanan Ön Test ve Son Test Verilerine İlişkin t Testi Sonuçları

Değerlendirme Testleri	n	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Ön Test	16	23.85	9.35	15	-22,93	.000
Son Test	16	56.15	6.58			

*p<0,05

Tablo 28’de yer alan ilişkili örneklem t testi sonuçları incelendiğinde, uygulanan eylem planı sonrası öğrencilerin puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($t_{15}=-22.93$, $p<0.05$) Buna göre öğrencilere uygulanan ön testte $\bar{x} = 23.85$ iken eylem planının öğrencilere uygulanmasının ardından yapılan son testte $\bar{x} = 56.15$ bulunmuştur. Uygulanan eylem planının, öğrencilerin trafik güvenliği becerileri üzerinde olumlu bir fark yarattığı söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “Trafik Güvenliği dersinde uygulanan etkinliklere ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmekte olup bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama testi yoluyla elde edilen öğrenci düşüncelerini yansıtan veriler analiz edilmiş ve gözlenerek not edilmiştir.

4.3.1. Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin trafik güvenliği dersinde öğrendiklerini aileleriyle paylaşma durumlarına ilişkin birinci soruya vermiş oldukları yanıtlar Tablo 29’da verilmektedir.

Tablo 29.

Öğrencilerin Birinci Soruya Verdikleri Cevaplar

Soru 1: Ailenizle yaptığınız yolculuklarda trafik güvenliği dersinde öğrendiklerinizi onlarla paylaşıyor musunuz?		
Görüşleri	f	%
Öğrendiklerimi Paylaşıyorum	16	100
Öğrendiklerimi Paylaşmıyorum	0	0

Ö1: Paylaşıyorum, örneğin kemerini tak, kırmızı ışıktaki dur, yolda telefonla ilgilenme yolla ilgilen, hız sınırına uymalısın, levha ve işaretlere dikkat etmelisin, yolda birileriyle konuşmamalısın gibi uyarılarda bulunuyorum.

Ö2: Evet paylaşıyorum. Babamın kırmızı ışıktaki geçmemesi, yaya geçidine dikkat etmesi ve trafik ışıklarına dikkat etmesi gerektiği hakkında uyarıyorum. Arabada yüksek sesli konuşarak dikkat dağıtmıyorum.

Ö3: Evet, paylaşıyorum. Mesela babam hız sınırını aştığında onu uyarıyorum. Bazen tam ben uyaracakken o yavaşlıyor. Fakat annem çok dikkatli sürdüğü için onu uyarmaya ihtiyaç duymuyorum.

Ö4: Evet paylaşıyorum, eğer eksik bir şey söylersem de ailem beni uyarıp daha detaylı bilgi veriyor.

Ö5: Evet paylaşıyorum, örneğin babama arabaya binince emniyet kemeri takması gerektiğini söylüyorum. Yolda şerit değiştirirken bazen sinyal vermeyi unutuyor ben hatırlatıyorum. Çok hız yaptığında, levhalara dikkat etmediğinde, telefonla ilgilendiğinde sürekli uyarıyorum. Böylece güvenli bir yolculuk geçiriyoruz.

Ö6: Evet, babam araç içindeyken telefona baktığında, annem, babam ya da kardeşim emniyet kemerini takmayı unuttuğunda, kırmızı ışığa dikkat etmediğinde uyarıyorum.

Ö7: Evet, örneğin bazen annem, babam ya da kardeşi emniyet kemerini takmayı unutuyor ben takmaları gerektiğini söylüyorum. Sonar annem ya da babam telefonla konuştuklarında kaza yapabilirsiniz diyerek onları uyarıyorum. Kardeşim bazen arabanın camından sarkıyor ben de ona bunu yapmanın tehlikeli olduğunu zarar görebileceğini söylüyorum.

Ö8: Evet paylaşıyorum çünkü bu kurallar trafikte çok önemlidir. Biz ailecek yolculuk yaparken emniyet kemerimizi takar, ışıklı trafik işaret cihazına uyar, hangi hızda gidilmesi gerektiğine ve trafik kurallarına dikkat ederiz. Kısacası trafik kurallarının hepsine uymaya çalışıyoruz.

Ö9: Evet, paylaşıyorum. Babam bazen araç içinde telefonla konuşuyor ve ben de onu uyarıyorum. Emniyet kemerini takmadığında, hız limitine uymadığında onu uyarıyorum.

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin (f:16, %100 sıklık düzeyinde) aileleriyle yaptıkları yolculuklarda trafik güvenliği dersinde öğrendiklerini ailelerine aktardıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yanıtları değerlendirildiğinde; yolculuk esnasında kırmızı ışıktaki geçilmemesi gerektiği, emniyet kemeri takılmadığında aile bireylerinin uyarılması, araç sürücüsünün trafikte telefon kullanmaması gerektiği hakkında yanıtların yoğunlaştığı görülmektedir. Bu cevaplardan hareketle, araç sürücülerinin yolculuk esnasında genellikle emniyet kemerinin takılmasının oldukça gerekli olduğunu ve araçta cep telefonu kullanımına çok dikkat edilmediği görülmüştür.

Öğrencilere uygulanan eylem planı kapsamında, yapılan etkinliklerin çocukların farkındalığını arttırdığı ve aile bireyleri ile güvenli seyahat edebilmeleri için gerekli olan trafik kurallarını kazandıkları söylenebilir. Bunun yanında trafik güvenliği dersi kapsamında öğrendiklerinin aile bireylerine aktarılması ve bu konuda bilinçlendirilmeye çalışılması da oldukça önemlidir.

Öğrencilerin günlük hayatlarında trafik güvenliği dersinde öğrendikleri kuralları uygulayıp uygulamama durumlarına ilişkin ikinci soruya verdikleri cevaplar Tablo 30'da verilmektedir.

Tablo 30.

Öğrencilerin İkinci Soruya Verdikleri Cevaplar

Soru 2: Günlük hayatınızda trafik güvenliği dersinde öğrendiğiniz kuralları uyguluyor musunuz?		
Görüşleri	f	%
Evet, uyguluyorum.	16	100
Hayır, uygulamıyorum.	0	0
Ö1: Evet, her zaman uyguluyorum. Örneğin okula giderken, her zaman okul geçidini kullanırım. Yaya geçidi veya okul geçidinin olmadığı durumlarda üst ya da alt geçitleri kullanırım.		
Ö2: Evet, uyguluyorum. Örneğin okula giderken okul geçidi ya da yaya geçidini kullanmaya çalışarak trafik kurallarına uymaya çalışıyorum. Yaya geçidi olmayan yerlerde alt veya üst geçitten geçerim.		
Ö3: Evet, tabii ki. Mesela yaya geçidinden geçmeye çalışıyorum. Levhalara, ışıklı trafik işaret cihazına uyuyorum. Arabaların arasından geçmemeye çalışıyorum. Emniyet kemerimi takıyor, camdan sarkmıyorum. Ailem yanlış bir şey yaptığında uyarıyorum.		
Ö4: Evet, uyguluyorum. Mesela karşıdan karşıya geçerken yaya geçidinden, önce soluma sonar sağıma sonar tekrar sola bakarak geçiyorum. Kaldırımın olmadığı yerlerde banketten yürüyorum. Motorsuz araçlara binerken dizliğimi, dirsekliğimi ve kaskımı takarak biniyorum.		
Ö5: Evet uyguluyorum. Sabahları okula giderken yaya yaya yeşil ışık yandığı zaman geçiyorum. Okul geçidi ve yaya geçitlerini kullanıyorum. Karşıdan karşıya geçerken önce sola sonra sağa sonra yine sola bakarak geçiyorum ve okuluma gidiyorum.		
Ö6: Tabii ki uygulayıp uygulamayanlara da yol gösteriyorum. Örneğin; emniyet kemeri takmayan, hız sınırını aşan ve kurallara uymayanları uyarıp kendime dikkat ediyorum. Eğer arka koltuk doluyorsa, ailemden eşyaları alarak ön koltuğa koymasını ve arkada seyahat etmeyi istiyorum.		
Ö7: Evet uyguluyorum. Mesela önceden emniyet kemerini çok az takardım ama artık kuralları öğrendiğim için hep takıyorum ve ihmal etmiyorum.		

Ö8: Evet, uyguluyorum. Yaya geçidini, alt ve üst geçitleri kullanıyorum. Kaldırım yoksa banketleri kullanıyorum. Işıklı trafik işaret cihazına uyuyorum.

Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar incelenmiş olup, öğrencilerin hepsi (f:16, %100 sıklık seviyesinde) günlük hayatlarında trafik güvenliği dersinde öğrendikleri kuralları uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin en çok yaya ve okul geçitlerinden geçtikleri, trafik işaret ve levhalarına dikkat ettikleri, karşıdan karşıya geçme kuralına dikkat ederek uyguladıkları ve emniyet kemerini takmaya özen gösterdiklerine dair cevapların oldukça fazla olduğu görülmüştür. Önceden bu kuralları çok fazla önemsemeyip dikkat etmezken şu an hem araç içinde hem de yaya olarak çoğu güvenlik önlemlerini aldıkları, almayanları da uyardıkları öğrencilerin verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin trafik güvenliği dersinde yapılan etkinlik ve uygulamaları nasıl bulduklarına ilişkin üçüncü soruya verdikleri cevaplar Tablo 31’de verilmektedir.

Tablo 31.

Öğrencilerin Üçüncü Soruya Verdikleri Cevaplar

Soru 3: Trafik Güvenliği dersinde yapılan etkinlik ve uygulamaları nasıl buldunuz?		
Görüşleri	f	%
Etkinlikler Eğlenceli ve Öğreticiydi	16	100
Etkinlikler Eğlenceli ve Öğretici Değildi	0	0
Ö1: Bence çok eğlenceliydi çünkü sadece kitaptan işlemek yerine birçok etkinlik yaptık ve ben çok eğlendim. Özellikle “trafikteyim, hayatın içindeyim” maketi çok eğlenceliydi.		
Ö2: Çok zevkli ve eğlenceliydi. Hem dersi canlı olarak uyguluyorduk hem de aklımızda daha çok kalıyordu.		
Ö3: Çok güzel, eğlenceli ve faydalı buldum. Tüm kuralları kitaptan öğreneceğimize trafik polislerinden, gittiğimiz trafik parkında gördüklerimizden, sürdüğümüz arabalar sayesinde öğrendik. Trafik polisinin okulumuza gelmesi, izlediğimiz animasyonlar ve diğer etkinlikler ile çoğu trafik kuralını öğrenmiş olduk.		
Ö4: Çok eğlenceli ve öğretici buldum. Sıkıcı değildi. Her gün kitaptan bir konu işlemedik. Mesela geziye gidip gerçek bir trafik		

polisi gördük ya da eğlenceli ve öğretici maketler yapıp levhaları öğrendik. Animasyonlar ve yarışmalar sayesinde trafik işaret ve levhalarını daha iyi öğrendik.

Ö5: Çok eğlenceliydi. Hem eğlendik hem de öğrendik. En çok kendi yaptığımız dramayı sevdim.

Ö6: Güzeldi, eğlendik, mutlu olduk. Daha çok şey öğrendik. Sınıfımızla iyi vakit geçirdik. Yeni bir trafik polisi tanıdım ve arabaya bindim. Kısacası güzeldi, yeni levhalar, yeni trafik kuralları ve ilk defa Çocuk Trafik Eğitim Parkı'na gittim.

Ö7: Bence çok güzeldi. Hem trafik dersinde öğrendiklerimiz sayesinde ailemi yanlış hatalarında uyarıyorum ve kuralların anlamlarını biliyorum. Bunların hepsi (trafik polisi ziyaretimiz, çocuk trafik eğitim parkı, trafikteyim hayatın içindeyim maketi, animasyon, yarışma vb.) sayesinde biliyorum.

Ö8: İyi ve öğretici buldum çok eğlenceliydi. Yaptığımız şehir maketi, gittiğimiz çocuk trafik eğitim parkı ve orada polislerden aldığımız eğitimler, oynadığımız kart oyunları ve yarışmalar hepsi bayağı iyiydi.

Öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş olup, ilgili öğrencilerin tamamı (f:16, %100 sıklık seviyesinde) trafik güvenliği dersinde yapılmış olan etkinlik ve uygulamaları eğlenceli ve öğretici bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin, trafik güvenliği dersinin düz anlatım şeklinde yalnızca kitaptan işlenerek değil farklı etkinlik ve aktivitelerle süreç içinde yaparak yaşayarak öğrenmeleri oldukça ilgilerini çekmiştir. Yapılan etkinlik ve uygulamalara tüm öğrenciler katılmış ve tüm süreçte aktif olarak yer almışlardır. Trafik güvenliği dersine ait kazanımlar, öğrencileri eğlendirerek ve akıllarında kalmalarını sağlayacak etkinliklerle desteklenmiştir. Öğrencilerin cevaplarından hareketle, her anı ve etkinliği sırasıyla hatırlıyor olmaları ve iyi bir bilgi birikimine sahip olmuş olmaları oldukça önemlidir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

4.4.1 Araştırmacı Gözlemi

Bu araştırmanın dördüncü alt problemi; “Araştırmacının Trafik Güvenliği dersine yönelik hazırlanan eylem planının uygulanışına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmanın bu alt problemine yanıt bulmak amacıyla etkinlikler süresince öğrencilerin derse katılımları, öğretmen-öğrenci ilişkileri, ilgi çeken, farklılık yaratan

durumlar, sınıf içi etkileşimler, ortamın durumu ve dikkat çeken noktalar gözlenerek aktarılmıştır. Elde edilen veriler, Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32.

Araştırma Geneline Öğrenci Memnuniyeti

	f	%
Olumlu	16	100
Olumsuz	0	0

Yedi hafta süren eylem araştırması süreci değerlendirildiğinde, öğrencilerin genel olarak memnun olduğu uygulama sürecinden memnun kaldıkları, fotoğraflardan ve öğrencilerin trafik güvenliği dersine olan olumlu ifadelerinden istekli ve aktif olarak katıldıkları görülmüştür.

Her hafta trafik güvenliği dersinin olduğu günlerde öğrencilerin, “*öğretmenim ne yapacağız, nereye gideceğiz, yaşasın trafik dersi, bugün ne işleyeceğiz, nasıl bir etkinlik yapacağız, öğretmenim keşke her gün trafik dersi yapsak.*” gibi ifadelerinden yola çıkarak trafik güvenliği dersinin etkili ve verimli geçtiğini, öğrencilerin uygulanan eylem planından memnun kaldığını göstermektedir. Yedi hafta süren eylem planı uygulaması bittikten sonra dahi öğrenciler, etkinliklerden sürekli bahsetmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin, yapılan etkinliklerden kalıcı öğrenmeler sağladığı ve bu etkinlikleri etkili, verimli ve eğlenceli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 33.

Eylem araştırması sürecinde yer alan teknoloji destekli etkinliklerin öğrencileri etkilemesi ile ilgili gözlemler

	f	%
Olumlu	14	88
Olumsuz	2	12

Tablo 33 incelendiğinde, eylem araştırması sürecinde yer alan animasyon destekli ve çizgi dizi destekli uygulamalarda, 14 öğrencinin izlerken oldukça dikkatli izlediği ve olumlu

bulduğu, öğretmenin soracağı sorulara cevap verebilmek adına animasyonda önemli gördükleri davranışları not aldıkları görülmüştür. Bazı öğrenciler animasyon ve çizgi dizide yer alan trafik işaret ve levhalarını bilmediği için tedirgin olmuş, öğretmen tarafından sorulan soruları doğru bir şekilde cevaplayamayacağını düşündüğü için bir süre sonra dikkat dağınıklığı yaşayıp sıkıldıkları ve izlemeyi devam ettirmedikleri görülmüştür.

Bazı öğrencilerin teknoloji destekli içeriklere yönelik görüşlerine ilişkin sözleri ise: “Ö1: Öğretmenim, animasyonda yer alan hatalı ve doğru davranışları tam olarak ayırt edemediğim için tekrar izlemek istiyorum. Ö2: Bu renkli zarflar animasyonla mı ilgili, içinde ne var çok merak ediyorum. Açabilir miyim? Ö3: Bu eşleştirme oyunu çok eğlenceli, birkaç kere daha oynarsak tüm kavramları öğrenebiliriz bence.” Ö4: Ben bu çizgi diziyi daha önce izlemiştim, çok güzel. Ö5: Trafik tayfa bizim adımız, güvenlidir her bir yanımız, kırmızı düdüğ elimizde kıymetlidir her bir canımız. Öğretmenim şarkısı aynen böyle, biz kardeşimle izlemiştik. Ö6: Öğretmenim bu tahta tabelalarla ne yapacağız, ben bu levhaların çoğunu biliyorum.” gibi ifadelerle çoğu öğrencinin derse karşı istekli olduğu, sorulan sorulara heyecanlı bir şekilde parmak kaldırarak cevap verdikleri gözlenmiştir.

Tablo 34.

Emniyet Genel Müdürlüğü iş birliği ile yapılan öğretimin öğrencilerdeki etkisi ile ilgili gözlemler

	f	%
Olumludur	15	94
Olumlu değildir	1	6

Tablo 34 incelendiğinde, eylem planı doğrultusunda Emniyet Genel Müdürlüğü iş birliği ile yapılan, Çocuk Trafik Eğitim Parkı ziyareti ve derse polis katılımı ile gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin özellikle çocuk trafik eğitim parkına olan ilgilerinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. “Ö1: Öğretmenim burası harika bir yer, küçük bir şehir gibi. Ö2: Ailemizle de buraya gelip bu eğitimi tekrar alabilir miyiz? Ö3: Öğretmenim ilk kez böyle bir yere geldim ve araba sürmek çok eğlenceli. Bir kere daha sürebilir miyim? Ö4: Polis amca, İzmir’de trafik kazası çok fazla oluyor mu? Ö5: Keşke her hafta buraya gelsek. Ö6: Öğretmenim ileride ben de polis olmak istiyorum” gibi ifadelerinden öğrencilerin parkuru oldukça sevdiği ve ilgilendiği görülmüştür. Öğrenciler trafik polisleri tarafından verilen

eğitimi dikkatli bir şekilde izledikten sonra uygulama için parkura geçtiklerinde, birçoğu alanı görünce çığlık atmıştır. Araçları sürmek ve parkuru dolaşmak için oldukça heyecanlanmıştır.

Bir öğrenci ise alana girince tedirgin olmuştur. Vagonlu trene binmek istemediğini belirtmiştir. Öğrenci: “Daha önce bindiğimde kötü bir şey olmuştu, binmek istemiyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 35.

Öğrenci uygulamasına dayalı etkinliklerin öğrenciler üzerindeki etkisi ile ilgili gözlemler

	f	%
Etkiliydi	12	75
Etkili Değildi	4	25

Tablo 35 incelendiğinde eylem planı doğrultusunda yapılan “Trafikteyim, Hayatın İçindeyim Şehir Maketi” ve “Drama” etkinliğinde öğrencilerin genel anlamda verimli ve etkili bir süreç geçirdikleri görülmüştür. Şehir maketi yapımında özellikle el becerisi iyi olan öğrencilerin oldukça keyif aldığı ve istekli oldukları gözlenmiştir. Maketin yapımı sırasında, trafik işaret ve levhalarının tasarlanmasında, ilaç kutularından oluşturulan binaların yerleştirilmesinde öğrencilerin hep birlikte hareket ettikleri, birbirleriyle iş birliği içinde ürünleri ortaya çıkardıkları gözlenmiştir. “Ö1: Öğretmenim, tasarım yapmak çok eğlenceli, keşke tüm gün maket yapsak. Ö2: Biz bu trafik işaret ve levhalarının hepsini biliyoruz, yerleştirmesi çok eğlenceli olacak. Ö3: Öğretmenim, ben maket yapmayı çok seviyorum.” gibi söylemlerde bulunmuşlardır. Maketin tamamlanmasının ardından öğrencilerle “kurallara uyarak, güvenli bir şekilde seyahat etmek için neler yapmalıyız?” sorusu sorulmuş ve maket üzerinde uygulama yaparak göstermeleri istenmiştir. Tüm öğrenciler bu uygulama esnasında, geçiş üstünlüğüne sahip araçlara, yayalara, yaya ve okul geçitlerine, trafik işaret ve levhalarına dikkat ederek öğretmenin sorduğu sorulara doğru cevap verdikleri görülmüştür.

Bazı öğrenciler ise kesme, yapıştırma, kaplama yapma, boyama gibi tasarım oluşturma eylemlerini yapmak istemeyerek genellikle arkadaşlarına yardım ederek onları izlemeyi tercih ettikleri gözlenmiştir. Bundan dolayı, çoğu zaman dikkatleri dağılarak birbirleriyle konuşmaya başladıkları ve dersin akışını bozdukları görülmüştür.

Drama uygulamasında ise öğrenciler, sürecin başında malzeme listesinin hazırlanmasından, drama planı oluşturmaya, bir konu belirlemeye ve drama uygulaması hakkında fikir verme konusunda oldukça heyecanlı oldukları ve aktif bir şekilde derse katılım gösterdikleri gözlenmiştir. Fakat öğrencilerden daha kısıtlı role sahip olanlar rolünü sevmeyi ifade etmiş, uygulama esnasında arkadaşlarının dikkatini dağıtarak akışı bozdukları görülmüştür.

Öğrencilerin verdikleri bazı fikirler: Ö1: Öğretmenim, bizim drama konumuz bir kaza anı olabilir, trafikte doğru ve hatalı davranışların yer aldığı bir drama yapabiliriz. Ö2: Dört kişilik bir aile pikniğe gitmeye karar verirler ve bu esnada yaşadıkları olumsuz deneyimlerden bahsedebiliriz. Ö3: Uygulama alanı olarak spor salonunu seçebiliriz, malzemelerimizi oraya çıkararak sergilersek daha güzel olur. Ö4: Öğretmenim benim babam eskiden polisti, ben trafik polisi kıyafetini getirerek trafik polisi rolünü çok güzel yaparım. Ö5: Ben spiker olabilirim öğretmenim, çok ilgimi çekiyor” gibi ifadelerinden genel olarak öğrencilerin istekli bir şekilde drama uygulamasına sevececeği katıldıkları, rolleri ile ilgili çalışmalar yaptıkları gözlenmiştir. Bu drama etkinliği ile öğrenilen bilgilerin tekrar edilerek pekiştirme imkânı buldukları söylenebilir.

Yapılan tüm bu etkinlikler sonucunda, trafik güvenliği dersine yönelik öğrencilerin hiç bilmedikleri bilgileri öğrendikleri, eksik bilgilerin tamamlandığı ve yanlış bilinen bilgilerin ise doğrusunun öğrenildiği sonucuna ulaşılmıştır. Trafik eğitim programlarının ve derslerde kullanılan materyallerin içeriğinin genişletilerek zenginleştirilmesi öğrencilerin öğrendikleri bilgilerin daha kolay anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bunun yanında derslerde görselliğe önem verilmesi, uygulamalı eğitimlerin sürece dahil edilmesi oldukça önemlidir. Trafik eğitimi ile ilgili izlenen filmlerin, oynanan oyunların, yapılan afiş çalışmalarının etkili bir şekilde derslerde kullanılması öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttırdığı görülmüştür. Erken yaşlarda alınan sürekli ve uygulamalı trafik eğitiminin çocukların sahip oldukları trafik kültürlerine de olumlu yönde etki ettiği görülmüştür.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlara, tartışmaya ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar ve Tartışma

Bu araştırmada, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin, trafik güvenliği bilgi ve becerilerini geliştirmeleri amacıyla bir eylem araştırması hazırlanıp uygulama sonrası değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda araştırma için İzmir ilinde bir özel ilkokulda öğrenim gören 4. sınıfta okuyan 16 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Öğrencilerin trafiğe ilişkin ön bilgi düzeylerini ölçmek için açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön testi uygulanmıştır. 7 hafta boyunca çeşitli etkinliklerden ve aktivitelerden oluşan bir eylem araştırması süreci geliştirilmiştir. Hazırlanan eylem araştırmasının uygulanması sonucunda etkinliklerin ve aktivitelerin öğrencilerin trafik güvenliği becerilerini geliştirmede ne düzeyde etkili olduğunun görülmesi amacıyla öğrencilere, açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama son testi uygulanmıştır. Veri analizleri yapıldıktan sonra, elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde yer almaktadır. Bu bölümde yapılan bu araştırma doğrultusunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak sonuçlar, ilgili literatüre göre tartışılmıştır. Tartışma ve sonuç bölümünde; trafik güvenliği becerileri testinin açık uçlu sorularına öğrencilerin ön uygulama ve son uygulamada verdikleri cevaplar, trafik güvenliği becerileri testine ilişkin ön test ve son test sonuçları, öğrenci görüşleri, araştırmacı gözlemi olarak dört ana başlıkta incelenmiştir.

Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine Öğrencilerin Ön Uygulama ve Son Uygulamada Verdikleri Cevaplar

Bu bölümde açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son testine öğrencilerin verdikleri cevapların genel bir değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında; trafik güvenliği eğitimi, araştırmacı tarafından hazırlanan eylem planının uygulanması sonrasında yapılan son testte öğrencilerin ön teste kıyasla kendilerine sorulan sorularda gerçeğe daha yakın ve cevap anahtarına uygun yanıtlar verdikleri görülmüştür. Fakat ön test cevaplarına bakıldığında öğrencilerin, temel trafik kavramları olan, “ışıklı trafik işaret cihazı”, “yaya”, “yaya geçidi”, “trafik kazası”, “banket”, “trafik polisi”, “trafik”, “yolcu”, “güvenli yol”, “kavşak” ve “geçiş üstünlüğü” gibi kavramlarda dahi ilgisiz yanıtlar vererek yanıltmış oldukları, kavram yanılgısına düşerek tam

olarak doğru bir şekilde tanımlamakta zorluk çektikleri görülmüştür. Benzer olarak Kavsıracı (2014) tarafından yapılan çalışmada, ilkokul düzeyindeki öğrencilere sürekli ve uygulamalı trafik eğitimi verilmesinin trafik bilgi ve algılarına etkisini ölçmek için hazırladığı nitel değerlendirme formunda sorulan sorulara, uygulamalı olarak trafik eğitiminin verildiği okulda temel trafik kavramlarına gerçeğe daha yakın, doğru ve kitabi tanımlamalar yaptıkları görülmüştür. Sadece müfredat programının uygulandığı okulda öğrencilerin “trafik ışıkları”, “yaya”, “yolcu”, “emniyet kemeri” gibi kavramlarda dahi yanıldıkları görülmüştür. Ön teste verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin, sorulan temel trafik bilgilerinde, trafiğe ilişkin kural ve davranışlarda, daha çok günlük hayatlarında karşılaştıkları problemlerden yola çıkarak, kavramların isimlerinden fikir yürüterek cevap verdikleri, trafikte yolculuk esnasında ailelerinden duydukları kulaktan dolma bilgilerle soruları cevapladıkları görülmüştür. Yine aynı şekilde uygulanan son testte öğrencilerin ön teste oranla trafik işaret ve levhaları konusunda daha fazla bilgi birikimine sahip oldukları görülürken, ön testte bilmiş oldukları trafik işaret ve levhalarının, öğrencilerin günlük hayatlarında sürekli karşılaştıkları levhalar oldukları görülmüştür. Bu sebeple öğrencilerin uygulanan eylem planı öncesi trafik işaret ve levhalarına hâkim olmadıkları bu konuda yetersiz bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak, çocukların trafik güvenliği becerilerinin gelişmesine ve trafikte doğru davranış modellerini kazanmalarında teorik derslerin yanında bazı destekleyici materyal ve programların kullanılmasının trafik güvenliği dersine katkı sağladığı görülmüştür. Derslerde kullanılan materyallerin zenginleştirilmesi, trafik eğitim programlarının daha etkili bir şekilde sunulmasına destek olacaktır. Görselliği öne çıkarmak, teorik eğitimlerin uygulamalı eğitimlerle desteklenmesi, trafik eğitimi ile ilgili oyunlar, resimler, maketler, animasyonların ve dijital araçların etkili bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak alanyazındaki benzer çalışmalarda da trafik eğitiminde destekleyici materyallerin kullanılması, dijital, e-öğrenme platformu ve simülasyon uygulaması gibi teknolojik araçların sürece dahil edilmesi ve uygulamalı eğitimlere ağırlık verilmesi öğrencilerin trafik güvenliğine ilişkin kalıcı bilgiler edinmelerine destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Elliott 2000; Tütüncü 2001; Nagai ve Fukuda 2005; Dindar 2009; Kavsıracı 2014; Schwebel, McClure ve Severson 2014; Riaz, Cuenen, Janssens, Brijs ve Wets 2019). Hatipoğlu'nun (2002) çalışmasında çocukların trafik olgusunun oluşmasında, görsel medyanın önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada ki eylem araştırması kapsamında, öğrencilerle birlikte yapılan resim çalışmaları, afişler, şehir maketi, animasyon, drama gibi etkinliklerin yanında çocuk trafik eğitim parkındaki uygulamalarla öğrencilerin son teste verdikleri cevaplardan hareketle soruların yanıtlanmasında daha doğru

ifadeler kullandıkları görülmüş, derse karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmelerini sağlamıştır. Sarı (2021) tarafından yapılan tez çalışmasında, öğrenciler için iletişimin en etkili ve önemli yollarından biri olan çizme yazma yöntemi ve bağımsız kelime ilişkilendirme testini kullanarak trafik kavramına ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda öğrenciler trafik ve güvenlik kavramlarını ilişkilendirerek kelimeler arasında bağlantı kurabildikleri görülmüştür. Elde edilen veriler öğrencilerin trafik kavramına yönelik bilişsel yapılarının daha yapıcı ve amaca yönelik olarak geliştirilmesi gerektiğini gösterirken ders sürecine farklı etkinlik ve aktivitelerin dahil edilmesiyle bu konuda başarıya ulaşılabileceği ifade edilmiştir.

Yapılan bu etkinliklerden özellikle çocuk trafik eğitim parkına düzenlenen gezi ve eğitim alanında yapılan uygulamalar öğrencilerin oldukça ilgisini çekmiş derste teorik olarak öğrendikleri bilgilerin kalıcı olmasını, eğlenerek öğrenmelerini sağlamıştır. Benzer olarak Pekgöz Çeviker (2014) tarafından yapılan çalışmada, trafik eğitim parkı destekli trafik eğitimi verilen deney grubu öğrencilerinin tutum puanları ortalamasının, geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin tutum puanları ortalamasına göre daha yüksek olduğu görülmüş ve bununla birlikte trafik eğitim parkı destekli trafik eğitiminin trafik güvenliği dersine karşı öğrencilerin olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlamıştır. Bu nedenle trafik eğitim parklarının illerin nüfusu dikkate alınarak arttırılması ve öğrencilerin bu parklardan yeterli düzeyde yararlanmaları sağlanmalıdır.

İllerde trafik eğitim parkları ile ilgili görevli kuruluşların çalışmalarını iş birliği içinde yapmaları, bu alanların geliştirilmesi ve çocukların bu parklardan daha çok yararlanmaları hususunda önem arz etmektedir. Ailelerin de çocuk trafik eğitim parkları konusunda bilgilendirilmesi ve öğrencilerin bu parklara götürülmesinde, görevli kuruluşlar ve öğretmenler tarafından gerekli çalışmaların yapılarak aileleri teşvik etmeleri sağlanmalıdır.

Eylem araştırması sonrası uygulanan son testte öğrencilerin verdikleri yanıtlara bakıldığında, trafikte kendilerini ve başkalarını tehlikeye düşürecek davranışların neler olduğunu ifade etmede aynı zamanda bu davranışları önlemek için neler yapılması gerektiği konusunda, yaya, sürücü ve yolcu olarak dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğu ve bireylerin bilinçli olması çerçevesinde ön test sonuçlarıyla kıyaslanarak oldukça ilerleme kaydettikleri açıkça görülmektedir. Erken yaşlarda alınan sürekli ve uygulamalı trafik eğitiminin öğrencilerin trafik değer yargılarına ve kültürlerine olumlu yönde etki ettiği tespit edilmiştir. Öğrencilerde trafik kültürü oluşturma ancak planlı ve programlı eğitim faaliyetleri ile mümkün olacağı söylenmiştir (Arslan, 2002; Hatipoğlu, 2002). Yüksel, Tosun

ve Durna (2013) yaptıkları çalışmada, trafik kültürü oluşturmada ve kazalara karşı alınabilecek önlemler üzerinde durulması gereken temel noktanın, geleceğin sürücülere olan çocukların erken yaşlardan itibaren trafik eğitimi almaları bunun yanında çocuk trafik eğitim parklarında uygulamalı dersler ile desteklenmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Yine benzer olarak Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk'ün (2012) yaptıkları çalışmada, trafik eğitiminin yeterli düzeyde verilmemesi, Türkiye'de trafik kazaları sonucunda yaralanan ve hayatını kaybeden çocuk sayısının diğer ülkelere oranla fazla olmasına sebebiyet vermektedir. Bu sebeple çocuk trafik eğitim parklarının trafik eğitimi sürecine dahil edilmesi, çocukların daha bilinçli ve farkındalık sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlayacaktır olarak ifade etmişlerdir. Bu sayede yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı bulan çocukların daha kalıcı bilgilere sahip olacaklarını da çalışmalarında belirtmişlerdir. Tahiroğlu (2012) tarafından yapılan çalışma sonucuna göre öğrencilerin ortak bir yaşam geliştirmesi, değerler eğitimi kapsamında trafik kültürünün öğrencide oluşması için trafik eğitim parkına ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir

Gökdağ ve Atalay'ın (2015) araştırmalarında, trafik kazalarının en önemli sebebinin eğitim eksikliğinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Gelecekte yaşanacak trafik kazalarının azalması için çocuklara verilen trafik eğitiminin çocuk trafik eğitim parkları desteği ile tamamlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Günümüzde nüfusun hızla artmasıyla birlikte trafik yoğunluğunun da artarak trafik kazalarının daha çok yaşandığı görülmektedir. Bu sebeple yaşanan trafik kazalarının azaltılabilmesi için eğitime daha çok önem verilmesi gerekmektedir. Erken yaşlardan itibaren verilecek trafik güvenliği eğitimi ile öğrencilerin daha güvenli, bilinçli ve sorumluluk sahibi bireyler olmaları sağlanır. Öğrencilere verilecek olan trafik güvenliği eğitiminin niteliği ve niceliği değişmeli, çocukların bu süreçte daha aktif yer alacağı, uygulamalı eğitimlerin daha ön planda olduğu bir eğitim şekli benimsenmelidir. Bu bağlamda, trafik güvenliği derslerinin düz anlatım şeklinde verilmesi yerine, çocukların yaparak yaşayarak öğrenebilecekleri eğitim ortamları sunulmalıdır. Trafik eğitimine ilişkin uygulamalı eğitimlerin en önemlilerinden biri olan çocuk trafik eğitim parklarına da gereken önem verilmeli, öğrencilerin daha çok yararlanmaları sağlanmalıdır. Y yaparak yaşayarak uygulama imkânı bulan öğrenciler, edindikleri bilgi ve becerileri daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğrenerek alışkanlık haline getirebilirler. Bu sayede çocuklar, bilinçli bir şekilde trafikte yer alacak, kendilerini korumayı bilerek daha güvende hissedeceklerdir. Geleceğin yetişkinleri olacak çocukların aldıkları nitelikli eğitim sayesinde ilerleyen yıllarda trafikte yaşanan kazalar azalacak, tıpkı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de daha güvenli bir yaşam sürdürebileceklerdir.

Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Testine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları

Öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan yazılı yoklama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımlı gruplar t testinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilere göre, uygulanan son testin ön test puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu, standart sapmanın ise azaldığı görülmüştür. Yapılan testlerin sonuçlarına bakıldığında ilgili testlerin arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle uygulanan eylem araştırmasının öğrencilerin trafik güvenliği bilgi ve becerilerine olumlu bir etki yaptığı söylenebilir. Buna ek olarak etkili ve kalıcı bir trafik eğitimi için, çocuklara üst düzey yeni yaşam becerilerini ve davranışlarını kazandırmada etkinliklerin, oyunların ve çocuk trafik eğitim parklarında uygulamalı eğitim verilmesinin etkisinin oldukça fazla olduğu ifade edilmiştir. (Schagen ve Rothengatter, 1997; Sayıştay, 2008; Dindar, 2009). Ayrıca Bolat, Özbek ve Kaygusuz'un (2017) yapmış oldukları 4. sınıf trafik güvenliği dersinin çocuk trafik eğitim parkı ortamında öğretiminin, öğrenci başarısı üzerine etkisini ortaya koymayı amaçlayan çalışmada, öğrencilere uygulanan ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuca göre, deney grubu öğrencilerinin almış oldukları eğitimin trafik eğitim parkı desteğiyle yapılmasının öğrenciler üzerinde etkili olduğu ve öğrencilerin derse karşı ilgilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin eylem araştırması sürecinde yapılan etkinliklere ilişkin görüşleri olumlu yöndedir. Öğrenciler, trafik güvenliği dersinin işlenmesi sürecinde, eylem planı doğrultusunda hazırlanan etkinliklerde aktif olarak rol aldıkları için öğrenme süreçlerine etkisinin daha kalıcı ve zevkli bir şekilde olduğunu belirtmişlerdir. Gerek yazılı görüşleri alınan öğrenciler gerekse de dersteki davranış ve söylemlerinden elde edilen verilerde öğrencilerin, trafik güvenliği dersine ilişkin hazırlanan etkinliklerin öğretici ve eğlenceli olduğu, hayal gücünü geliştirdiği, kalıcı olduğu, derse karşı olumlu bir bakış açısı sağladığını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda öğrenciler, empati, iş birliği, takım çalışması, yardımlaşma gibi becerilerinin geliştiğini vurgulamışlardır.

Pekgöz Çeviker (2014) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin çocuk trafik eğitim parkına gitmesi ile trafik kurallarını daha kolay bir şekilde öğrendiklerini, derse karşı daha istekli, ilginç ve zevkli olup ders saatlerinin arttırılmasını talep ettiklerini, trafik eğitiminin

insan yaşamı için oldukça önemli olduğunu ifade ederek severek ve isteyerek bu derse katılım sağladıkları öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Yapılan etkinliklerde, öğrencilerin trafik güvenliğine ilişkin farkındalık seviyelerinin arttığını, günlük yaşantılarında güvenli yolculuk edebilmeleri için gerekli olan trafik kurallarını sürdürülebilir bir şekilde uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında trafik güvenliği dersi kapsamında öğrencilerin tamamının edindikleri bilgileri aile bireyleriyle paylaştıklarını ve yolculuk esnasında trafikte yaptıkları hatalarda aile bireylerini uyardıklarını ifade etmişlerdir. Çocuk Trafik Eğitimi ve Çalıştay Raporu'nda (2013) belirtildiği üzere, çocukların birçok konuda aile bireylerini rol model aldıklarını bu sebeple ailelerin trafik güvenliği konusunda bilgilendirilerek eğitilmesi gerektiği ve trafikte çocuklarına örnek davranışlar sergilemelerinin önemli olduğu ifade edilmiştir.

Öğrencilerin yanıtları değerlendirildiğinde; yolculuk esnasında kırmızı ışıktaki geçilmemesi gerektiği, sürüş esnasında sürücünün teknolojik cihazları kullanmaması gerektiği ve hız limitine uyulması hakkındaki yanıtların yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin, ders kapsamında edindikleri bilgileri aile bireyleri ile paylaşırken yetersiz oldukları ya da merak ettikleri konularda aile bireylerine danışarak öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin günlük hayatlarında, yapılan etkinliklerden yola çıkarak ders kapsamında öğrenmiş oldukları trafik kurallarına, trafik işaret ve levhalarına, güvenli geçiş yollarına daha fazla dikkat ettiklerini ve emniyet kemeri kullanımında hem kendisinin hem aile bireylerinin daha fazla önemsemesi hususunda dikkatli olduklarını ifade etmişlerdir.

Ertürk (2016) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin uygulamalı olarak aldıkları trafik eğitimi sonrasında işaretli trafik işaret cihazına uyma, yaya geçitlerinde yayalara yol verme, hız sınırına uyma, trafik işaret ve levhalarını öğrenme, karşıdan karşıya geçişlerinde sağa sola bakarak geçme, güvenli geçiş yerlerini kullanma, emniyet kemerini takma ve yayalara saygılı davranmak gibi bütün trafik kurallarını öğrenerek uyguladıkları görülmüştür. Önceden bu kuralları çok fazla önemsemeyip dikkat etmezken şu an hem araç içinde hem de yaya olarak çoğu güvenlik önlemlerini aldıkları, almayanları da uyardıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin belirtmiş oldukları ifadelerine göre, trafik güvenliği dersi kapsamında yapılan etkinlik ve uygulamaları hem öğretici hem de eğlenceli bulmuşlardır. Trafik güvenliği dersinin yalnızca düz anlatım yöntemi ile kitaptan işlenmesinin değil aynı zamanda öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme fırsatının sunulması, farklı etkinliklerin öğrenme sürecine dahil edilmesi öğrencilerin derse katılımını olumlu yönde etkilemiş ve bu yapılan bu

etkinliklerin oldukça ilgilerini çektiklerini ifade etmişlerdir. Hatipoğlu (2011), tarafından yapılan çalışmada çocuklar, ezbere öğretimden daha çok yaparak, yaşayarak ve görerek özümstediklerini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Özdemir (2010), araştırmasında öğrencilerin, oyun oynayarak, resim çizerek ve uygulama yaparak ile daha iyi öğrendiklerini bunun yanında trafik bilgilerini uygulama imkânı bulduklarında bilgilerin daha fazla pekiştiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin trafik güvenliği dersinde alışılmış öğretim yöntemlerini kullanmak yerine derslerde daha aktif yer aldıkları, derslerin ilgilerini çekecek şekilde yapılandırıldığı ve teorik bilgilerin öğretilmesinden çok pratik öğrenme etkinliklerine yer verilecek şekilde olması gerektiği ifade edilmiştir. Görselliğin ve birden çok duyu organını aktif hale getiren öğretim yöntemleri kullanılmalıdır. Öğrencilerin öğrenme sürecine dahil edilmesi, eğlenerek öğrendikleri sınıf ortamlarının oluşturulması ve fırsat verilmesi, bu bilgi ve becerilerin davranış haline dönüşmesini daha kolay sağlayacaktır.

Araştırmacı Gözlemi

Yedi hafta boyunca süren eylem araştırması süreci değerlendirildiğinde, öğrencilerin genel olarak memnun olduğu uygulama süreci, çekilen fotoğraflardan, derse karşı olan istekli davranışlarından ve olumlu ifadelerinden anlaşılmıştır.

Eylem planı doğrultusunda yapılan uygulamalar sırasında, araştırmacı tarafından gözleme dayalı olarak tutulan saha notlarına göre; öğrencilerin derse yönelik istekli, merak içinde oldukları, yapılan etkinlikleri oldukça benimsedikleri, bundan dolayı da öğrencilerin araştırmadaki katılımcı rollerini olumlu yönde etkilediği gözlenmiştir. Öğrencilerin iş birliği içinde yaptıkları çalışmalarda uyumlu oldukları, birbirlerine destek oldukları, bu çalışmalar esnasında oldukça keyif aldıkları ve özgün fikirler ortaya koydukları görülmüştür. Öğrencilerin, teknoloji desteği ile yapılan etkinlikleri oldukça dikkatli bir şekilde takip ettikleri ve öğretmen tarafından sorulan sorulara istekli bir şekilde cevap verdikleri gözlenmiştir. Özellikle günümüzde öğrencilerin teknolojiye olan bağlılıklarını ve zamanının birçoğunu tablet, telefon, bilgisayar vb. cihazlarla geçirdiklerini varsayarsak teknoloji destekli etkinliklerin ders planlarına dahil edilmesi oldukça önemlidir.

Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk'ün (2012), yaptıkları araştırmada İngiltere'de uygulanmış olan, trafik eğitimini desteklemek ve ailelerin de bilgilendirilmesi amacıyla animasyon, çizgi film gibi etkinliklerin yer aldığı, internet üzerinden herkesin

faydalanabileceği siteler oluşturulmalıdır şeklinde ifade edilmiştir. Yine benzer olarak Dindar (2009) tarafından yapılan trafik eğitiminin oyunla öğretimine ilişkin çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin uygulama ve görüşmeler esnasında olumlu dönüşler yaptığı, oyunla yapılan etkinliklerin trafiğe karşı olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olduğu görülmüş bunun yanında konuların öğretiminde öğrencilerin öğrenilen bilgileri kolay hatırlamaları konusunda olumlu etki yarattığı ifade edilmiştir. Öğrencilerin ilgisini çeken bu etkinlikler, derse karşı daha motive olmalarını sağlamakla birlikte, derste edindikleri bilgilerin daha etkili ve kalıcı olmasına da destek olmaktadır.

Şengül (2015), tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin erken yaşlarda trafik kurallarını benimsemesi için trafik eğitimlerinin eğlenceli ve nitelikli bir içeriğe sahip olması gerektiğini vurgulamıştır. Trafik kurallarının davranış haline dönüştürülebilmesi adına “İlçene Sahip Çık” projesi ile çocuklara verilen uygulamalı eğitimlerin olumlu sonuçlar verdiği hatta bu eğitimlerin ebeveynler üzerinde de etkili olduğu görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin çocuk trafik eğitim parkına götürülmesiyle gerçekleştirilen etkinlikte, öğrencilerin bu eğitim parkurunda yapılan uygulamalara yönelik ilgilerinin oldukça yüksek olduğu gözlenmiş, birçoğu alanı görünce davranışlarıyla heyecanını göstermiştir. Etkinlik sonrası yapılan değerlendirme sürecinde öğrencilerin, geziye yönelik yaptıkları olumlu yorumlardan, daha sonra tekrar çocuk trafik eğitim parkına gitmek istediklerini belirtmelerinden yola çıkarak bu ortamda oldukça mutlu oldukları ve yapılan uygulamaların öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ertürk (2016), tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, trafik eğitiminin teorik eğitimden ziyade uygulamalı eğitime dönük olması, öğrencilerin trafiğe ilişkin bilgileri ve kuralları uygulamalı olarak öğrenmelerinde ancak çeşitli kurum ve kuruluşlardan destek alınarak yapılabileceği ifade edilmiştir. Öğrencilerin, etkili bir trafik eğitimi almaları için trafik eğitim parkı olmayan şehirlere trafik eğitim parklarının inşa edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Arslan (2002), tarafından yapılan çalışmada, trafik eğitiminin amacının yaşama dönük olması gerektiği, verilen eğitimlerde bireylerin yaya, yolcu ve sürücü olarak trafikte bulundukları süreçte ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun yanında trafik eğitiminin çok yönlü olması, teori ile sınırlı kalmaması gerektiği ve kişinin edindiği bilgileri diğer insanlarla paylaşarak uygulayabilmesinin önemine dikkat çekilmiştir.

Öğrencilerin aktif olarak rol aldığı şehir maketi, drama gibi etkinliklerde ise öğrencilerin el becerilerini kullanarak tasarladıkları materyaller ile birlikte beyin fırtınası

yaparak fikir alışverişinde bulunmaları ve kendilerine verilen rolleri istekli bir şekilde canlandırmaları öğrencilerin trafik dersine olan ilgilerini ve dikkatlerini olumlu yönde geliştirmiştir. Öğrencilerin trafik güvenliği becerilerini geliştirmeleri için ders planlarına aktif olarak rol alacakları keyifli etkinlikler eklenmelidir. Öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak ortamların daha fazla sunulması gerekmekte ve öğretmenlerin bu süreçte güncel bilgilere sahip, donanımlı olmaları sürecin etkili olarak ilerlemesine katkı sunacaktır.

5.2. Öneriler

İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesine yönelik hazırlanan bu eylem araştırmasında elde edilen veri ve bulgular sonucunda, aşağıdaki önerilerde getirilebilir:

1. Okullarda uygulanan trafik güvenliği eğitimini desteklemek aynı zamanda ailelerinde bilgilendirilebilmesi için internet ortamında herkesin faydalanabileceği animasyon, çizgi dizi, eğitsel oyunlar, kısa filmlerin yer aldığı siteler açılabilir.
2. Trafik güvenliği eğitiminin ders kitaplarından işlenişinde; okul içi ve okul dışı etkinliklere çok fazla yer verilmemektedir. Genellikle trafik haftasında bazı okullar tarafından trafik güvenliği eğitime ilişkin yapılan bu uygulamaların yaygınlaştırılması ve sürekliliğinin sağlanması konusunda çalışmalar yapılabilir.
3. Okullarda verilen trafik güvenliği dersine yönelik öğrencilerin teorik eğitimin yanında çocuk trafik eğitim parklarında alabilecekleri uygulamalı eğitimlere de yer verilmesi ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Millî Eğitim Bakanlığı'nın iş birliği içinde bu sürece destek vermesi önerilebilir.
4. Okullarda trafik güvenliği dersinde yaşanan materyal eksikliğinden dolayı Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili kuruluşlar tarafından okullara gerekli ders araç gereçlerinin sağlanması adına çalışmalar yapılabilir.
5. Çocuk Trafik Eğitim Parkları için öğrencilerin kullanabileceği uygulama araç sayıları arttırılmalıdır. Bunun yanında uygulama araçları genellikle 3 ve 4. sınıf düzeyindeki öğrencilerin kullanabileceği düzeydedir. Bu araçları, farklı yaş gruplarının da kullanabileceği şekilde düzenlemeler yapılabilir.
6. İllerde yer alan çocuk trafik eğitim parklarının sayısı arttırılmalı daha çok okul ve öğrencinin faydalanması adına çalışmalar yapılabilir.
7. Okullarda trafik güvenliği dersi için kullanılabilecek bir derslik ya da okul bahçesinin bir bölümünde küçük bir eğitim parkuru hazırlanabilir. Trafik güvenliği dersi gerekli materyallerin kullanımı ile bu alanlarda işlenebilir.

8. Trafik güvenliği derslerinde oyun ve oyun etkinlikleri, canlandırmalar, drama faaliyetleri, maket tasarımları gibi görsel materyallerden faydalanılmalıdır. Araştırmada yararlanılan görsel materyallerin, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekerek öğrencinin motivasyonunu arttırarak dersin daha verimli geçtiği gözlenmiştir.
9. Öğrencilere, trafik güvenliği dersi kapsamında konuların içinde yer alan motorsuz taşıtlar ile ilgili kazanımların öğretilmesinde daha kalıcı olmasının sağlanması için motorsuz taşıtlar olan bisiklet, paten vb. araçların kullanımı uygulamalı olarak öğretilmelidir.
10. Dördüncü sınıf düzeyinde öğrencilere verilen trafik güvenliği dersinin amacına ulaşması için, haftalık 1 saat olan ders saatinin arttırılması ve dersin çeşitli etkinliklerle zenginleştirilerek aynı zamanda uygulamalı eğitim veren kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği sonucunda daha eğlenceli ve etkili hale getirilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akman, B. (2002). Okul öncesi dönemde matematik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 244-248.
- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 36(36), 474-489.
- Alat, A. (2014). *Trafik kazalarının çocuklar üzerindeki etkileri ve trafik polislerinin çocukları koruyucu görevleri*. Yüksek Lisans Tezi. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Arslan, F. (2002). *Trafik eğitim kampanyasına farklı bir yaklaşım (Elâzığ Örneği)*. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi, 8- 10 Mayıs 2002.
- Bağcı, D. (1995). *Sürücü adaylarının bilgilendirilmesinde sürücü kurslarında verilen trafik eğitiminin önemi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Bal, Ö. (2019). *Hayat bilgisi dersi değer eğitiminde örnek olay yöntemi: bir eylem araştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Eskişehir.
- Balkız, H. C. (1999). *İlköğretimde trafik eğitiminin trafik kazalarının önlenmesi üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Beyhan, A. (2013). Eğitim Örgütlerinde eylem araştırması. *Journal of Computer and Education Research*, 1(2), 65-89.
- Bouck, L. H. (1992). *Development of a British road safety education support materials curriculum*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED358064.pdf> (Erişim Tarihi: 16.04.2022 adresinden alındı).

- Bolat, Y., Özbek, E. ve Kaygusuz, S. (2017). Çocuk trafik eğitim parkının 4. sınıf trafik güvenliği dersinde öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1155-1165.
- Bryman , A. ve Cramer, D. (2001). *Quantitative data analysis with spss release 10 for Windows*. Routledge, London.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. istatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorum* (6. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (23. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. İstanbul: Kibele Yayınları.
- Çeviker Pekgöz, A. (2014). *Çocuk trafik eğitim parkı kullanımının ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Çeviker Pekgöz, A. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programına yönelik hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve model önerisi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği. (1998, 24 10). *Resmi Gazete*. (23503) Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23503.pdf> adresinden alındı.
- Çiğiltepe, A. (1998). *İlköğretim çağındaki çocukların trafik eğitimleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Daymon, C. ve Holloway, I. (2003). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. Routledge, London and New York.

- Dindar, R. (2009). *Örgün eğitim sistemi içinde trafik eğitiminde oyunla öğretimin önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Dragutinovic, N. ve Twisk, D. (2006). The effectiveness of road safety education. A literature review. The Netherlands: SWOV Institute for Road Safety Research.
- Efron, S. E. ve Ravid, R. (2013). *Action research in education*. New York: The Guildford Press.
- Ege, R. (1997). *Trafik kazaları ve trafik tıbbı*. Ufuk Üniversitesi: Ankara.
- EGM. (1999). Avrupa'da trafik kayıplarının azaltılması için polis denetim stratejileri. Ankara: Trafik Hizmetleri Başkanlığı: *Trafik Araştırma Merkez Müdürlüğü Yayınları*.
- EGM. (2001). Trafik güvenliği hakkında derlemeler ve trafik kültürü 2. Ankara: Trafik Hizmetleri Başkanlığı: *Trafik Araştırma Merkez Müdürlüğü Yayınları*.
- EGM. (2013). Çocuk trafik eğitimi çalıştay raporu. Ankara: Trafik Hizmetleri Başkanlığı: *Trafik Araştırma Merkez Müdürlüğü Yayınları*.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Elliott, B. (2000). *Review of good practice: children and road safety education*. Western Australia: Department of Transport Office of Road Safety.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Başkanlığı. (2021). *Trafik istatistik bülteni*. Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Başkanlığı: <http://www.trafik.gov.tr/kurumlar/trafik.gov.tr/04Istatistik/Aylik/aralik21.pdf> adresinden alındı.
- Erciyeş, G. (2019). Öğretim yöntem ve teknikleri. Tan, Ş. (Ed.) *Öğretim ilke ve yöntemleri içinde*. (s. 143-218). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdem, Mehmet, Işık ve Alim. (2004). *Türkiye’de trafik sorununun etkileşimli unsurları ve çözüm önerileri*. Trafik Şurası Serbest Bildiriler 2, (s. 615-616). İksad Yayınevi. Ankara.

- Ergün, M. (1980). Oyun ve oyuncak üzerine. *Milli Eğitim Dergisi*, 102-119.
- Ertürk, R. (2016). İlkokul öğrencilerinin uygulamalı trafik eğitimlerine yönelik algıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* (34), 546-553.
- Ferrance, E. (2000). *Themes in education: action research*. Providence, Rhode Island: The Education Alliance: Brown University.
- George, D., Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A Simple Guide and Reference*.
- Geray, C. (1981). Trafik kazaları ve eğitim. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, *Basın Yayın Yüksekokulu Dergisi*. Yıllık 1979-1980.
- Gökdağ, M. ve Atalay, A. (2015). Trafik eğitiminin trafik kazaları üzerindeki etkisi. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8 (2), 272-283.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşgın, S. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma* (2.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güner, F. ve Genç, Z. (2012). İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. (Çanakkale İli Örneği). *Selçuk İletişim*, 44-57.
- Güneş , F., Semerci, Ç., Elçi, A., Işık, A., Tosun, C., Özmen, C. ve Tarhan, S. (2015). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi
- Hatipoğlu, S. (2002). *Okul öncesi çocuklarda trafik eğitiminin gerekliliği. uluslararası trafik ve yol güvenliği kongresi bildirileri*. Gazi Üniversitesi Trafik Planlaması ve Uygulaması Anabilim Dalı: Ankara.
- Hatipoğlu, S. (2011). Okul öncesi çağı çocuklarının trafik bilgi ve algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3).
- Hatipoğlu, S., Özdemir, S. ve Öztürk, A. (2012). Türkiye’de ilköğretim okullarında verilen trafik eğitiminin farklı ülkelerde verilen eğitimle karşılaştırılarak incelenmesi ve geliştirilmesi için öneriler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 9-22.

- Irwin, R. L., Barney, D. T. ve Golparian, S. (2016). A/r/tografi, görsel araştırmalar için bir yöntem. Suzan Duygu Bedir Erişti. (Ed.) *Görsel Araştırma yöntemleri: teori, uygulama ve örnek* (s. 191-203). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- İnal, K. (2001). *Trafik güvenliği ve Türkiye'de sürücü eğitiminin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Johnson, A. P. (2019). *Eylem araştırması el kitabı* (3. baskı). Uzuner, Y., Öztan Anay, M. (Ed.) Ankara: Anı Yayıncılık
- Karayolları Trafik Kanunu. (1983). Erişim tarihi: 19 Şubat 2022 tarihinde [http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2918veMevzuatIli s ki=0vesourceXmlSearch=](http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2918veMevzuatIli ki=0vesourceXmlSearch=) adresinden alındı.
- Kavsıracı, O. (2014). *Örgün eğitimde sürekli ve uygulamalı trafik eğitiminin çocukların trafik bilgi ve algısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Kaya, A. (2008). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını uygulayan sınıf öğretmenleri ile bu yaklaşımı uygulamayan dal öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının karşılaştırılması (Gaziantep ili örneği)*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Malatya.
- Keser, H. ve Çakır, H. (2009). Çoklu zeka kuramına göre hazırlanmış olan bilgisayar destekli trafik eğitimi'ne ilişkin öğrenci görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 835-848.
- Lartey, G.K., Telljohann, S.K. ve Price, J.H. (2006). State mandated school bus safety education on the teaching of bus safety education. *American Journal of Health Studies*, 21(2), 115-122.
- Lincoln, Y. S., ve Guba, E. G. (1986). But is it rigorous? trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New Directions for Evaluation*.

- MEB. (2002). Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü. *Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik genel eğitim planı ve uygulama planı*, 18.01.2002/2642. adresinden alındı.
- MEB. (2005). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı. *Tebliğler Dergisi*, Ankara. 2575/192. Mart 02, 2022 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/index-arsiv3.htm> adresinden alındı.
- MEB. (2006). *İlköğretim Trafik ve İlk Yardım Dersi 4. ve 5. Sınıflar Öğretim Programı*. MEB Başkanlığı içinde Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü. İlköğretim Trafik ve İlk Yardım Dersi 4. ve 5. Sınıflar Öğretim Programı. adresinden alındı.
- MEB. (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı. *Tebliğler Dergisi*, Ankara.2597/111:<http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/71-2007> (Erişim Tarihi: 14.04.2022) adresinden alındı.
- MEB. (2008). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı. *Tebliğler Dergisi*, Ankara.2615/279:<http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/72-2008> (Erişim Tarihi: 14.04.2022) adresinden alındı.
- MEB. (2010). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı. *Tebliğler Dergisi*, Ankara.2634/74:<http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/74-2010> (Erişim Tarihi: 14.04.2022) adresinden alındı.
- MEB. (2012). Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. *İlköğretim Öğretim Programları*: Ankara. <http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/76-2012> adresinden alındı.
- MEB. (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2018). *İlkokul 4.Sınıf Trafik Güvenliği Ders Kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB, Talim Terbiye Kurulu. (2018). *Trafik Güvenliği Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

- Miles, M. & Huberman, A. (1994). *Qualitative data analysis an expanded source book. California: Sage Publications.*
- Murat, B. (2008). *Trafik hukuku ve temel trafik çevre bilgisi.* Adalet Yayınevi, Ankara.
- Nagai, Y., ve Fukuda, A. (2005). Research on traffic safety education and evaluation of its in chiba prefecture. *Japan proceedings of The Eastern Asia Society For Transportation Studies*, 5(1).
- O'Brien, R. (2001). An overview of the methodological approach of action research. R. Richardson (Ed.). *Theory and Practice of Action Research*. Erişim Tarihi: 20 Nisan 2022, <http://www.web.net/~robrien/papers/arfinal.html>.
- Ocak, G. ve Baysal, E. (2020). Eylem araştırmasını anlamak. Ocak, G. (Ed.) içinde, *Eğitimde eylem araştırması ve örnek araştırmalar* (s.1-46). Pegem Akademi, Ankara.
- Odabaşı, F. H. (1994). *Yabancı dilde dilbilgisi öğrenmede bilgisayar destekli öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etkisi.* Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.
- OECD. (2004). *Keeping children safe in traffic.* Organisation for Economic Co-Operation and Development Publishing, Paris.
- Özdemir, S. (2010). *Türkiye’de örgün eğitim sistemi içerisinde trafik eğitiminin durumu; avrupa ve dünya ülkeleri ışığında geliştirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Pampal, S., Hatipoğlu, S., Öztürk, A. ve Yıldız, E. (1999). *Türkiye’de trafik probleminin nedenleri: bilinç eksikliği ve yetersiz eğitim.* 2. Ulaşım ve Trafik Kongresi Bildirileri, 27-33.
- Payam, M. (2012). *İlk ve ortaöğretim okullarında trafik eğitimindeki temel sorunlar: Siirt ili örneği.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Payam, M. (2018). *Avrupa birliği ve Türkiye’de trafik güvenliği eğitimi.* Adıyaman: İKSAD Yayınevi.

- Riaz, M. S., Cuenen , A., Janssens, D., Brijs, K., ve Wets, G. (2019). Evaluation of a gamified e-learning platform to improve traffic safety among elementary school pupils in Belgium (s. 931-941). *Springer Link*.
- Ruxton, G. D. (2006). The unequal variance *t*-test is an underused alternative to Student's *t*-test and the Mann–Whitney *U* test. *Behavioral Ecology* 17 (4). (s. 688-690).
- Sandels, S. (1970). Young children in traffic, (Çev. Bekir Onur). *The British Journal of Educational Psychology*, 40 (2), 111-116.
- Sarı, C. (2021). *İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin trafik güvenliği konusuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Savaş, E. ve Gülüm, K. (2014). Geleneksel oyunlarla öğretim yöntemi uygulamasının başarı ve kalıcılık üzerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 16 (1). 183 - 202.
- Sayıştay Başkanlığı. (2008). *Trafik kazalarını önleme faaliyetleri, performans denetim raporu*. <https://sayistay.gov.tr/reports/64-trafik-kazalarini-onleme-faaliyetleri-dene>. Erişim Tarihi: 15.05.2022 adresinden alındı.
- Schagen, I. V., ve Rothengatter, T. (1997). Classroom instruction versus roadside training in traffic safety education. *Journal of Applied Developmental Psychology-Elsevier*, 283-292.
- Schwebel, D. C., McClure, L. A. ve Severson, J. (2014). Teaching children to cross streets safely: a randomized, controlled trial. *Health Psychology*, 33(7), 628–638.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research. *Education for Information*, 22(22) 63-75.
- Somekh, B. ve Given, L. (2008). Chapter A: action research the sage encyclopedia of qualitative research methods. *Sage Publications*.

- Sönmez, V. (1991). *Okul Öncesi ve temel eğitimde trafik eğitiminin önemi*, 1. Trafik Şurası Bildiriler Kitabı. 392-393. Ankara.
- Şengül, A. (2015). *Trafik kazalarında gerçek verilerin oluşturulması ve trafik kazalarının önlenmesine yönelik etkin eğitim faaliyetlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- T.C. Sayıştay Başkanlığı. (2008). *Trafik kazaları önleme faaliyetleri denetim raporu*. Ankara. Erişim adresi: <https://sayistay.gov.tr/reports/64-trafik-kazalarini-onleme-faaliyetleri-dene>
- Tahiroğlu, M. (2012). Değerler eğitiminin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin trafik kurallarına yönelik tutumlarına etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 123-136.
- TDK. (2022). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Güncel Türkçe Sözlük.
- Tezcan, Ö. , Ada, S. ve Baysal, Z. N. (2016). Eğitim alanında eylem araştırmaları. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (32), 133-148.
- Tombaklar, Ö. H. (2002, Mayıs). *Çocuklar ve trafik kazaları*. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi ve Fuarı. Gazi Üniversitesi: Ankara.
- TÜİK. (2021). Türkiye İstatistik Kurumu. *Trafik kaza istatistikleri: karayolu* www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=70 adresinden alındı
- Yavuzer, H. (2019). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yetkin, Y. (2010). *Türkiye’de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (21. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, Y., Tosun, H. ve Durna, T. (2013). Köşe yazarları gözüyle Türkiye’de trafik. *International Journal of Human Science* , 10(2), 718-750.

Zare, H., Niknami, S., Heidarnia, A. ve Fallah, M. (2019). Traffic safety education for child pedestrians: a randomized controlled trial with active learning Approach to develop street-crossing behaviors. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 60, 734-742.

EKLER

EK 1.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Ceren ŞENTÜRK		
E-postası/Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Sınıf Öğretmeni		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Sınıf Öğretmenliği	2016-2020
Tez Başlığı	İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği		
Tez Danışmanı	Doç. Dr. Tuncay Canbulat		
Akademik Eserler			
Şentürk, C., Yazar, İ. (2021). Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Analizi. <i>International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education</i>, 10 (4), 258-276. Canbulat, T., Şentürk, C. (2021, Mayıs). <i>Sınıf Öğretmenlerinin Değer Öğretiminde Model Olma Durumlarının İncelenmesi</i>. II Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

EK 2. Veli İzin Formu

EBEVEYN ONAM FORMU

Sayın Ebeveyn;

Bu çalışma ilkokul 4. Sınıf Trafik Güvenliği dersinde öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin istenilen düzeyde geliştirilmesi amacıyla planlanmıştır. Bu çalışmada çocuğunuza anket uygulanacaktır. Çocuğunuzun araştırmaya katılımı sizin olur vermenize ve çocuğunuzun isteğinize bağlıdır. Araştırma sürecinde istediğiniz zaman, bir cezaya ya da yaptırıma maruz kalmaksızın ve hiçbir hakkınızı kaybetmeksizin, çocuğunuzun araştırmaya katılmasını reddedebilir veya çocuğunuzu araştırmadan çekebilirsiniz. Çocuğunuzu ve sizi ortaya koyacak kayıtlar gizli tutulacaktır; kamuoyuna açıklanamaz; araştırma sonuçlarının yayımlanması halinde bile kimliğiniz gizli kalacaktır.

Araştırma Süresince 24 saat ulaşılabilecek kişi Adı / Soyadı / Telefonu:

GÖNÜLLÜ OLURU

“Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen sorumlu araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya çocuğumun gönüllü olarak katıldığını, istediğimiz zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabilceğini ve kendi isteğimize bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın çocuğumun benim rızamla katılmasını kabul ediyorum.”

Ebeveyn Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Açıklamaları Yapan Kişinin Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Yasal Temsilcinin Adı Soyadı (gerekliyorsa):

İmzası :

Tarih :

EK 3. Uygulama İzinleri

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-12018877-604.01.02-36349613
Konu : Araştırma İzni
Ceren ŞENTÜRK

05/11/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı yazısı (Genelge 2020/2).
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğünün 131870 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ceren ŞENTÜRK' ün, "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği" konulu araştırmasını ilimiz Buca ilçesine bağlı Buca Özel Bilev Koleji İlkokulunda uygulama isteği ilgi (b) yazısında belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, yukarıda belirtilen okulda 2021-2022 eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet YİĞİT
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
Mustafa YILDIZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

1-Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
2-Anket Formları (5 Sayfa)

Adres : Fevzipaşa mh. 452 sk. no:15 konak/ İZMİR

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (232) 280 36 31

E-Posta: strateji@meb.gov.tr

Kep Adresi : mebi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Duda ALP Bilgisayar İşletmeni

Unvan : Bilgisayar İşletmeni

İnternet Adresi: Faks:2322803547

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evmksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3759-5045-3d12-a513-0305 kodu ile teyit edilebilir.

EK 4. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Kullanım İzni**Re: Yüksek Lisans Tezi****ozan kavsıracı**

13/09/2021 17:53

Kime: Ceren Şentürk

Sayın Ceren Şentürk,

2014 yılında yüksek lisans tezimde geliştirmiş olduğum nitel değerlendirme formunu, "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği" isimli yüksek lisans tezinizde kaynak göstermek koşulu ile kullanabilirsiniz.

Ozan Kavsıracı

Ceren Şentürk <_____, 12 Eyl 2021 Paz, 18:26 tarihinde şunu yazdı:

Sayın hocam merhaba. Yüksek lisans tezimin adı "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği." Tezimde sizin 2014 yılında tezinizde geliştirdiğiniz nitel değerlendirme formunu kullanmam hususunda izninizi istiyorum. Eğer uygun bulursanız izinlerinizi yollarsanız çok sevinirim. Saygılarımla.

EK 5. ETİK İZİN

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ

Sayı : E-87347630-659-129738
Konu : Ceren ŞENTÜRK

ACELE
22.10.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 24.09.2021 tarih ve E-67493393-302.08.01-115144 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınıza istinaden Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 08.10.2021 tarihli toplantısında alınan 8 sayılı karar ile Enstitünüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ceren ŞENTÜRK'ün "İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği" başlıklı çalışması için yapacağı uygulamanın etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiş olup, alınan karar Makamunuzca onaylanmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Nükhet HOTAR
Rektör

EK 6. OKUL İZİNLERİ

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Okulumuz 4.sınıf öğretmeni Ceren Şentürk'ün "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği" başlıklı tez çalışmasını okulumuz 4. Sınıf öğrencilerine 15 Kasım 2021 tarihinden itibaren yaklaşık 10 hafta sürecek şekilde uygulamasına izin veriyorum.

Gereğini arz ederim.

Bakiye ÖZKAN

20/09/2021

İmza

EK 7. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama

İlkokul Trafik Güvenliği Becerileri Yazılı Yoklaması

Sevgili öğrencim,

Elinizdeki bu anket, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Toplanacak bu veriler Trafik Güvenliği dersinin değerlendirilmesine ve eksikliklerin giderilmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle sorulara vereceğiniz yanıtların eksiksiz olması çok önemlidir. Yanıtlarınız araştırmacı dışında kimse tarafından okunmayacak olup “**İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği**” adlı tez çalışmasında kullanılacaktır. İsminizi belirtmenize gerek yoktur.

Anketteki soruları dikkatlice okuyunuz. Okuduktan sonra sorunun karşısında ya da altında bulunan seçeneklerden durumunuza en uygun düşenin önündeki parantez içine (X) işareti koyunuz. Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Ceren ŞENTÜRK

Araştırmacı

Doç. Dr. Tuncay CANBULAT

Danışman

Öğrencinin;

Cinsiyeti: () Kız () Erkek

A.

1. Daha önce herhangi bir çocuk trafik eğitim parkına gittiniz mi?

() Evet () Hayır

2. Anne-babanızdan biri trafik polisi mi?

() Evet () Hayır Evet ise hangi veliniz olduğunu belirtiniz.

B.

Trafik Güvenliği Dersine Yönelik Yazılı Yoklama

1) Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını kısaca yazınız.

TRAFİK	:	
YAYA	:	
YAYA GEÇİDİ	:	
YOLCU	:	

GÜVENLİ YOL :

IŞIKLI TRAFİK İŞARET CİHAZI :

KAVŞAK :

GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ :

BANKET :

TRAFİK KAZASI :

TRAFİK POLİSİ :

2) Büyüdüğünüzde araba kullanırken üzücü bir durum yaşamamak için en çok dikkat edilmesi gereken 3 davranışı yazınız.

I)

II)

III)

3) Emniyet kemeri ne işe yarar?

.....
.....

4) Taşıt yolunda karşıdan karşıya güvenli bir şekilde geçmek için nereleri kullanabiliriz?

.....
.....

5) Yaya kaldırımı bulunmayan yollarda yürümek zorunda kaldığımızda nereden yürümeliyiz?

.....

Neden?

6) Geçiş üstünlüğü olan araçlara üç tane örnek veriniz.

I.

II.

III.

7) Trafik kazası sonucunda yaralılara yardım etmek için hangi telefonu aramalıyız?

.....

8) Yaya olarak güvenli bir şekilde istediğimiz yerlere ulaşabilmemiz için uymamız gereken 3 kuralı yazınız.

I)

- II)
- III)

9) Taşıt içinde yolcu olarak uyulması gereken kurallardan 3 tanesini yazınız.

- I)
- II)
- III)

10) Aşağıda görselleri verilen boş trafik levhalarının şekil ve renklerine bakarak ne anlama geldiğini noktalı yerlere yazınız.

.....

.....

11) Arabada nerede yolculuk yapıyorsunuz?

- a) Ön Koltuk
- b) Arka Koltuk
- c) Bazen Ön Koltuk – Bazen Arka Koltuk

12) Aile bireylerinizin araç kullanırken araç içinde ya da diğer sürücülerle tartışmalarına şahit oldunuz mu? Bu durumda siz ne yaptınız?

.....

.....

13) Aile bireyleriniz araç kullanırken cep telefonu kullanıyor mu? Yolculuk esnasında telefon tablet vb. araçların kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

.....

.....

14) Trafikte sorumlu, saygılı ve sabırlı olmanın bize ve diğer sürücülere olan katkısı sizce neler olabilir?

.....

.....

15) Çocuk Trafik Eğitim Parkı sizce ne demektir?

.....

.....

16) Motorsuz taşıtları (bisiklet, kaykay, kızak vb.) kullanmadan önce almamız gereken güvenlik önemleri nelerdir?

.....

.....

17) Toplu taşıma araçlarını kullanan yolcuların sorumlulukları nelerdir?

.....

.....

18) Aşağıdaki trafik işaret levhalarından bildiklerinizin anlamlarını (isimlerini) yanlarındaki boşluklara yazınız.

EK 8. Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Yazılı Yoklama Cevap Anahtarı

İlkokul Trafik Güvenliği Becerileri Yazılı Yoklaması

Sevgili öğrencim,

Elinizdeki bu anket, öğrencilerin trafik güvenliği becerilerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Toplanacak bu veriler Trafik Güvenliği dersinin değerlendirilmesine ve eksikliklerin giderilmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle sorulara vereceğiniz yanıtların eksiksiz olması çok önemlidir. Yanıtlarınız araştırmacı dışında kimse tarafından okunmayacak olup “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması: İzmir İli Örneği” adlı tez çalışmasında kullanılacaktır. İsminizi belirtmenize gerek yoktur.

Anketteki soruları dikkatlice okuyunuz. Okuduktan sonra sorunun karşısında ya da altında bulunan seçeneklerden durumunuza en uygun düşenin önündeki parantez içine (X) işareti koyunuz. Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Ceren ŞENTÜRK

Araştırmacı

Doç. Dr. Tuncay CANBULAT

Danışman

Öğrencinin;

Cinsiyeti: () Kız () Erkek

A.

1. Daha önce herhangi bir çocuk trafik eğitim parkına gittiniz mi?

() Evet () Hayır

2. Anne-babanızdan biri trafik polisi mi?

() Evet () Hayır Evet ise hangi veliniz olduğunu belirtiniz.

.....

B.

Trafik Güvenliği Dersine Yönelik Anket Soruları

1) Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını kısaca yazınız. (2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

TRAFİK

:İnsan ve araç ile hayvanların karayolu üzerindeki hal ve hareketlerine trafik denir.

Ulaşım yollarında bulunan taşıtların ve yayaaların tümü.

YAYA	:Trafikte taşıt içerisinde olmayan, hareketli veya hareketsiz bütün insanlara yaya denir. Trafikte yürüyerek ya da koşarak seyahat eden insanlara verilen ad.
YAYA GEÇİDİ	:Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır. Caddelerde, yayaların güvenli geçebilmesi için ayrılmış geçit.
YOLCU	:Araç kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.
GÜVENLİ YOL	:Kavşakları, yaya ve okul geçitleri belirlenmiş, gerekli güvenlik önlemleri alınmış yol.
IŞIKLI TRAFİK İŞARET CİHAZI	:Taşıtların ve yayaların kavşaklardan geçişini düzenleyen ışık sistemine denir.
KAVŞAK	:İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi, birleşmesi ve ayrılması ile oluşan ortak alanlardır.
GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ	:Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.
BANKET	:Yaya kaldırımı olmayan kara yollarında, taşıt yolu kenarında yayaların kullanabileceği kısım.
TRAFİK KAZASI	:Bir karayolu taşıtının diğer bir taşıta, yayaya, hayvana, ağaca veya herhangi bir farklı bir nesneye çarpmasıdır.
TRAFİK POLİSİ	:Trafığı düzenlemekle görevli kişilere denir.

2) Büyüdüğünüzde araba kullanırken üzücü bir durum yaşamamak için en çok dikkat edilmesi gereken 3 davranışı yazınız. (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Araçta emniyet kemeri takmak.
- Alkollü araç kullanmamak.
- Trafik kurallarına uymak.
- Araç içinde telefon vb. araçlar kullanmamak.
- Trafik işaret ve levhalarına uygun hareket etmek.

- Geçiş önceliği ve üstünlüğüne dikkat etmek.
- Hız limitine uymak.
- 10 yaşın altındaki çocuklar ön koltukta seyahat etmemelidir.
- Yorgun ya da uykulu araç kullanılmamalıdır.

3) Emniyet kemeri ne işe yarar? (2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Emniyet kemeri ani frenleme veya çarpışma durumlarında oluşan yaralanma ve ölüm olaylarını önlemeye yönelik kullanılan bir güvenlik ekipmanıdır.

4) Taşıt yolunda karşıdan karşıya güvenli bir şekilde geçmek için nereleri kullanabiliriz? (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Trafik Polisinin, Trafik Işıklarının, Yaya Geçitlerinin, Alt ve Üst Geçitlerin bulunduğu yerler eğer bu unsurlardan hiçbiri yoksa caddelerin köşe başlarından karşıdan karşıya geçebiliriz.

5) Yaya kaldırımı bulunmayan yollarda yürümek zorunda kaldığımızda nereden yürümeliyiz? (2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Yaya kaldırımı bulunmayan cadde ve sokaklarda yürümek zorunda kaldığınızda, yolun sol kenarından yürümek gereklidir.

Neden? Çünkü ülkemizde trafik sağ taraftan çalıştığı için sizde sağ taraftan yürüdüğünüzde yolun sağını kullanan araçlar sizin arkanızda kalacak ve siz araçları göremeyeceksiniz. Ancak sol taraftan yürüdüğünüzde karşıyızdan gelen aracı rahatlıkla görebilir.

6) Geçiş üstünlüğü olan araçlara üç tane örnek veriniz. (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Ambulans, hasta, acil ve yaralı taşıyan araçlar
- İtfaiye araçları
- Emniyet ve asayiş araçları
- Zabıta araçları
- Olay yerine giden görevli araçlar
- Koruma araçları

7) Trafik kazası sonucunda yaralılara yardım etmek için hangi telefonu aramalıyız? (1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

112

8) Yaya olarak güvenli bir şekilde istediğimiz yerlere ulaşabilmemiz için uymamız gereken 3 kuralı yazınız. (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Cadde ve sokaklarda her zaman yaya kaldırımını kullanılmalıdır.
- Karşı kaldırıma yaya geçitleri kullanılmalıdır.
- Kaldırımdan inerken, karşıdan karşıya geçerken önce sola, sonra sağa yine sola bakıp öyle geçilmelidir.
- Yine koşmadan hızlı adımlarla yürüyüp ve geçişi tamamlayın.
- Asla ve asla kavşak ortasından ve çapraz geçmeyin.
- Alt ve üst geçitleri kullanmak.
- Park eden ya da duran araçların arkasından geçmemek.

- Trafiği düzenleyen işaret ve uyarıları dikkate almalıdır.
- Duran bir taşıtın önünden ve arkasından geçmemeliyiz.
- Bulunulan bölgede trafik polisi varsa görevlinin işaretlerine uyulmalıdır.
- Yaya olarak hareket halindeyken, cep telefonu, tablet vb. araçlarla ilgilenilmemesi gereklidir.

9) Taşıt içinde yolcu olarak uyulması gereken kurallardan 3 tanesini yazınız. (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Ulaşım için toplu taşıma araçları kullanılıyorsa inerken aracın durduğundan emin olunduktan sonra araçtan inilmelidir.
- Yolculuk esnasında yüksek sesle konuşmamak, yolcuları ve şoförü rahatsız ve meşgul etmemek gereklidir.
- Yolcular sürücünün dikkatini dağıtmamalıdır.
- Yolcular, yolculuk esnasında araçlarda bulunan oturma yerlerine oturmaları veya ayakta kalan yolcular ise tutacakları tutmaları gerekmektedir.
- Araç durmamadan inilmemelidir. Kapı kolları ile oynanmamalıdır.
- Özel aracın içerisinde 10 yaşından küçük olan çocuklar mutlaka çocuk koltuğunda oturmalıdır.
- 10 yaşından büyük olan çocuklar ise özel araçların arka koltuğunda oturmalıdır.
- Arka koltuğa oturduktan sonra emniyet kemeri takılmalıdır. Böylece güvenli şekilde yolculuk yapabiliriz.
- Araç içinde ki yolcular camdan el ve kollarını çıkarmamalı, sarkmamalıdır.
- Pandemi koşullarına uygun olarak kurallara uygun hareket etmelidir.

10) Aşağıda görselleri verilen boş trafik levhalarının şekil ve renklerine bakarak ne anlama geldiğini noktalı yerlere yazınız. (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Tehlike uyarı işaretleri genellikle **kırmızı** renkli ve **üçgen** içerisinde olurlar.

Bilgi işaret levhaları, genel olarak mavi zemin üzerine yerleştirilmiş beyaz sembollerden oluşur.

Trafik tanzim işaretleri kırmızı ya da mavi daire içerisinde olurlar.

11) Arabada nerede yolculuk yapıyorsunuz? (1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- a) Ön Koltuk **0 Puan**
- b) Arka Koltuk 1 Puan**
- c) Bazen Ön Koltuk – Bazen Arka Koltuk **0 Puan**

12) Aile bireylerinizin araç kullanırken araç içinde ya da diğer sürücülerle tartışmalarına şahit oldunuz mu? Bu durumda siz ne yaptınız? (1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Şahit olundu ya da olunmadı. Yaşanan olay anlatılacak.

13) Aile bireyleriniz araç kullanırken cep telefonu kullanıyor mu? Yolculuk esnasında telefon tablet vb. araçların kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz? (1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

Cep telefonu kullanıyor ya da kullanmıyor. Konu hakkında düşünceler anlatılacak.

14) Trafikte sorumlu, saygılı ve sabırlı olmanın bize ve diğer sürücülere olan katkısı sizce neler olabilir? (2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Büyük kazalar yaşanmasına karşı önlem alınmış olur.
- İnsanlar birbirleriyle sorunlar yaşamaz, daha sakin ve güvenli bir trafik ortamı sağlanmış olur.
- Trafik kazaları sonucunda yaşanan ölüm ve yaralanmalar azalır.

15) Çocuk Trafik Eğitim Parkı sizce ne demektir? (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Çocuk Trafik Eğitim Parkları, okul öncesi çocuklar ile ilk ve ortaöğretim öğrencilerine derslerde öğrendikleri teorik trafik bilgilerini uygulama fırsatı vermek, okul dışında her an karşı karşıya kalınan trafik ortamını parklarda gerçekleştirerek trafik kurallarına uygun davranış kazandırılmasına, böylece trafik kültürünün oluşmasına ve trafik kazalarının en aza indirilmesine yardımcı olmak için var olan alanlardır.
- Çocuklara ve engelli vatandaşlarımıza **trafik eğitimi** verebilmek için küçük bir şehir olarak tasarlanan yerlerdir.

16) Motorsuz taşıtları (bisiklet, kayak, kızak vb.) kullanmadan önce almamız gereken güvenlik önemleri nelerdir? (3-2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Kask takmak
- Emniyetli kullanmak
- Dizlik ve dirseklik takmalı
- Eldiven takılmalı
- Uygun kıyafet ve ayakkabı tercih edilmeli.
- Trafiğe kapalı alanları tercih etmeli
- Özel, güvenli alanlarda kullanmalıyız.
- Bisiklet boyumuza uygun olmalı.
- Bisiklette zil, far, ön ve arkasında reflektör olmalı.
- Kulaklık takılmamalı.
- Kullandığımız bu araçların bakımı yapılmalı, eskiyen parçaları değişmeli.

- Koruyucu gözlük takılabilir.
- Tek başımıza kullanmadan önce iyi bir eğitim alınmalıdır.

17) Toplu taşıma araçlarını kullanan yolcuların sorumlulukları nelerdir? (2-1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

- Araçları temiz tutmalıyız.
- Araçların eşyalarına zarar vermemeliyiz.
- Aracı kullanan kişi yani şoförün uyarılarına dikkat etmeli ve uymalıyız.
- Araç durmadan araçtan inmemeliyiz.
- Yüksek sesle müzik dinleyip ya da biriyle konuşmamalıyız.
- Duraklarda inmeli ve binmeliyiz.
- Araçlara ön kapıdan girmeli ve arka kapıdan çıkmalıyız.
- Yolculuk esnasında el ve yüzümüzü camdan çıkarmamalıyız.
- **Toplu taşımada hasta ve yaşlılara**, gebe ve çocuklu kadınlara, engelli ve özel durumu olan yolculara binerken ve inerken öncelik verilmelidir.
- Hasta ve **yaşlılara**, gebe ve çocuklu kadınlara, engelli ve özel durumu olan yolculara boş koltuk önceliği verilmelidir.

18) Aşağıdaki trafik işaret levhalarından bildiklerinizin anlamlarını (isimlerini) yanlarındaki boşluklara yazınız. (1-0 Dereceli Puanlama Anahtarı)

EK 9. Öğrenci Görüşme Formu

1. Ailenizle yaptığınız yolculuklarda trafik güvenliği dersinde öğrendiğiniz bilgileri ailenizle paylaşıyor musunuz?

2. Günlük hayatınızda trafik güvenliği dersinde öğrendiğiniz kuralları uyguluyor musunuz?

3. Trafik Güvenliği dersinde yapılan etkinlik ve uygulamaları (trafik polisi ziyareti, çocuk trafik eğitim parkı, trafikteyim hayatın içindeyim maketi, animasyon, yarışma vb.) nasıl buldunuz?

EK 10. Eylem Araştırması 1.Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokul	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Can Güvenliğimiz / Trafik İle İlgili Temel Kavramlar	
Önerilen süre:	40' + 40' + 40'	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.1. Trafikte kendisinin ve başkalarının hayatının önemli olduğunu fark eder. TG.4.1.2. Trafikle ilgili temel kavramları açıklar.	
Ünite Kavramları ve sembolleri	Trafik unsurları (yaya, yaya geçidi, yaya kaldırımı, taşıt, alt geçit, üst geçit, okul geçidi, toplu taşıma, ışıklı trafik işaret cihazı, banket, trafik polisi, trafik kazası)	
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri:	Anlatım, beyin fırtınası, tartışma, soru-cevap, hikâye tamamlama	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve kaynakça	Trafik unsurları tanım kartları, bilgisayar (animasyon), A4 kâğıdı,	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	- Dersin girişinde öğretmen elinde eş sayıda kavram tanımları ve görsellerin olduğu renkli mektup zarf ve içlerinde kavramların görselleri ve tanımları olan kartlar ile sınıfa girer. - Öğrencilere birer boş kâğıt dağıtır ve içeriğinde trafik unsurlarının (yaya, yaya geçidi, yaya kaldırımı, taşıt, alt geçit, üst geçit, okul geçidi, toplu taşıma, ışıklı trafik işaret cihazı, banket, trafik polisi...) bulunduğu, çocuklar için öğretmen tarafından hazırlanmış olan animasyonu izletir. - Bu animasyonu izlediklerinde dikkatlerini çeken kavramları önlerinde ki boş kâğıtlara yazmalarını ister. - Kartlarda yer alan tanımlar aşağıda verilmiştir. Trafik: Ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt araçları tarafından kullanılması, seyrüsefer. Ulaşım yollarında bulunan taşıt ve yayaların tümü Yaya: Kara yolunda hareketsiz duran veya hareket hâlinde bulunan insan Taşıt: Kara yolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlar. Yaya kaldırımı: Kara yollarında yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısım. Alt geçit: Karayolunun diğer bir karayolunun veya demiryolunun altından geçmesini sağlayan yapı. Üst geçit: Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunun üstünden geçmesini sağlayan yapı. Trafik işaret levhası: Trafikle ilgili sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan levha. Toplu taşıma: Ulaşım ihtiyacının çok sayıda insanın aynı anda taşınması ile karşılanması. Işıklı trafik işaret cihazı: Trafiği düzenlemede kullanılan, üzerinde çeşitli renk, sembol ve yazı bulunan bir talimatın aktarılmasını sağlayan ışıklı cihaz.

		Banket: Yaya kaldırımı olmayan kara yollarında, taşıt yolu kenarında yayaların kullanabileceği kısım. Trafik Polisi: Trafiği yöneten veya trafik kurallarının uygulanmasını sağlayan polis memuru. Trafik kazası: Bir karayolu taşıtının diğer bir taşıta, yayaya, hayvana, ağaca veya herhangi bir farklı bir nesneye çarpmasıdır. Yaya geçidi: Bir cadde üzerinde yayaların yolun karşısına geçmesi için özel olarak işaretlenmiş bölümdür. Güvenli yol: Kavşakları, yaya ve okul geçitleri belirlenmiş, gerekli güvenlik önlemleri alınmış yollara denir.
	Geliştirme	- İzlenen animasyonda can güvenliğimiz için uymamız gereken kurallara yönelik davranışlar bulunurken aynı zamanda trafikte yapılmaması gereken hatalarda bulunmaktadır. - Öğrencilere öğretmenin derse girerken dağıttığı boş kâğıtlara, animasyonda dikkatlerini çeken kavramları ve trafikte doğru-yanlış yapılan davranışlara dair yazdıklarını okumalarını ister. - Trafikte yapılan doğru ve yanlış davranışları animasyondan izledikleri örneklerle ifade etmeleri istenir. - Öğrencilere tanımların ve görsellerin olduğu kartlar renkli zarfların içinde her bir öğrencide bir kart olacak şekilde dağıtılır. - Kartı ilk çeviren öğrenci kartın üzerinde yazan tanımları okur ve tanımın görselinin olduğu kart olan öğrenciden ise bu kartı söylemesi beklenir. Bu şekilde tanımlar ve görseller eşleşmiş olur. - Kartları eşleşen öğrenciler, akıllı tahta önüne gelerek animasyon üzerinde o kavramın yer aldığı bölümleri göstermeleri istenir. - Kartlar tamamlanana kadar eşleştirip gösterilmeye devam edilir.
	Sonuç	- İzlenen animasyonda öğrencilerin dikkatlerini çeken olayların daha çok olumlu davranışlar mı yoksa olumsuz davranışlar mı olduğu tartışılır. - Kartlar ile öğrenilen kavramların pekiştirilmesi için değerlendirme etkinliği yapılır. - Öğrenciler bu sayede animasyon üzerinde ve kartların da desteği ile trafik ile ilgili kavramların tanımlarını öğrenerek aynı zamanda bu kavramların gerçek hayattaki karşılıklarını da görmüş olurlar.
BÖLÜM III		
	Ölçme-Değerlendirme:	Öğretmen animasyonda geçen ve kartlarda olan kavramları tahtaya yazar. Öğrencilerin öğrendikleri kavramları sırayla kullanarak trafikte uyulması gereken kuralları dikkate alarak her biri birer cümle söyler ve öğretmen her bir cümleyi tahtaya yazarak hep birlikte bir hikâye oluşturulur.
BÖLÜM IV		
	Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar:	Trafiğin tanımı ve insan yaşamındaki yerinden bahsedilir. Öğrencilerin günlük yaşamında trafikte karşılaşılabileceği temel kavramlar (yaya, yaya geçidi, kaldırım, taşıt, alt geçit, üst geçit, ışıklı trafik işaret cihazı, trafik levhaları, toplu taşıma, banket vb.) üzerinde durulur.

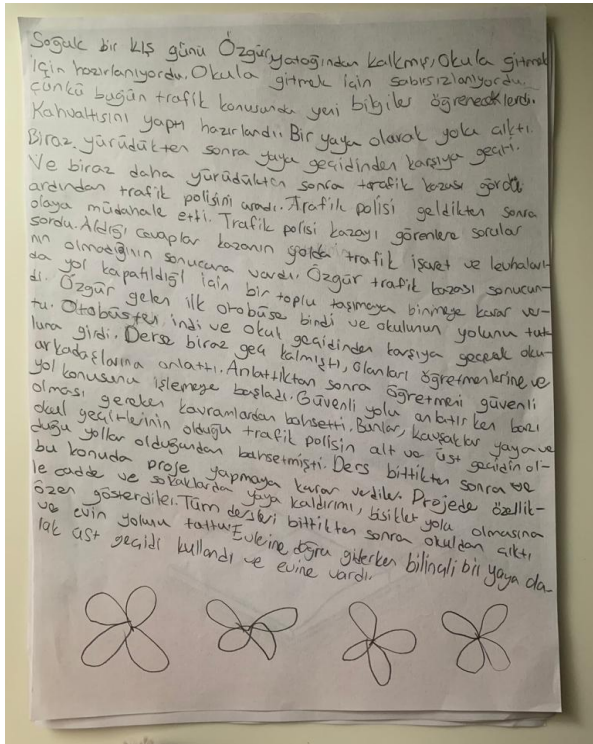
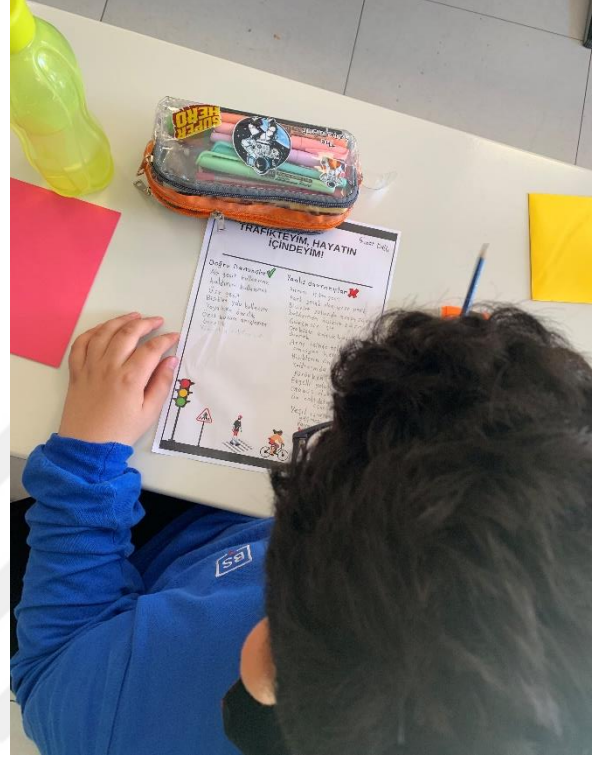
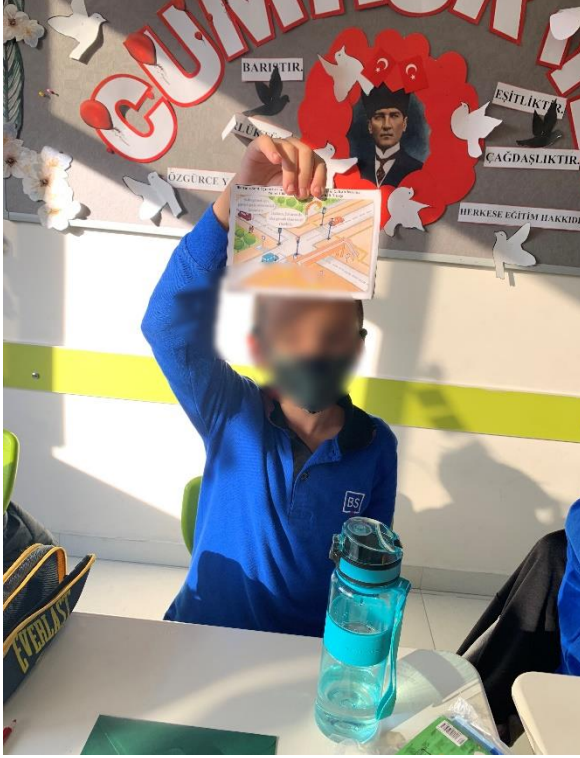
EK 11. Eylem Planı 1. Hafta Animasyon Ara Yüzü Fotoğrafları

EK 12. Eylem Planı 1. Hafta Animasyon Ara Yüzü Fotoğrafları

EK 13. Eylem Planı 1. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 14. Eylem Planı 1. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 15. Eylem Araştırması 2. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokul	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Trafik İşaret ve Levhalarını Öğrenelim / Yayalar ve Kurallar	
Önerilen süre:	40' + 40' + 40'	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.3. Trafik işaretleri ve işaret levhalarının önemini araştırır. TG.4.1.4. Yaya olarak trafik kurallarına uyar. TG.4.1.5. Günlük yaşantısında çevresindeki güvenli yolları kullanır.	
Ünite Kavramları ve sembolleri	Trafik unsurları (yaya, yaya geçidi, yaya kaldırımı, taşıt, alt geçit, üst geçit, okul geçidi, toplu taşıma, ışıklı trafik işaret cihazı, banket, trafik polisi, trafik kazası), bilgilendirme, uyarı ve yasaklama levhaları	
Öğretme- Öğrenme- Yöntem ve Teknikleri:	Anlatım, beyin fırtınası, tartışma, soru-cevap, görsel okuma, gösterip yaptırma	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve kaynakça	Trafik işaret ve levhaları, yarışma için zil, bilgisayar, ders kitabı	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	- Dersin girişinde öğretmen elinde trafik işaret ve levhalarının olduğu tabelalarla sınıfa girer. Bu tabelaların günlük hayatta hem yaya hem de sürücü olarak en çok karşılaşılan levhalardan olmasına dikkat edilir. Öğretmen öğrencilerine bu levhalardan hangilerini bildiklerini sorar ve onlardan cevap alır. - Ardından İçişleri Bakanlığı ile TRT iş birliğinde hazırlanan “Trafik Tayfa” adlı çizgi dizinin “Trafik İşaretleri” adlı 7. Bölümü öğrencilere izletilir. https://www.youtube.com/watch?v=AawZoH6IeyU - Bu animasyonu izlettikten sonra akıllarında kalan trafik işaret ve levhalarını söylemeleri istenir. - Trafik işaretleri ve trafik işaret levhaları kara yollarını kullananlara bilgilendirme, uyarı ve yasaklama mesajları verdiği belirtilir. Tehlikeli Uyarı İşaretleri: Üçgen şeklindeki levhaları sürücülere yönelik düzenlenmiş olup uyarı şeklindedir. Trafik tanzim işaretleri: Kara yollarını kullanan yayalara ve sürücülere yasaklama ve sınırlamalar hakkında bilgi verir. Kırmızı yuvarlak levhalar uyarı amaçlı levhalardır. Mavi daire şeklindeki levhalar mecburi yolları gösterir. Bilgi işaretleri: Kara yollarını kullanan yaya ve sürücülere yol güzergâhında lazım olacak bazı bilgiler verir.

Geliştirme	- İzlenen çizgi dizide geçen ve sınıfa getirilen trafik işaret ve levhaları öğrencilere tekrar gösterilerek her birinin ne anlama geldiği üzerinde durularak anlatım tekrarlanır. - İşaret ve levhalar iyice pekiştirildikten sonra hazırlanan 5 farklı tabela okul bahçesinin belirli köşelerine öğrencilerle birlikte yerleştirilir. - Her tabelanın başına teneffüslerde durmak üzere öğrenciler görevlendirilir. - Öğrenciler, teneffüs zamanlarında okulun diğer öğrencilerine öğrenilen bu tabelalar hakkında bilgi verir. Ne amaçla kullanıldığını, anlamlarının neler olduğunu anlatır. - Görevli öğrenciler, teneffüslerde değiştirilerek farklı trafik işaret ve levhalarının hem kendi öğrencilerinin hem de diğer öğrenciler ve okul paydaşları tarafından bu konuda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi sağlanmış olur.
Sonuç	- Okulun bahçesine yerleştirilen tabelalar ve çizgi dizide gördüğümüz işaret ve levhalardan yola çıkarak hatalı ve doğru yapılan davranışlar üzerine sınıfça tartışılır. - Trafikte can ve mal kaybı yaşamamak için trafik işaret ve levhalarının hayatımızdaki önemine değinilir. - Teneffüslerde işaret ve levhalar hakkında yapılan tanıtımların değerlendirilmesi yapılarak, öğrencilerin bu konuda ki gözlemlerini ifade etmeleri istenir.
BÖLÜM III	
Ölçme-Değerlendirme:	- Öğretmen dersin sonunda öğrencileri iki gruba ayırır. - Masalarına iki farklı zili yerleştirir. Öğrenci gruplarının ortasına geçerek levhaları karışık olarak gösterir. - Hangi grup en hızlı zile basar ve levhanın anlamını doğru olarak ifade ederse o gruba 5 puan verilir. Bu şekilde elde bulunan tüm trafik işaret ve levhaları tamamlanana kadar devam edilir. Oyunun sonunda en fazla puana sahip olan öğrenci grubu farklı seviyelerdeki sınıfların giderek öğrendikleri levha ve işaretleri tanıtarak öğrencilere bilgi vermesi sağlanır.
BÖLÜM IV	
Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:	Trafik işaretleri ve işaret levhalarının şekillerinin (bilgilendirme, uyarı ve yasaklama) anlamları üzerinde durulur. Ayrıca trafik işaretleri ve işaret levhalarını korumanın gerekliliği vurgulanır.

EK 16. Eylem Planı 2. Hafta Trafik İşaret ve Levhaları Uygulama Fotoğrafları

EK 17. Eylem Araştırması 3. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokul	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Trafikle İlgili Kurumlar ve Meslekler/Kurallarla Yolculuk/Trafik Kazalarının Etkileri	
Önerilen süre:	40'+40'+40'	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.9. Trafikle ilgili meslekleri ve kurumları araştırır. TG.4.1.12. Trafikte karşılaşılabilecek tehlikelere örnekler verir. TG.4.1.13. Trafikte karşılaşılabileceği tehlikelere karşı alınması gereken önlemleri nedenleriyle açıklar.	
Ünite Kavramları ve sembolleri	Trafik polisi, şoför, kaptan, makinist, vatman, pilot vb. meslek grupları, Trafik ile ilgili kurumlar (Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü)	
Öğretme-Öğrenme-Yöntem Teknikleri:	Anlatım, soru cevap, rol yapma, beyin fırtınası, görsel okuma	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve kaynakça	Bilgisayar, trafik işaret ve levhaları maketleri, trafik işaret ve levhalarına benzer nesneler, siyah çöp poşeti ve renkli kartonlar, trafik polisi memuru, oyuncak araç gereçler...	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	- Öğretmen siyah çöp poşetleri ve renkli kartonlardan yapılmış ışıklı trafik işaret cihazı ve yaya geçidine benzeyen nesnelerle ve daha önceki derste kullanılan levhalarla derse giriş yapar. - Öğrencilere bu materyalleri ne amaçla kullanabileceklerine dair fikir yürütmeleri istenir. - Alınan cevaplardan sonra önceki derslerde yapılanların tekrarının ardından öğretmen trafik ile ilgili trafik polisi, şoför, kaptan, makinist, vatman ve pilot gibi meslekler hakkında fikirleri olup olmadığını öğrencilere sorar ve açıklamalarını ister.
	Geliştirme	- Öğrencilerin yaptığı açıklamaların ardından öğretmen bu meslekleri açıklayarak kısa bir anlatım yapar. - Daha sonra trafik ile ilgili kurumlardan olan Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü üzerinde durulur. - Ardından derse davet edilen trafik polis memurunun derse katılımıyla anlatıların daha açıklayıcı ve birebir işi yapan kişiden dinlemeleri ve sorularak sorarak bu konu hakkında daha fazla bilgi edinmeleri sağlanır. - Daha önceki derste kullanılan trafik işaret ve levhaları okul bahçesine indirilir. - Ders için yapılan yaya geçidi, ışıklı trafik işaret cihazı, levhalar gibi materyaller bahçenin uygun bir köşesine konularak trafik polis memuru ile öğrencilerin bir trafik simülasyonu yapmaları sağlanır. - Okula gelen trafik polis memuru, öğrencilere, okulun belirli bir köşesinde oluşturulan trafik eğitim bölümünde anlatımını

		tamamlamasından ardından öğrencilerden anlatılanlara yönelik sorular alan polis memuru tüm sorularını cevaplanır. • Öğrencilere verilen eğitimin sonunda polis memuru tarafından “Trafik Dedektifi” kartı verildi. • Bu karta sahip olan öğrencilerin ailelerine, etrafında bulunan akrabalarından, komşularına ve tanıdıklarına trafikte yaya ya da sürücü olarak bir kurala uymadıkları takdirde onları uyarmaları gerektiğinin sözünü aldı • . Bunun yanında öğrencilere bir boyama kitabı, trafik kurallarının yazılı olduğu defter etiketi ve kırmızı düdük hediye etti. • Böylece öğrenciler bir ders gününü “Trafik Günü” olarak geçirirler. Bu şekilde öğrencilerin daha önceki derslerde ve bu derste öğrendikleri bilgilerin pekiştirilmesi sağlanarak daha etkili ve kalıcı bir öğrenme ortamı oluşturulmuş olur.
	Sonuç	• Öğrencilerin bu ders kapsamında ve trafik polis memurundan öğrendikleri bilgiler ile ilgili sohbet edildi. • Trafik polisi memuru tarafından verilen “Trafik Dedektifi” kartı hep birlikte doldurularak levha işaret ve kurallar tekrar edildi. Artık birer trafik dedektifi olarak trafikte yanlış bir harekette bulunan bir kişi olduğunda mutlaka uyarmaları gerektiğinin de sözü alındı. • Bir sonraki ders için kısa bir rol yapma çalışması hazırlanabileceği ve bunun üzerine çalışmaları gerektiği ifade edildi. Trafikte dikkat edilmesi gereken unsurları içeren aynı zamanda doğru yapılan davranışlar ile hatalı davranışlarında üzerinde durmaları için öğretmen tarafından yönlendirildi.
BÖLÜM III		
	Ölçme-Değerlendirme:	• Polis memurunun sunumunun ardından öğrencilerden öğrendikleri bilgilerden hareketle her birinin trafik kuralları, trafikte güvenli olmak vb. gibi dersin içeriğine ve yapılan eğitime katkı sunacak şekilde birer trafik dedektifi olarak ailelerine anlatılanlarla ilgili bir anlatım yapmaları ve trafik dedektifi kartında yer alan eksik bilgileri doldurmaları istendi. • Bunun yanında trafik polisi memurunun okulumuza hediye olarak getirdiği afişleri sınıf ve okulumuza asarak farkındalık yaratmaya çalıştık.
BÖLÜM IV		
	Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:	Trafikle ilgili mesleklerden trafik polisi, şoför, kaptan, makinist, vatman ve pilot gibi meslekler ele alınır. Trafikle ilgili kurumlardan Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü üzerinde durulur.

EK 18. Eylem Planı 3. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 19. Eylem Planı 3. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 20. Eylem Araştırması 4. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I	
Okulun Adı:	Özel İlkokul
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği
Sınıf:	4
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik
Konu:	Güvenlik Önlemleri / Geçiş Üstünlüğü / Ulaşım Araçları
Önerilen süre:	40' + 40' + 40'
BÖLÜM II	
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.4. Yaya olarak trafik kurallarına uyar. TG.4.1.8. Trafikte geçiş üstünlüğü olan taşıtları tanıır. TG.4.1.11. Taşıtlara binerken, taşıtlardan inerken ve taşıtlarda yolculuk ederken kurallara uyar. TG.4.1.14. Taşıt trafiğinde tehlikeli hareketlerden kaçınır.
Ünite Kavramları ve sembolleri	Yaya, yaya geçidi, trafik kuralları, güvenli yol, trafik işaret ve levhaları, emniyet kemeri, trafik kazası
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri:	Anlatım, soru cevap, gösterip yaptırma, gezi, gözlem, benzetim (simülasyon)
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve kaynakça	Bilgisayar, trafik işaret ve levhaları, akülü araçlar, mavi karton
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş - Trafik Güvenliği dersi kapsamında çocuklarda trafik bilincinin oluşturulması ve trafik eğitiminin, eğitim öğretim hayatının her aşamasında yer almasına destek olmak için çocuklarımızla, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait Çocuk Trafik Eğitim Parkına bir gezi düzenlemeye karar verdik. - Burada amacımız Trafik Güvenliği dersinin insan yaşamında çok önemli olduğunu öğrencilerimize kazandırmak, dersin kazanımlarını günlük hayatımızda uygulama imkânı bularak trafik kurallarını daha kolay ve anlaşılır şekilde öğrenmesine destek olmaktır. - Çocuk Trafik Eğitim Parkı gezisini düzenlerken öncelikle öğretmeni olduğum kurumdan ve öğrencilerin ebeveynlerinden izin alındı. - Bir sonraki adım olarak İzmir Trafik Eğitim ve Denetleme Şube Müdürlüğüne gidilerek Çocuk Trafik Eğitim Parkı hakkında bilgi alındı. - Çocuk Trafik Eğitim Parkı'na öğrencilerin götürülmesi için neler yapılması gerektiği öğrenildi. - Ardından İzmir Büyükşehir Belediyesine bir dilekçe yazıldı. - Trafik Eğitim ve Denetleme Şube Müdürlüğü'nün de büyük desteği ile gezi planı olumlu sonuçlandı. - Bu süreçte öğrencilerin her birinin kafalarına gezi esnasında takmaları için mavi kartondan trafik polisi şapkası yapıldı. Tüm gezi boyunca öğrenciler şapkalarını çıkarmadılar. - Gerekli izinler alındıktan sonra İzmir Çocuk Trafik Eğitim Parkı ile görüşülerek uygun bir tarih belirlendi ve öğrenciler servisle

		Bornova’da bulunan İzmir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Trafik Eğitim Parkına götürüldü. İzmir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Trafik Eğitim Parkı’na gezi okul servisi aracılığı ile ulaşım sağlandı. 16 öğrenci, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenle birlikte ziyaret edildi.
	Geliştirme	- Çocuk Trafik Eğitim Parkı’na gidildiğinde trafik polisi memurları ve parkın çalışanları bizleri karşılamasının ardından teorik eğitimin verileceği sınıfa bizi davet etti. - Öğrencilere projeksiyon ile yapılan slayt sunumu gerçekleştirildi. Trafiğin temel kavramları, trafikte kurallara uymanın önemi, yapılmaması gereken davranışlar, güvenli yollar, taşıtlarda sürücü ve yolcu güvenliği için dikkat edilmesi gerekenler, yayaların dikkat etmesi gerekenler, trafik işaret ve levhaları vb. hakkında genel bilgilendirme yapıldı. 45 dakika süren sunumun ardından park alanına çıkıldı. İlk önce tüm öğrenciler ile birlikte polis memuru eşliğinde lokomotifle binildi. Lokomotif tüm parkuru öğrencilere gezdirdi. Gezi süresi boyunca trafik işaret ve levhalarına, ışıklı trafik işaret cihazlarına uyarak hareket etti. - Tüm sınıfla birlikte yapılan gezi sonrasında grup ikiye bölündü. 8 kişi trafik polisi ile birlikte trafikte yaya olarak kurallara nasıl uyulması ve davranılması gerektiği üzerine uygulama yaptı. - Bu uygulama esnasında trafik polisi rehberliğinde öğrenciler, ışıklı trafik işaret cihazına ve trafik işaret ve levhalarına dikkat ederek hareket etti. - Diğer 8 kişi ise lokomotif ile tekrar park alanını gezerek trafik işaret ve levhaları üzerine konuştu. Daha sonra diğer grup polis memuru ile birlikte yaya olarak uygulama yaparken diğer grup ise lokomotifle aynı şekilde dolaşmaya devam etti.
		- Hem yaya hem de sürücü olarak uyulması gereken trafik kuralları ile trafik işaret ve levhalarının anlatımından sonra öğrenciler park alanının içindeki birçok işaret ve levhayı biliyor hale geldi. - Aynı zamanda polis memuruna sordukları sorular ile de sahip oldukları ve öğrendikleri bilgileri pekiştirme imkânı sağladılar. - Çocuk Trafik Eğitim Parkı gezisi onları çok heyecanlandırdı, sıkılmadan verimli bir şekilde süreci sonuna kadar devam ettirdiler. - Hem lokomotifin içinde hem de yaya olarak yapılan bu uygulamanın akabinde öğrenciler sırayla akülü taşıtlara bindiler. - Park alanını kendilerinin kullandığı akülü araçlar ve polis memuru rehberliğinde bir kere daha gezdiler. - Öğrencilerin kullanmaları için verilen akülü araçta yeşil ve kırmızı iki tane kol vardı. Yeşil kol çekildiğinde araç hareket ederken kırmızı kol çekildiğinde ise aracın durması sağlanıyordu. - Öğrenciler kırmızı ışık yandığında yavaşladı ve ardından durdu, dönecekleri zamanda sinyal vererek dönüşlerini yaptılar. - Yaya rolüne giren trafik polisi yaya yolunda akülü araçların önlerinden geçti. Akülü aracın içindeki öğrenciler yayalara öncelik tanıdı, yol verdiler. Dikkatli bir şekilde aracı kullanarak bindikleri yere geri getirdiler ve aracı bir sonraki arkadaşlarına bıraktılar
	Sonuç	Öğrencilerle akülü arabaları tek tek kullandıktan sonra Çocuk Eğitim Parkına ait uygulama süreci tamamlanmış oldu.

		• Öğrencilerle birlikte eğitim veren polis memuruz ile birlikte fotoğraf çekimi oldu. • Daha sonra öğrencilere İzmir Büyükşehir Belediyesi ile iş birliği içinde çalışan emniyet müdürlüğü kurumu öğrencilerimize bir adet yapboz ve not defteri hediye etti. Ardından okula dönüş sağlandı.
BÖLÜM III		
Ölçme-Değerlendirme:		• Okula dönüş sağlandıktan sonra öğrencilerden Çocuk Trafik Parkı'nda gördükleri, dinledikleri ve uyguladıklarını gözden geçirerek bir slogan bularak afiş tasarımları istendi. • Öğrenciler akıllarında en çok kalan bilgileri görselleştirerek aynı zamanda öğrendiklerinin daha kalıcı olarak hafızalarında yer etmesi sağlandı. • Bunun yanında öğrencilerden bazıları verilen yapbozu bozarak gezinin bitiminde hemen yapmaya koyuldu bazıları ise evde yapacaklarını ifade ettiler. • Bu sayede trafiğe dair birçok kavram yaparak yaşayarak öğrendikleri bir ortamda etkili ve verimli bir şekilde tecrübe edilmiş oldu.
BÖLÜM IV		
Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:		Karşıdan karşıya geçiş kuralları, kaldırımı olan ve olmayan yollarda uyulması gereken kurallar vb. üzerinde durulur. Güvenli ve güvenli olmayan yol kavramları açıklanarak öğrencilerin okul, market, park vb. yerlere gidiş-gelişlerinde kullandıkları yolları belirtmeleri istenir. Bu yolların yayalar için güvenli olup olmadığı üzerinde durulur. Sabır, saygı ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

EK 21. Eylem Planı 4. Hafta Uygulama Fotoğrafları

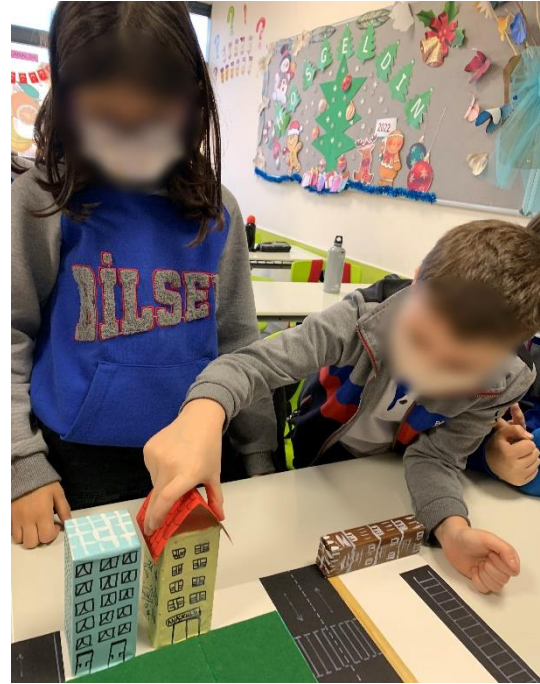
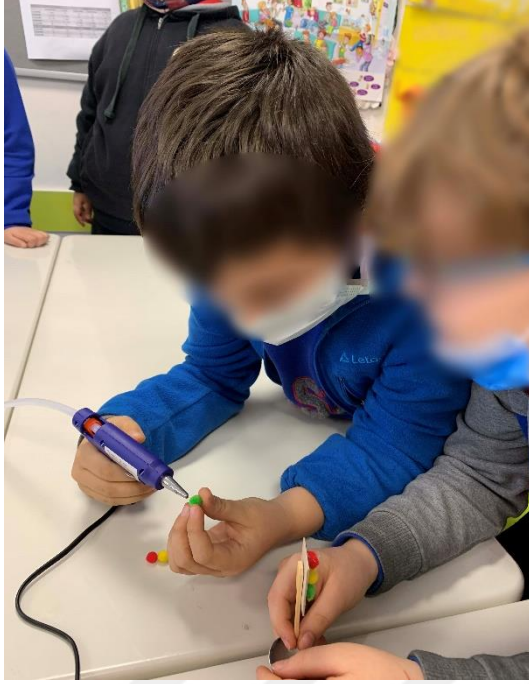

EK 22. Eylem Planı 4. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 23. Eylem Araştırması 5. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokul	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Ara Değerlendirme	
Önerilen süre:	40' + 40' + 40'	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.12. Trafikte karşılaşılabilecek tehlikelere örnekler verir. TG.4.1.13. Trafikte karşılaşılabileceği tehlikelere karşı alınması gereken önlemleri nedenleriyle açıklar. TG.4.1.14. Taşıt trafiğinde tehlikeli hareketlerden kaçınır.	
Ünite Kavramları ve sembolleri	Trafik unsurları (yaya, yaya geçidi, yaya kaldırımı, taşıt, alt geçit, üst geçit, okul geçidi, toplu taşıma, ışıklı trafik işaret cihazı, banket, trafik polisi, trafik kazası), bilgilendirme, uyarı ve yasaklama levhaları, güvenli yol	
Öğretme- Öğrenme- Yöntem ve Teknikleri:	Gösterip yaptırma, beyin fırtınası, anlatım, soru-cevap	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve kaynakça	Maket kartonu, maket unsurları, oyuncak araç-gereçler, yapıştırıcı, silikon, renkli ponponlar, mukavva, karton, keçe, tahta çubuklar, süsler, boş ilaç kutuları	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	• Öğretmen ders öncesinde öğrencilere, şehirde trafik içeriğine sahip bir maket oluşturarak bugüne kadar öğrendiklerini bu maket üzerinde göstereceklerini ifade etti. • Öğrencilerden ilaç kutularını kaplayıp süsleyerek apartmanlar, polis merkezi, hastane, okul vb. maketler yapmalarını istedi. Aynı zamanda bugüne kadar derste öğrendiklerini tekrar etmelerini ve maket için neler yapılabileceğine dair hazırlık yapmalarını fikirler sunmalarını istedi. • Öğrenciler bu hazırlıkları yaparken öğretmen ise öğrencilerle oluşturacakları maketin zeminini hazırlayarak onlara destek oldu.
	Geliştirme	• Öğrenciler ilaç kutularından yaptıkları maketleri sınıfa getirdiler. Hep birlikte önce makete uygun olabilecek olan boyuttaki ilaç kutularından seçim yaptılar ve maketin uygun bölgelerine yerleştirdiler. • Bu seçim sırasında özellikle polis merkezi, hastane ve okulun olmasına özen gösterdiler. • Binaların yerleştirilmesini tamamladıktan sonra sınıfa getirilen tahta çubuklar, trafik işaret ve levhaları etiketleri ve etiketler boyutunda hazırlanan mukavvaları kullanarak levhaları oluşturdular. • Önce hazırlanan kare mukavvaların üzerine etiketleri yapıştırdılar ve ardından onları da tahta çubukların üzerine yerleştirdiler. • Makete uygun olabilecek diğer levha etiketlerini de aynı şekilde hazırlayarak elde edilen trafik işaret ve levhalarını maketin uygun bölümlerine yerleştirdiler.

		• Ardından trafikte olması gereken en önemli unsurlardan biri olan ışıklı trafik işaret cihazı yapımına geçildi. • Yine küçük mukavvalar kesilerek trafik işaret cihazı için zemin oluşturuldu. • Renkli ponponlar temin edildi. Renkli ponponlar ışıklı trafik işaret cihazına uygun olarak siyah mukavvaların üzerine yerleştirildi ve sonrasında ise tahta çubuklara yapıştırıldı. • Ardından trafik maketinin uygun bölümlerinde yerlerini aldılar. • Son olarak ise öğrencilerin evden getirdikleri ve öğretmenin temin ettiği oyuncak arabalar, insan figürleri, ağaçlar ve diğer nesneler maketin üzerinde yerini aldı. Bu şekilde şehirde trafik maketi tamamlanmış oldu.
	Sonuç	• Şehirde trafik maketinin tamamlanmasının ardından oyuncak arabaları kullanarak öğrencilerin, trafik işaret ve levhalarına, trafik kurallarına, trafikte geçiş üstünlüğüne dikkat ederek öğretmenin verdiği yönerge doğrultusunda bir başlangıç ve bir bitiş noktası belirlenerek güvenli bir şekilde aracı belirlenen noktaya ulaştırılması istendi. • Bu esnada öğrenciler karşısına çıkan tüm levhaların ne anlama geldiğini de mutlaka ifade etti. Hep birlikte kuralları tekrar hatırlamaları ve arkadaşlarına da hatırlatmaları sağlandı. • Böylece trafik güvenliği dersinde bugüne kadar öğrenilen tüm bilgilerin tekrarı, öğrencilerin kendilerini değerlendirmesi ve bilgilerini pekiştirilmesi sağlanmış oldu.
BÖLÜM III		
	Ölçme-Değerlendirme:	Trafikte şehir maketinde öğretmen tarafından belirlenen başlangıç ve bitiş noktasına uygun olarak öğrenciler oyuncak arabayı güvenli şekilde belirlenen noktaya ulaştırmaya çalıştı. Bu esnada karşısına çıkan tüm levhaların anlamlarını, kurallarını, trafik esnasında sürücü ve yaya olarak dikkat edilmesi gereken tüm kuralları sesli bir şekilde arkadaşlarına ifade etti. Öğretmen öğrencilerin bu bilgilendirmeleri yapması sırasında müdahalede bulunmadı. Öğrenciler hafızalarında kalan tüm bilgileri kendileri ifade ettiler.
BÖLÜM IV		
	Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:	Trafik kurallarına uymanın sosyal ve ekonomik açıdan kısa ve uzun vadeli etkileri üzerinde durulur.

EK 24. Eylem Planı 5. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 25. Eylem Planı 5. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 26. Eylem Araştırması 6. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokulu	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Ulaşım Araçları/Toplu Taşıma Araçları/Kurallarla yolculuk	
Önerilen süre:	40' + 40' + 40'	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları		TG.4.1.10. Trafikte toplu taşıma araçlarını kullanmanın önemini kavrar. TG.4.1.11. Taşıtlara binerken, taşıtlardan inerken ve taşıtlarda yolculuk ederken kurallara uyar. TG.4.1.12. Trafikte karşılaşılabilecek tehlikelere örnekler verir. TG.4.1.13. Trafikte karşılaşılabileceği tehlikelere karşı alınması gereken önlemleri nedenleriyle açıklar. TG.4.1.15. Trafikte sorumlu, saygılı ve sabırlı olmanın gerekliliğini sorgular.
Ünite Kavramları ve sembolleri	ve	Toplu taşıma araçları, trafik kazası, trafikte karşılaşılabilecek tehlikeler, sorumluluk, saygı, sabır, trafikte alınabilecek önlemler
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri:	ve	Anlatım, soru cevap, beyin fırtınası
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve kaynakça	ve	Siyah ve beyaz kartonlar, röportaj soruları çalışma kâğıdı, kamera görevi görecektir tablet/telefon ya da bilgisayar, USB bellek
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	• Öğrencilerin trafikte karşılaşılabileceği tehlikelerin farkına varmaları, bu tehlikelere karşı alınabilecek önlemleri keşfetmeleri, trafikte sorumlu, saygılı ve sabırlı olmanın birey ve toplum hayatına ne gibi yararlarının dokunabileceğini keşfetmek için yakın çevresinde sürücü olan bir kişiyle röportaj yapmaları istendi. • Öncelikle röportaj soruları öğrencilerle birlikte hazırlanır. Sonrasında öğretmen tarafından düzenlenip çıktısı alınarak öğrencilere dağıtılır. • Öğrencilere röportajlarını yapmadan önce nasıl yapacakları ve özellikle röportaj yapacakları kişilerin sürücü belgesi olan sürücülerden seçilmesi özellikle ifade edilir. • Öğrencilere dersin sonunda siyah ve beyaz karton dağıtılır. • Röportaj öncesinde bu malzemeleri kullanarak mikrofon yapmaları istenir. • Yaptıkları mikrofonlar ile ailelerine ya da yakın çevrelerinde olan kişilere röportaj sorularını yöneltirler. • Farklı bir kişide bu röportaj anını kameraya kaydeder.
	Geliştirme	• Öğrenciler önce soruları okuyup anlarlar ve ailelerine sormak için hazırlanırlar. • Mikrofonlarını yaparlar ve röportaj soruları sorulmaya başlanır.

		• Öğrenciler öğretmen ile belirledikleri soruları ailelerine ya da yakın çevresindeki sürücü olan kişilere sırayla sorarlar. Ailelerinden aldıkları cevaplar sonrasında diğer sorulara geçerler. • Sorulara ek olarak sormak istedikleri ya da merak ettikleri sorular varsa sorular röportaj tamamlanır. • Bu esnada farklı bir kişiden de destek alınarak röportaj kaydedilir ve harici bir belleğe ya da cep telefonu aracılığı ile öğretmene iletilerek videolar teslim edilir.
	Sonuç	• Öğrenciler tarafından öğretmene teslim edilen videolar, öğretmen tarafından birleştirilir. • Trafik Güvenliği dersi esnasında öğretmen tarafından videolar açılır ve hep birlikte yapılan röportaj videoları izlenir. • Bu sayede öğrenciler sorulara verilen her farklı yanıtı ve farklı bir önlemleri, çözüm önerisini keşfederek farklı bakış açıları edinirler. Aynı zamanda dersin kazanımlarına uygun olarak da öğrenme sağlanmış olur. • Videoların tamamı izlendikten sonra ailelerin röportaj sorularına verdikleri cevaplar sınıfça tartışılır. Bunlara ek olarak öğrencilerin önerileri alınır. • Dersin uygun kazanımları doğrultusunda röportaj sorularına verilen cevaplar eşliğinde konu detaylandırılarak ders tamamlanır.
	Ölçme-Değerlendirme:	Öğrencilerin aile veya yakın çevresine sorduğu sorular, öğretmen tarafından öğrencilere soruldu ve öğrencilerin cevaplaması istendi. Aynı zamanda soruları cevaplayan kişilerden daha farklı çözüm önerileri getirmeleri konusunda yönerge verildi. Bu şekilde öğrenciler beyin fırtınası yaparak farklı öneriler getirdiler ve sınıfta bir tartışma ortamı yaratılmış oldu.
	BÖLÜM IV	
	Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:	Sabır, saygı ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur. Trafik kurallarına uymanın sosyal ve ekonomik açıdan kısa ve uzun vadeli etkileri üzerinde durulur. Toplu taşıma aracı (gemi, tren, tramvay, metro, uçak, otobüs vb.) kullanarak gereksiz trafik yoğunluğunun ortadan kaldırılması ve bu konuda çevre bilinci oluşturulması üzerinde durulur.

EK 27. Eylem Planı 6. Hafta Röportaj Soruları

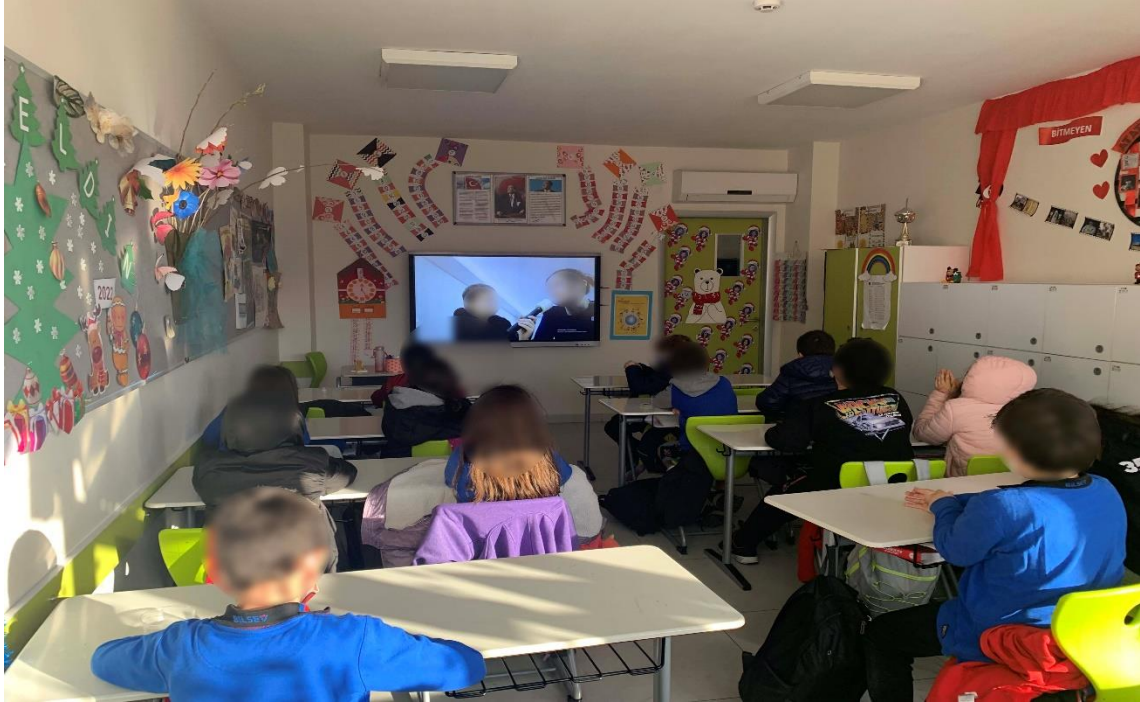
TRAFİKTEYİM, HAYATIN İÇİNDEYİM!

AİLEMLE RÖPORTAJ YAPIYORUM

- Araç sürücülerinin trafikte yaptığı hatalar sizce nelerdir?
- Araç kullanırken cep telefonu, tablet gibi araçların kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Taşıt içinde uyulması gereken en önemli kuralların neler olduğunu düşünüyorsunuz?
- Sizce toplu taşıma araçlarını kullanmanın önemi nedir?
- Trafikte karşılaşılabilecek tehlikelere karşı alınması gereken önlemlerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?
- Trafikte sorumlu, sabırlı ve saygılı olmanın bize ve diğer sürücülere olan katkısı sizce neler olabilir?
- Trafik kurallarına uymanın birey ve toplum hayatına katkıları nelerdir?

EK 28. Eylem Planı 6. Hafta Uygulama Fotoğrafları

EK 29. Eylem Araştırması 7. Hafta Ders Planı

BÖLÜM I		
Okulun Adı:	Özel İlkokul	
Dersi Adı:	Trafik Güvenliği	
Sınıf:	4	
Ünitenin Adı:	Trafikte Güvenlik	
Konu:	Trafik Kazalarının Nedenleri ve Etkileri /Tehlikeli Davranışlar/ Kurallara Uyalım	
Önerilen süre:	40’ + 40’	
BÖLÜM II		
Öğrenci Kazanımları	TG.4.1.11. Taşıtlara binerken, taşıtlardan inerken ve taşıtlarda yolculuk ederken kurallara uyar. TG.4.1.13. Trafikte karşılaşılabileceği tehlikelere karşı alınması gereken önlemleri nedenleriyle açıklar. TG.4.1.14. Taşıt trafiğinde tehlikeli hareketlerden kaçınır. TG.4.1.16. Trafik kurallarına uymanın birey ve toplum hayatına etkilerini tartışır. TG.4.1.17. Trafik kurallarının etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik önerilerde bulunur.	
Ünite Kavramları ve sembolleri	Trafik kuralları, Trafik kazası, tehlikeli davranışlar, trafik polisi, yaya, yolcu, yaya geçidi, okul geçidi, trafik işaret ve levhaları, sürücü, taşıt, emniyet kemeri, doğanın önemi,	
Öğretme- Öğrenme- Yöntem ve Teknikleri:	Anlatım, beyin fırtınası, drama	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve kaynakça	Dramanın dekoru için kullanılacak malzemeler (renkli kartonlar, araba maketleri, mukavvadan ekran benzeri maket, piknik alanı için plastik tabaklar, çöpler, farklı atık malzemeler, öğrencilerin evlerinden getirdiği farklı malzemeler, kendi yaptıkları kostümler)	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	Giriş	- Trafik güvenliği dersinde, öğrencilere hep birlikte trafik dersinde bu zamana kadar öğrendiklerimizden, gittiğimiz çocuk trafik eğitim parkında yaşayıp gördüklerimizden ve bize anlatılanlardan, trafik polisinin okula gelerek verdiği eğitimden ve yaptığımız tüm etkinliklerden yola çıkarak bir drama senaryosu oluşturacağımız ifade edilir. - Oluşturacağımız drama için öğrencilerimizle birlikte bir beyin fırtınası yaparak nasıl bir senaryo oluşturabileceğimiz konuşuldu. Öğrenciler fikirlerini ifade ettiler. - Öğretmen öğrencilerin de verdiği fikirleri geliştirerek bir senaryo oluşturdu ve öğrencilere çalışmalarını için dağıttı. - Öğretmen, öğrencilerle birlikte dramada yer alan piknik alanı bölümü için ağaçlar, çiçekler ve bunun yanında trafikte kullanılmak üzere iki araç tasarlarlar. Dramanın diğer bölümleri için daha önceki derslerde hazırlanmış olan yaya yolu, trafik işaret ve levhaları kullanılır. - Bunun yanında dramada kullanılmak üzere şehir trafiği sesi, trafik tayfa jenerik müziği, ana haber jenerik müziği indirildi. - Öğrencilere dramada yer alan kendi rollerine uygun olarak bir kıyafet belirlemelerini y eğer kıyafetleri yoksa tasarımlarını ister. Ve kendilerini rollerindeki kişilere benzetmelerini ifade eder. - Öğrenciler kendi rollerine hazırlanarak derse gelirler.

	Geliştirme	• Öğrenciler kendileri için belirlenen rollerine çalışmış olarak sınıfa gelirler. • Senaryoya uygun olarak hazırlanan kıyafetlerini de yanlarında getirirler. • Hep birlikte spor salonunu dramada yer alan bölümlere uygun olarak düzenlerler. • İlk olarak dramanın piknik kısmında geçen bölümü için ayaklı bir panoya kartondan yapılan ağaçlar, çiçekler ve hayvan figürleri asıldı. Bu dekor spor salonunda kameranın açısına uygun olarak yerleştirildi. Aynı zamanda bu panonun önüne buruşturulmuş kâğıtlar, meyve kabukları atılarak kirli bir piknik alanı görüntüsü verildi. • Taşıtlara öğrenciler yerleştirildi ve taşıtları nasıl tutmaları gerektiği gösterildi. • Trafik işaret ve levhalarını temsil etmek için seçilen öğrenciler, kamera açısına uygun olarak orta bölüme yerleştirildi ve oldukları bölümün yakınına ise çöp poşetinden yapılan yaya geçidi yerleştirildi. • Spiker olan ve ekranı tutacak olan öğrenci ise kameranın en önüne yerleştirildi. • Dış ses olarak ara bölümleri okuyan iki öğrenci kamera arkasında yer alarak seslendirmeleri yaptılar. • Trafik polisi olarak belirlenen öğrenci, aracın geçtiği sırada ve senaryoya uygun olan bölümde dramada yer alır. • Yaya olarak belirlenen öğrenciler ise arabaların geçtiği kısımlarda yaya geçidinden karşıya geçerek dramaya dâhil olurlar. • Bu şekilde öğrenciler ve materyaller, rollerine uygun olarak yerleştirildikten sonra spor salonu dramaya uygun hale getirilmiş olur. • Spor salonunu dramaya uygun hale getirdikten sonra öğrencilerin karıştırmadan rahat bir biçimde rollerini canlandırmaları için prova yapılır. • Prova sonrası öğrenciler hazırladıkları dramayı sergilerler. • Dramanın uygun bölümlerinde indirilen ses parçaları da dahil edilir. • Dramada özellikle, trafik kurallarına, trafik işaret ve levhalarına, yayalara, yaya geçitlerine çok dikkat ederler.
	Sonuç	Öğrencilerinin sergiledikleri drama sonrasında, sınıfça yapılan dramada konunun önemi üzerine tartışılır. Dramadan öğrendiklerimiz ve çıkardığımız ders ile ilgili olarak trafikte karşılaşılabileceğimiz tehlikelerin neler olduğunu ve almamız gereken önlemlerin neler olduğu üzerine konuşulur. Kurallara uymanın bize ve topluma olan yararları üzerine konuşulur. Özellikle taşıtlarda yolculuk esnasına yapılmasından sakınılması gereken davranışların üzerinde özenle durulur.
BÖLÜM III		
	Ölçme-Değerlendirme:	Öğrencilerle birlikte drama sonrasında, her bir öğrenci anlatmaya çalıştığımız trafikte hatalı ve yapılmaması gereken davranışların neler olduğuna dair resim çalışması yaptı. Çizilen bu resimleri ise koridordaki sınıf panomuza astık.
BÖLÜM IV		
	Planın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar:	Bugüne kadar öğrenilmiş olan trafik kuralları tekrar edilerek, öğrenen bilgiler pekiştirilir.

EK 30. Eylem Planı 7. Hafta Drama Planı

ROLLER

TRAFİK POLİSİ – Ö1

YAYALAR – Ö2, Ö3, Ö4

HEP İLERİ AİLESİ BABA – Ö5

HEP İLERİ AİLESİ ANNE – Ö6

HEP İLERİ AİLESİ ÇOCUKLARI – Ö7, Ö8

TRAFİK İŞARET VE LEVHALARI (5 kişi) – Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13

SPIKER – Ö14

DIŞ SES – Ö15, Ö16

KAZA YAPILAN ARAÇ SAHİBİ: Ö17

Ö14: Trafik polisleri denetimlerde ciddi güçlüklerle karşılaşılıyor. Uyanık sürücüler polislerin denetimden kaçmak için çeşitli yöntemler geliştirmeleri, kurallara uymamaları trafik polislerinin işlerini zorlaştırıyor. Gelin hep birlikte izleyelim...

Ö16: Güneşli ve açık bir havada HEP İLERİ ailesi pikniğe gitmeye karar verirler. Ama İzmir'in akıl almaz trafiğinden yılmışlardır. Arabayı güvenli bir şekilde sürmek zor, tehlikeli sürücüler, park yeri sıkıntısı her zaman problem olmuştur. Yine de bu güzel havayı kaçırmamak için yola koyulurlar. HEP İLERİ ailesi daha yola çıkar çıkmaz yüksek korna sesleri, birbiriyle tartışan sürücüler, emniyet şeridini ihlal eden araçlar her yandan çıkarlar. Bu sırada HEP İLERİ ailesinin babası da varacakları yere hızlı gidebilmek için birkaç kuralı ihlal eder.

Ö16: Işıklı trafik işaret cihazı, taşıtlara yeşil yanmadan geçer, sollama yasağına uymadan öndeki aracı sollar ve karşısına çıkan hiçbir levhaya dikkat etmez. O sırada yolun ilerisinde bir trafik polisi belirir ve HEP İLERİ ailesini durdurur.

LEVHALAR:

- Yaya geçidi levhası (Ö9)
- Işıklı trafik işaret cihazı (Ö10)
- Hız sınırı levhası (Ö11)
- Tek yön (Ö13)

*Her bir levha bir öğrenciyi ifade eder

Ö1: Şoför Bey, kırmızı ışıkta geçtiniz, tek yöne girdiniz, sinyal vermediniz ve üstelik durulmaması gereken yerde de sola yanaştınız. Bunların yasak olduğunu bilmiyor musunuz?

Ö5: Tabii, memur hanım biliyorum elbette. Ama görüyorsunuz ki trafik çok yoğun ve bu trafikte herkes tehlikeli davranıyor. Bu sürücülerden kaçarken oldu ne olduysa. Kırk yılda bir

pikniğe gidelim dedik, bu saat oldu... Biz varana kadar akşam olacak bu gidişle, gece mi piknik yapalım canım?

Ö1: Beyefendi, elbette gece yapmayın fakat bu kurallara uymamanın bir bedeli var biliyorsunuz ki... Buyurun cezanız...

Ö16: HEP İLERİ ailesi, biraz sinirli biraz mutsuz ve isteksiz bir şekilde tekrar yola koyulur. Hep ileri ailesinin annesi bir yandan da söylenmeye başlar.

Ö6: Bu kadar olmaz ki canım! Sürekli senin yüzünden trafik cezası ödemekten bıktım... Ne hız limitine uyuyorsun, ne trafik levhası görüyorsun ne de kendi canını düşünüyorsun. Bu kadar da olmaz ki!

Ö5: Benim ne suçum var canım, görmüyor musun trafiği? Her kurala uyup ağır vasıta gibi gidersem bu yol biter mi... Hem burası Türkiye, burada trafik kuralları tersten akıyor bilirsin!...

Ö6: off! En azından sen düz olsan da, bazı şeyler yolunda gitse keşke....

Ö16: HEP İLERİ ailesi ebeveynleri konuşurken o sırada arka koltukta oturan iki HEP İLERİ ailesinin diğer üyeleri Tuana ve Batuhan bu tartışmadan oldukça sıkılır ve daha fazla dayanamayan Batuhan konuşmaya girer.

Ö7: Anne, baba! Sizce böyle bir trafikte bu denli yüksek sesli tartışmak ne kadar doğru. Ben bir trafik dedektifiyim. İşte bu da kartım. Bugün okulda ve çocuk trafik eğitim parkında aldığım eğitim sonrasında almaya hak kazandığım kart. Seni uyarmalıyım ki baba, trafikte bu şekilde tehlikeli hareketler yapman hiç doğru değil. Kurallar bizi korur, hayata bağlar. Tıpkı emniyet kemeri gibi. Trafik işaret ve levhaları bizi yönlendirir, dikkatimizden kaçan durumları adeta bir öğretmen gibi gösterir bize. Senin bunları dikkate alman, bizi ve kendini tehlikeye sokmaman gerekli...

Ö15: HEP İLERİ ailesi bu konuşmalar eşliğinde gidecekleri noktaya sonunda varırlar amaaaa gördükleri durum hiçte iç açıcı değildir... Piknik alanına geldiklerinde, etrafın ne kadar kötü görüldüğünü ve pis olduğunu görürler. Burada nasıl oturacaklarını, bu pis alanda dinlenmek, keyif almak ve bir şeyler yemenin oldukça zor olacağını düşünürler. Ve aralarında şu konuşmalar geçer:

Ö8: Baksanıza etrafa, sanki her gelen misafir her yiyip içtiğini yere atıp kaçmış gibi. Doğayı adeta bir çöplüğe dönüştürmüşler... Keşke insanlar bu kadar acımasız olmasa. Ne trafikte duyarlı davranıyorlar ne de doğada. Çok üzülüyorum...

Ö7: Biz burada değil bir şeyler yemek, nefes dahi alamayız...

Ö6: Evet çocuklar en iyisi biz buradan yavaş yavaş gidelim...

Ö15: HEP İLERİ ailesi tekrar eve gitmek için yola koyulurlar. Bu seferde akşam trafiğine denk gelmişlerdir. En azından yoğun trafiğin sıkıcılığından biraz olsun kurtulmak için biraz radyo açarlar ve yola devam ederler. O sırada babanın telefonu çalar, Batuhan babasına, trafikte telefonu açmaması gerektiğini tam söyleyecekken babası açar ve konuşmaya başlar...

(Baba telefonla konuşuyormuş gibi yapar.)

Ve kısa bir dikkatsizlik anı sonrası, bir kaza yaşanır ve baba telefonla konuşurken öndeki araca yavaşça çarpar ve kaçınılmaz kaza olur... Baba araçtan iner ve diğer sürücüyle konuşmaya başlar.

Ö17: Beyefendi, bu yoğun ve yavaş ilerleyen trafikte nasıl bana çarptınız? Siz söylemeden ben söyleyeyim, cep telefonuyla konuşuyordunuz da ondan!

Ö5: Özür dilerim sayın sürücü, hata ben de. Telefonla konuşurken durduğunuzu görmedim ve böyle bir an yaşandı, çok üzgünüm...

Ö15: Baba, sürücünün haklı olduğunu bildiği için tek bir şey söyleyemez ve sürücünden özür diler, trafik polisinin de olaya müdahale etmesiyle olay çözülür ve her iki sürücü de yola koyulur. Uzun bir gün sonrası eve varırlar. Günün sonunda baba, yaptığı hataların farkına varır. Ve çok üzülür. Ailesinin başına kötü bir durum gelmesinden korkar. Ailesine dönerek:

Ö5: Bugün oldukça fazla hatalar yaptım, hem kendimi hem de sizleri tehlikeye soktum. Geç oldu ama farkına vardım. Size daha iyi örnek olabilmek için bundan sonra tüm trafik işaret ve levhalarına uyacağım. Emniyet kemerimi arabaya biner binmez takacak, seyahat esnasında asla ve asla telefonla konuşmayacağım. Hız sınırına dikkat ederek diğer sürücülerin de can güvenliğine dikkat edeceğim... Sevgili ailem, bundan sonra hep birlikte güvenli yollarda güvenli seyahat edeceğiz, tüm sürücülere örnek olacağız...

HEP BİRLİKTE TRAFİK TAYFA GİRİŞ MÜZİĞİ SÖYLENİR. SELAM VERİLİR.

EK 31. Eylem Planı 7. Hafta Uygulama Fotoğrafları

